

Σπάρτακος

No 56 - Ιούλιος 2000 - ISSN: 1106 1790 - Δραχμές 800



Π

ΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

της Σύνταξης	Η πρόκληση της Εκκλησίας και οι ευθύνες της αριστεράς	1
N.Μενεγάκης	Η «κατάρρευση» και οι σταλινογενείς φοβίες	3

ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΕΙΣ

Fr.Vercammen	Πορτογαλία: Νέοι καιροί, νέα αριστερά	9
	Πορτογαλία: Ο δρόμος προς το αριστερό μέτωπο	11
Alan Thornett	Μ.Βρετανία: Νέα διάθεση για ενότητα στην άκρα αριστερά	13
F.Curran & M.Smith	Σκωτία: Ένα νέο κόμμα για το σοσιαλισμό, το SSP	17
Alan Thornett	Εκείνοι που φεύγουν: Τόνυ Κλιφφ	23

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Δ.Λιβιεράτος	Ο σύγχρονος καπιταλιστικός κόσμος	25
M.Lowy	Παρόν και μέλλον της επανάστασης	31
Α.Κλόκε	ΗΠΑ: Νέα εποχή ή προς ένα νέο 1929;	33

MUMIA ABU-JAMAL

M.Abu-Jamal	ΗΠΑ: Η μηχανή του θανάτου	40
A.K.	ΗΠΑ: Ο αγώνας για τη ζωή του Μούμια Αμπού-Τζαμάλ	42

Σπάρτακος

τεύχος 56, Ιούνιος-Αύγουστος του 2000

Πολιτικο-θεωρητικό περιοδικό για τον επαναστατικό μαρξισμό και την 4η Διεθνή

Εκδίδεται από Συντακτική Επιτροπή

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά τις θέσεις της Σύνταξης

Γραφεία: Ζωοδόχου Πηγής 34, 106 81 Αθήνα, τηλ. και fax: 33.01.297

ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail: okde_spartakos@yahoo.com

Υπεύθυνος ύλης σύμφωνα με το νόμο: Γ. Φελέκης

ISSN : 1106 1790

Αναπαραγωγή φιλμς & Μοντάζ: "Γραφικές Τέχνες Ύψιλον", οδός Πετσόβου 6, 114 73, Αθήνα, τηλ. 38.36.609

Εκτύπωση: Γοργογιάννης-Φερέτος, Δερβενίων 30, τηλ. 36.00.646

Τιμή τεύχους 800 δρχ. Συνδρομές για 6 τεύχη: Ελλάδα: 5.000 δρχ. Εξωτερικό: 6.000 δρχ.

Συνδρομές ενίσχυσης: Ευπρόσδεκτες! Εμβάσματα στο όνομα: Γιάννης Φελέκης

Προσφορά γνωριμίας:

συνδυασμένη ετήσια συνδρομή σε Σπάρτακο & International Viewpoint: 10.000 δρχ.

Η πρόκληση της Εκκλησίας και οι ευθύνες της αριστεράς

Το κύριο θέμα που απασχολεί την κοινή γνώμη τον τελευταίο μήνα είναι οι αντιδράσεις της Εκκλησίας της Ελλάδας στην κατάργηση της αναγραφής του θρησκευématος στις νέες αστυνομικές ταυτότητες. Είναι φανερό ότι η εκκλησιαστική ιεραρχία αντιδρά στο μέτρο αυτό γιατί το βλέπει σαν πρώτο βήμα κατάργησης μιάς σειράς θεσμοθετημένων σκανδαλωδών προνομίων της. Είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα του 2000 χρειάζεσαι ολόκληρο αγώνα για να μην βαφτίσεις τα παιδιά σου, στα πιστοποιητικά γεννήσεως αναγράφεται και η ημερομηνία βαπτίσεως, δεν μπορείς να κηδέψεις τους συγγενείς σου παρά μόνο θρησκευτικά. Ταυτόχρονα στα σχολεία διδάσκεται το μάθημα των Θρησκευτικών που αποτελεί προπαγάνδα υπέρ της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας, η μισθοδοσία του κλήρου γίνεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, φορολογικός, πολεοδομικός η άλλος κρατικός έλεγχος των δραστηριοτήτων της εκκλησίας είναι αδιανόητος. Πέρα απ' αυτά οι οπαδοί άλλων θρησκευμάτων (Καθολικοί, Μουσουλμάνοι, Χίλιαστές κλπ) χαρακτηρίζονται από κρατικές υπηρεσίες "ανθέλληνες" η πρόσληψη τους στο δημόσιο τομέα και ιδιαίτερα στις στρατιωτικές υπηρεσίες είναι πρακτικά αδύνατη ενώ η δημιουργία ναών για αυτούς αντιμετωπίζει δυσκολίες (χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η φασαρία για το γεγονός ότι η κυβέρνηση επέτρεψε να φτιαχτεί τζαμί στην Παιανία και οι αντιδράσεις στη Χαλκιδική για την πρόθεση των Χίλιαστών να φτιάξουν εκεί εκκλησία).

Όλα αυτά εξηγούν τις αντιδράσεις της Εκκλησίας σε οποιοδήποτε μέτρο που θα περιορίσει έστω και στο ελάχιστο τη νομική υπερπροστασία της και την ουσιαστική δίωξη κάθε άλλου θρησκευτικού δόγματος. Εκείνο όμως που πρέπει να μας απασχολήσει είναι η απήχηση που βρίσκει η κινητοποίηση της σε ευρύτερες λαϊκές μάζες πολύ πέρα από το κλασικό καθυστερημένο κοινό της.

Ο λόγος του Χριστόδουλου βρίσκει απήχηση και σε ανθρώπους που κατακρίνουν την πολιτική Σημίτη από τα αριστερά (διαφωνούντες του ΠΑΣΟΚ, οπαδοί του ΔΗΚΚΙ). Αλλά και κάποιοι παραδοσιακά αριστεροί αντιμετωπίζουν θετικά, η έστω όχι αρνητικά, τις κινήσεις του θεωρώντας τες κίνηση ενάντια στη νεοφιλελεύθερη πολιτική Σημίτη. Το αποκορύφωμα όλων αυτών είναι η ουδετερότητα του ΚΚΕ στο όλο ζήτημα, σε πλήρη αντίθεση με τις παραδοσιακές του θέσεις για τα θέματα θρησκείας, που έχει προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων στις γραμμές του.

Εκείνο που όλοι αυτοί δεν έχουν καταλάβει είναι ότι ο λόγος του Χριστόδουλου δεν έχει τίποτα το αντινεοφιλελεύθερο. Έχει επανειλημμένα δηλώσει την υποστήριξη του στην κυβέρνηση στην ευρωπαϊκή της προσπάθεια

της Σύστασης

και ήταν πάντοτε αδιάφορος η εχθρικός σε κάθε κινητοποίηση ενάντια στα κυβερνητικά μέτρα. Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ήταν η έκκληση του Χριστόδουλου στους μαθητές να διακόψουν τις καταλήψεις κατά τη διάρκεια των κινητοποιήσεων τους ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Όσο κι αν φαίνεται παράξενο η κυβέρνηση βολεύεται με τις αντιδράσεις της Εκκλησίας γιατί η δυσαρέσκεια των μαζών για τα μέτρα της οδηγείται σε ένα ανώδυνο γι' αυτήν κανάλι και γιατί περνάει χωρίς αντιδράσεις αντιδραστικά μέτρα όπως το ηλεκτρονικό φακέλλωμα. Από την άποψη αυτή η στάση του Συνασπισμού : καταγγελία των απαιτήσεων της Εκκλησίας χωρίς να λέει τίποτα για το ηλεκτρονικό φακέλωμα που προωθείται με τις νέες ταυτότητες είναι εξίσου απαράδεκτη με εκείνη του ΚΚΕ και τον έχει μετατρέψει σε χωρίς όρους συνήγορο του Σημίτη. Την ίδια στιγμή οι θρησκευτικοί κύκλοι ενεργοποιούνται σε μια σειρά αντιδραστικές και σκοταδιστικές δραστηριότητες (προσπάθεια απαγόρευσης βιβλίων, δίωξη μη ορθόδοξων εκπαιδευτικών, προσφυγές κατά του νόμου για την “εναλλακτική θητεία” κλπ) ενώ η προσέγγιση τους με ακροδεξιούς κύκλους (Στόχος, Καρατζαφέρης, Χρυσή Αυγή) είναι φανερή. Όσοι λοιπόν βλέπουν με ανοχή τις κινητοποιήσεις της Εκκλησίας ως ξέρουν ότι δείχνουν ανοχή και σε όλα αυτά που η ίδια υποθάλπει και προωθεί.

Η ανοχή αυτή επέτρεψε στο Χριστόδουλο να αποκτήσει επαφή με ευρύτερες μάζες που ήταν αποκομμένες από την εκκλησία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι κατά τις επισκέψεις του στα σχολεία, δεν βρέθηκε κανείς, ακόμα και σε λύκεια προπύργια των μαθητικών κινητοποιήσεων, όπως η Γκράβα, για να οργανώσει μια ενέργεια καταγγελίας (πχ. Διανομή προκήρυξης) και να καλέσει τους μαθητές να μην πάνε στην ομιλία του.

Η πορεία αυτή, απόκτησης επιρροής στα λαϊκά στρώματα μπορεί και πρέπει να σταματήσει. Πρέπει η Αριστερά να συνειδητοποιήσει ότι έχει να κάνει με έναν ορκισμένο εχθρό της που πρέπει να καταπολεμήσει με κάθε τρόπο:

- Να σταματήσει κάθε ανοχή και ουδετερότητα απέναντι στην Εκκλησία και στο Χριστόδουλο.
- Ενεργητική αντίδραση απέναντι στις προσπάθειες του να συνδεθεί με τα λαϊκά στρώματα και τη νεολαία.
- Αποκάλυψη και καταγγελία του πραγματικού του προσώπου και του υποκριτικού αντινεοφιλελευθερισμού του.
- Απαίτηση για κατάργηση της νομικής υπερπροστασίας της Εκκλησίας και για οριστικό χωρισμό της Εκκλησίας από το Κράτος.

Ιούνιος 2000

Η «κατάρρευση» και οι σταλινογενείς φοβίες

Με αφορμή το βιβλίο του Κ.Κάπου

«Κριτική του σοβιετικού σχηματισμού»

Ο Κ. Κάπος, ιστορικό στέλεχος αντιπροσωπευτικό της τρίτης γενιάς του ΚΚΕ, επιχειρεί με το τελευταίο βιβλίο του μια σημαντική επανατοποθέτηση απέναντι στην «παραδοσιακή» κομματική αντίληψη για τη φύση των ανατολικών πρώην «σοσιαλιστικών» κρατών και τα αίτια της κατάρρευσης τους.

του Νίκου Μενεγάκη

Η οργανωτική εξάρτηση και η υποταγή των ευρωπαϊκών ΚΚ στη σοβιετική γραφειοκρατία είχε ήδη ολοκληρωθεί, μετά από τον γραφειοκρατικό εκφυλισμό της τρίτης διεθνούς από τα μέσα της δεκαετίας του 20. Το αποφασιστικό αυτό γεγονός όπως όλοι πλέον γνωρίζουμε, παγίωσε ένα εσωκομματικό αντιδημοκρατικό καθεστώς μέσα στα ΚΚ, που σκοπό είχε πλέον να συντηρήσει τον έλεγχο της κάθε διορισμένης από τη Μόσχα ηγετικής ομάδας πάνω στην εργατική βάση.

Ωστόσο παραμένει επίσης ένα αναμφισβήτητο γεγονός, ότι οι διορισμένοι γραφειοκράτες κατόρθωσαν να συντηρηθούν στην ηγεσία των κομμουνιστικών κομμάτων και φυσικά το σημαντικότερο, να επιβάλλουν τις καταστροφικές για το εργατικό κίνημα επιμέρους πολιτικές τους, μόνο χάρις στην καταλυτική αίγλη, στην εκτυφλωτική ακτινοβολία που εξέπεμπαν, κατά κύριο λόγο η νικηφόρα Οκτωβριανή επανάσταση και στη συνέχεια η ύπαρξη, η οικονομική ανάπτυξη και τα αναμφισβήτητα τεχνικά επιτεύγματα του πρώτου στην

ανθρώπινη ιστορία εργατικού κράτους της ΕΣΣΔ, στους καταπιεσμένους λαούς και στις εργατικές τάξεις όλου του κόσμου.

Η ελπιδοφόρα αυτή ακτινοβολία, μπορούμε να πούμε με ένα πολύ γενικό τρόπο, ότι σκίαζε και έκρυβε σε μεγάλο βαθμό, από τα μάτια της παγκόσμιας εργατικής τάξης, τις μαύρες πλευρές του καθεστώτος. Όπως αναλύθηκε έγκαιρα και με διαύγεια από την Αριστερή Αντιπολίτευση και όπως επιβεβαιώθηκε δραματικά από την ιστορία, το εργατικό καθεστώς ακολούθησε μια τροχιά εσωτερικού εκφυλισμού, που μπορεί να περιγραφεί σε πολύ αδρές γραμμές ως εξής:

1) Ξεκίνησε από τον αναπόφευκτο στραγγαλισμό της σοβιετικής δημοκρατίας στη περίοδο του «πολεμικού κομμουνισμού» του εμφυλίου, με την απαγόρευση και τις διώξεις των άλλων εργατικών κομμάτων και των αναρχικών. Η υποχώρηση αυτή έγινε συνειδητά, με την συγκατάθεση και την ευθύνη της ηγεσίας του μπολσεβίκικου κόματος, σαν μια αναγκαία συνθήκη για την στρατιωτική αντιμετώπιση του εχθρού. Η μπολσεβίκικη ηγεσία

έλπριζε τότε, ότι η εργατική δημοκρατία σύντομα θα αποκατασταθεί, αμέσως μόλις σπάσει η στρατιωτική περικύκλωση και η επανάσταση περάσει στην αντεπίθεση με την εξάπλωση της στις βιομηχανικά ανεπτυγμένες κεντροευρωπαϊκές χώρες.

2) Συνεχίσθηκε όμως ο δραματικός αποκλεισμός της Σοβιετικής Ένωσης στα επόμενα χρόνια και παράλληλα εξελίχθηκε ο σταδιακός περιορισμός και τελικά η κατάργηση της εσωκομματικής πλέον δημοκρατίας. Μέσα στο ίδιο το κυρίαρχο κόμμα η ανερχόμενη σταλινική γραφειοκρατία τη δεκαετία του 20 κατέργησε το δικαίωμα των εσωκομματικών τάσεων και φαλκίδευσε την ουσία του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Το κόμμα, κατέχοντας την εξουσία στο περικυκλωμένο εργατικό κράτος, αλλοιώνεται εσωτερικά από την μαζική εισροή τυχοδιωκτικών και μικροαστικών στοιχείων, εκκολάπτεται έτσι η προνομιούχα κάστα των γραφειοκρατών και ακολουθεί ο περιορισμός, η απαγόρευση και στη συνέχεια οι άγριες διώξεις των επαναστατών και των εσωκομματικών αντιπολιτεύσεων.

3) Ο εκφυλισμός παγιώθηκε με την ολοκληρωτική συγκέντρωση της εξουσίας στο πρόσωπο του Στάλιν και τα συστηματικά εφιαλτικά σταλινικά εγκλήματα της δεκαετίας του 30. Τα μαζικά πογκρόμ κατά των «κουλάκων» στην αγροτική κοινωνική βάση και τις θεαματικές δίκες και εκτελέσεις των κομματικών ηγετών στην κορυφή.

4) Το μοντέλο του παγιωμένου αυτού ολοκληρωτικού καθεστώτος, μετά από τον β' παγκόσμιο πόλεμο, επιβλήθηκε πλέον απευθείας στις Αναλικο-ευρωπαϊκές χώρες από τον κόκκινο στρατό και από τις διορισμένες ηγεσίες των κομμουνιστικών κομμάτων.

Η Ανάπτυξη και η Κατάρρευση

Το καθεστώς όμως παράλληλα γνώρισε μια περίοδο ραγδαίας ποσοτικής και «εκτατικής» οικονομικής ανάπτυξης και εκβιομηχάνησης με τα προπολεμικά θρυλικά «πεντάχρονα πλάνα», χάρις στο συντριπτικό πλεονέκτημα που του έδινε η κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία με τη δυνατότητα του οικονομικού σχεδιασμού σε μεγάλη κλίμακα.

Αντίθετα, μεταπολεμικά, πέρασε σταδιακά σε μια περίοδο οικονομικής στασιμότητας και παρακμής, καθώς η δυνατότητα της ποσοτικής, «εκτατικής» ανάπτυξης άγγιξε τα όρια της, ενώ οι διοικητικές δομές της γραφειοκρατικής κάστας, ασύμβατες καθώς ήταν με την ελεύθερη διακίνηση της πληροφόρησης και γενικότερα κάθε είδους ιδεών, ήταν αδύνατον να αφομοιώσουν και πολυ περισσότερο να αξιοποιήσουν στην παραγω-

γή, τα επιτεύγματα της ηλεκτρονικής και στο τελευταίο πλέον στάδιο, της ψηφιακής τεχνολογίας. Επομένως ήταν οργανικά ανίκανες να πραγματοποιήσουν το αναγκαίο πέρασμα από την «εκτατική» ανάπτυξη στην ποιοτική αναβάθμιση της παραγωγής που θα καθιστούσε ικανή την οικονομία των εργατικών κρατών να ανταγωνισθεί τις καπιταλιστικές χώρες. Η κατάρρευση ευρίσκονταν ήδη προ των πυλών.

Η γραφειοκρατική κάστα, εντελώς ανίκανη να ηγηθεί πολιτικά σε μια μεταρρύθμιση που θα αναγεννούσε την εργατική δημοκρατία ενώ θα διατηρούσε τις κοινωνικές και οικονομικές κατακτήσεις της Οκτωβριανής επανάστασης, βύθισε τις κοινωνίες στο χάος και την απόγνωση της καπιταλιστικής παλινόρθωσης. Οι γραφειοκράτες όρμησαν χωρίς τον παραμικρό δισταγμό για να αρπάξουν την περιουσία του εργατικού κράτους και να ενσωματωθούν στην αναδιόδυνη αστική τάξη.

Όμως στο σχετικά μεγάλο αυτό χρονικό διάστημα, από το τέλος της δεκαετίας του 20 μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 80, δηλαδή στη περίοδο της απόλυτης σχεδόν σταλινικής κυριαρχίας πάνω στο εργατικό κίνημα, τρεις γενιές κομματικών στελεχών και αγωνιστών της βάσης, διαπαιδαγωγήθηκαν, ανδρώθηκαν και αγωνίστηκαν μέσα στις σκληρές συνθήκες του μεσοπολέμου, της ναζιστικής κατοχής και της μακρινής ψυχροπολεμικής εποχής αντίστοιχα. Πολλοί από αυτούς, ως μην το ξεχνάμε, διώχθηκαν, φυλακίστηκαν, καταστράφηκαν οικονομικά, οικογενειακά, βασανίστηκαν στα κρατητήρια και τα Μακρονήσια ή ακόμα οδηγήθηκαν στο εκτελεστικό απόσπασμα από τη κυρίαρχη τάξη, υπερασπιζόμενοι με συνέπεια και αυταπάρηση την κομματική τους ιδιότητα και σημαία.

Η πρώτη και η δεύτερη γενιά της απόλυτης σταλινικής κυριαρχίας

Η πρώτη γενιά του μεσοπολέμου άντλησε τη δύναμη και την έμπνευση της, από τους ορμητικούς αγώνες και από την πηγαία αισιοδόξια της εργατικής τάξης που ζούσε ακόμη κάτω από την επίδραση του πρώτου αντίκτυπου της Οκτωβριανής επανάστασης. Τελικά η γενιά αυτή γεύθηκε την ολοκληρωτική συντριβή του κινήματος από την άνοδο των ναζιστικών και φασιστικών καθεστώτων στην καρδιά της Ευρώπης και την ήττα της Ισπανικής επανάστασης. Τα αλλεπάλληλα συντριπτικά χτυπήματα που υπέστη αυτή η γενιά μέσα σε πολύ λίγο χρόνο, δεν της άφησαν το περιθώριο ούτε να αντλήσει διδάγματα από τις πλούσιες εμπειρίες της, ούτε πολύ περισσότερο να ανασυγκροτηθεί ιδεολο-

γικά σε μεγάλη κλίμακα και να αποδόσει την ευθύνη της ήττας εκεί όπου πραγματικά έπρεπε να αποδοθεί: Στην καταστροφική πολιτική της διορισμένης από τον Στάλιν ηγεσίας της Διεθνούς. Στην αλλοπρόσαλη πολιτική της «τρίτης περιόδου» και των «λαϊκών μετώπων».

Η δεύτερη γενιά ανδρώθηκε μέσα στα κινήματα της Εθνικής Αντίστασης στην ναζιστική κατοχή και γαλουχήθηκε από τις μοναδικές στιγμές της εποποιίας του ένοπλου μαζικού κινήματος και του ξυπνήματος της μαζικής πολιτικής πρωτοβουλίας των λαϊκών στρωμάτων. Η ουσιαστικά άνευ όρων παράδοση των πανίσχυρων ένοπλων κινήματων στις αστικές τάξεις των δυτικοευρωπαϊκών κρατών με το τέλος του πολέμου από τις σταλινικές ηγεσίες, δημιούργησε οπωσδήποτε ένα δεύτερο ισχυρό κύμα απογοήτευσης και αποστράτευσης. Ωστόσο σε μεγάλο βαθμό το σοκ αυτό αντισταθμίστηκε ενδόμειχα και δικαιολογήθηκε στη συνείδηση των αγωνιστών της γενιάς αυτής, σαν μια γενναίωψη και αναγκαία αυτοθυσία προκειμένου να επικρατήσει ο «σοσιαλισμός» στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης που θεωρήθηκαν σαν μια φυσική συνέχεια του πρώτου εργατικού κράτους, σαν ένα αποτέλεσμα της νικηφόρας απελευθερωτικής προέλασης του κόκκινου στρατού και των αιματηρών θυσιών των λαών της Σοβιετικής Ένωσης.

Όμως στην Ελλάδα η γενιά αυτή σήκωσε επιπλέον και όλο το καταθλιπτικό βάρος της στρατιωτικής ήττας του εμφυλίου. Μιας ήττας που όπως τώρα πια όλοι (ακόμη και οι ίδιοι οι επιζώντες πρωταγωνιστές) ομολογούν, την οδήγησε με αποκλειστική ευθύνη της η σταλινική διορισμένη ηγεσία του ΚΚΕ. Μια ηγεσία που αποδείχθηκε εντελώς ανίκανη και ανεπαρκής για να σηκώσει το βάρος ενός αποφασιστικού επαναστατικού αγώνα. Ήταν φυσική συνέπεια, η γενιά αυτή στην Ελλάδα να σηματοδεύει στο εξής από την διαρκή αναζήτηση της αιτίας της ήττας. Να σηματοδεύει από τους διαρκείς εσωκομματικούς αλληλοσπαραγμούς που διεξάγονταν τόσο μέσα στο καθεστώς της άγριας παρανομίας στον ελληνικό χώρο, όσο και της πικρής προσφυγιάς στα πέρατα του «σοσιαλιστικού στρατοπέδου». Ωστόσο το βασικό κοινό υπόστρωμα όλων των αλληλοσπαρασσόμενων μερίδων ακόμα και στις στιγμές των κορυφαίων συγκρούσεων (ανυπακοή και αποκύρξη Αρη Βελουχιώτη, υποθέσεις Μπελογιάννη και Πλουμπίδη, συγκρούσεις Ζαχαριαδικών-Κολιγιαννικών στη Τασκένδη, διάσπαση γραφείου Εσωτερικού) μπορούμε να πούμε ότι παρέμεινε η υποταγή τους στην αυθεντία του σταλινισμού. Η κριτική των διαφωνούντων δεν πήγαινε ποτέ πέρα από τις επιμέρους τακτικές και λαθεμένες ενέργειες της ηγεσίας και δεν υψώνονταν μέχρι

την αναζήτηση μιας επαναστατικής ταξικής πολιτικής που θα έβαζε ξανά την υπόθεση της εργατικής τάξης πάνω από τον κομματικό μηχανισμό. Η κριτική τους ποτέ δεν ολοκληρώνονταν για να βάλλει το δάχτυλο «επί τον τύπο των ήλων», στην αυστηρά απαγορευμένη για αυτούς περιοχή. Δηλαδή στην ίδια την βαθύτερη ουσία του κομματικού τους εκφυλισμού, στην απώλεια από το κόμμα τους της ταξικής επαναστατικής πολιτικής, στην απώλεια της ζωογόννου εσωκομματικής δημοκρατίας, στην απώλεια του δημιουργικού κριτικού μαρξισμού, στην απώλεια του αδιαπραγμάτευτου κανόνα του σεβασμού στην ανθρώπινη διάσταση που πρέπει να διαθέτουν οι πραγματικοί μαρξιστές επαναστάτες για κάθε άλλον στρατευμένο επαναστάτη, ανεξάρτητα από τις μεταξύ τους συμφωνίες ή διαφωνίες. Εκεί (στην αυστηρά απαγορευμένη αυτή περιοχή) δεν τους περίμενε μόνο ο φυσικός θάνατος αλλά και η αμείλικτη ηθική σπύλωση και η παντοτεινή καταδίκη για «προδοσία» και για «τροτσκισμό». Θα έμεναν αιώνια καταδικασμένοι όχι μόνο από την ηγεσία αλλά και από ολόκληρο το σταλινικό σύμπαν που τους φαινόταν επίσης αιώνιο και παντοδύναμο. Όχι λοιπόν μόνο η ιστορική συνέχεια αλλά και η απλή επαφή με τη θεωρία αλλά και με τα οράματα της επαναστατικής μαρξιστικής παράδοσης είχε δυστυχώς διακοπεί βίαια και οριστικά για αυτούς, όπως είχε ήδη γίνει στην προηγούμενη χαμένη γενιά των σταλινικών στελεχών του μεσοπολέμου.

Η τρίτη μεταπολεμική γενιά της κληρονομημένης φοβίας

Η τρίτη, η μεταπολεμική γενιά μεγάλωσε μέσα στην περίοδο του «ψυχρού πολέμου». Μια περίοδος που χαρακτηρίζονταν σε μεγάλο βαθμό από τη στασιμότητα και την ισορροπία των ταξικών δυνάμεων στην Ευρώπη, αλλά ταυτόχρονα γνώριζε την παράλληλη εμφάνιση και ανόδο του σαρωτικού αντιαποικιακού και εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα των λαών του «Τρίτου Κόσμου». Εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα που ξύπνησαν κάτω από την ιστορική ευκαιρία που τους έδινε αυτή ακριβώς η διαμόρφωση της μεταπολεμικής παγκόσμιας διπολικής ισορροπίας και με κορυφαίες στιγμές: Κούβα, Αλγερία, Βιετνάμ.

Απο την άλλη πλευρά οι σκοτεινές όψεις των καθεστώτων του Ανατολικού μπλοκ γίνονταν όλο και περισσότερο ορατές στις εργατικές τάξεις των δυτικών καπιταλιστικών χωρών. Τα διαδοχικά γεγονότα με τις εργατικές εξεγέρσεις στα πιο αναπτυσσόμενα οικονομικά ανατολικά κράτη, στην Ανατολική Γερμανία, στην Πολωνία, στην Ουγγαρία, στην ίδια την Σοβιετική Ένωση και

αργότερα στην Τσεχοσλοβακία δεν μπορούσαν ούτε να αποκρυβούν εξολοκλήρου, ούτε να δικαιολογηθούν από τις διορισμένες ηγεσίες των δυτικών κομμουνιστικών κομμάτων. Όπως είταν φυσικό η αξιοπιστία και το κύρος των σταλινικών ηγεσιών άρχισε να υποχωρεί σταδιακά. Ακόμη περισσότερο δυσκόλευε τη θέση τους, η μόνιμα δισταχτική, καχύποπτη και πολλές φορές μοιραία καταστροφική πολιτική της Μόσχας απέναντι στα αναπτυσσόμενα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα των χωρών του Τρίτου Κόσμου.

Όπως ήταν φυσικό η σχετικά μακρόχρονη περίοδος της ισορροπίας από τη μια μεριά και η σταδιακή αποκάλυψη του πραγματικού προσώπου της Σοβιετικής γραφειοκρατίας από την άλλη, έδωσε την ευκαιρία να αναπτυχθούν αλληπάλληλα κύματα κριτικής αμφισβήτησης μέσα στις γραμμές των δυτικών κομμουνιστικών κομμάτων και αναζήτησης μιας νέας ταξικής πολιτικής. Η σύνδεση με την επαναστατική μαρξιστική παράδοση (που ποτέ δεν είχε σβύσει εντελώς) πολλές φορές γίνονταν μέσα στο καμίνι των εργατικών αγώνων και των λαικών εξεργεσεων.

Φυσικά η κριτική στάση και η απογοήτευση από την αποκάλυψη της ζοφερής πραγματικότητας των ανατολικών καθεστώτων και της ιστορικής φαλκίδευσης, οδήγησε τη μεγάλη μάζα των «διαφωνούντων» στελεχών προς τον εύκολο δεξιόστροφο δρόμο του ρεφορμισμού και της σταδιακής αστικής ενσωμάτωσης (π.χ. ΚΚΕ εσ, ΕΑΡ, Συνασπισμός). Ταυτόχρονα σημαντικά τμήματα αγωνιστών, διαφοροποιήθηκαν προς τα αριστερά, χωρίς να μπορέσουν να ξεπεράσουν τη σταλινική τους πολιτική κουλτούρα, κυρίως μέσα από το μαοϊκό ρεύμα. Οπωσδήποτε, την ίδια περίοδο για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια πολλοί νέοι αγωνιστές επανασυνδέθηκαν με την τροτσκιστική, επαναστατική μαρξιστική παράδοση.

Στη δύσκολη περίοδο της δικτατορίας οι δυνάμεις του ΚΚΕ συρικνώθηκαν σε σχέση με τα ρεύματα των διαφωνούντων που ασκούσαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο μια κριτική, στην καταστροφική πολιτική του. Οι λίγοι νέοι αγωνιστές (ανάμεσα στους οποίους υπήρξε ο Κ. Κάπος) που παρέμειναν πεισματικά πιστοί στον κομματικό μηχανισμό του ΚΚΕ, αναγκάστηκαν να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν τα αμυντικά ανακλαστικά τους και μια απολογητική κοσμοθεωρία, καθώς έπρεπε διαρκώς να απαντούν στις κριτικές και να υπερασπίζονται την πολιτική και τα θλιβερά κατορθώματα της σοβιετικής γραφειοκρατίας. Εγκλωβίστηκαν σε μεγάλο βαθμό στην φτωχική πολιτική κουλτούρα και τα αδύναμα ιδεολογικά όπλα που τους παρέδωσαν οι προηγούμενες γενιές των σταλινικών και προσπαθούσαν μάταια να

παρακολουθήσουν και να ερμηνεύσουν τα καταιγιστικά γεγονότα. Επικαλούνταν διαρκώς ιστορικές ανακρίβειες, υποστήριζαν τις συστηματικές διαστρεβλώσεις σαν αντικειμενική αλήθεια, δεν παραδέχονταν την ύπαρξη ή προσπαθούσαν να υποβαθμίσουν τη σημασία, σημαντικών γεγονότων. Οι παλιότερες γενιές τους μπόλιασαν με την βαθειά φοβία τους και τις ανιστόρητες προκαταλήψεις τους απέναντι στον «τροτσκισμό». Μπορεί οι αγωνιστές της τρίτης γενιάς να μην απειλούνταν πλέον από τον ολοκληρωτικό θάνατο, αλλά η χρόνια φοβία των παλαιότερων τους είχε κληρονομηθεί σε μεγάλο βαθμό.

Το βασικό συμπέρασμα του βιβλίου και τα αποτελέσματα της χρόνιας φοβίας

Χωρίς να θέλουμε ειλικρινά να δείξουμε μικροπρεπή κακεντρέχεια, δεν μπορούμε να λησμονήσουμε το απίστευτο επιχείρημα, που επικαλέσθηκε ο Κ. Κάπος για να αποφύγει να πάρει θέση για τη σφαγή των φοιτητών στη πλατεία Τιεν Αν Μεν από τη Κινεζική γραφειοκρατία, λίγο πριν ο ίδιος αποστασιοποιηθεί από το επίσημο ελληνικό σταλινικό ιερατείο. Ο Κ. Κάπος περίπου αμφισβητούσε την έκταση των γεγονότων αφού δεν υπήρχε στο Πεκίνο μια «υπεύθυνη» κομματική οργάνωση που θα του έδινε την πρέπουσα «υπεύθυνη πληροφόρηση»! Είναι ένα μοναδικά χαρακτηριστικό δείγμα, της σταλινικής διαπαιδαγώγησης και των αμυντικών ανακλαστικών που ανέπτυξε η τρίτη γενιά των σταλινικών στελεχών.

Η σταδιακή πολιτικοποίηση της μεταδικτατορικής γενιάς των στελεχών του ΚΚΕ από τη μια μεριά και η τελευταία μεγάλη κατρακύλα της ηγεσίας του στη κυβέρνηση Τζαννετάκη, οδήγησαν στο τελευταίο μεγάλο σχίσμα της ΚΝΕ προς τα αριστερά και στη δημιουργία του ΝΑΡ, στο οποίο πρωταγωνιστής στην πρώτη τουλάχιστον φάση υπήρξε και ο Κ. Κάπος. Το ρεύμα αυτό όμως, όπως πολύ καλά γνωρίζουμε, έμεινε μέχρι σήμερα μετέωρο ανάμεσα στη σταλινική αφετηρία του και την επαναστατική μαρξιστική πολιτική. Δεν κατόρθωσε να προσεγγίσει αποφασιστικά και να αφομοιώσει δημιουργικά τον επαναστατικό μαρξισμό, ούτε να ξεπεράσει τις βαθειά ριζωμένες φοβίες και προκαταλήψεις του απέναντι στο «τροτσκισμό» (τουλάχιστον μέχρι σήμερα), ώστε να οδηγηθεί στα αντίστοιχα συμπεράσματα για την άμεση πολιτική του δράση.

Αντίστοιχα πιστεύουμε ότι στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και ο Κ. Κάπος με το βιβλίο του. Τη μελέτη της πολιτικής οικονομίας των πρώην

«σοσιαλιστικών» χωρών που τον οδήγησε (προς μεγάλη εκληξή του) στην αποκάλυψη της ταξικής φύσης του Σοβιετικού «σχηματισμού», μπόρεσε να την αρχίσει όπως μας λέει ο ίδιος στον πρόλογο του βιβλίου, μετά από το 1994! Όλα τα προηγούμενα χρόνια της κομματικής και πολιτικής του ζωής, όπως ο ίδιος αυτοκριτικά δηλώνει, δεν είχε τον απαιτούμενο χρόνο για να ασχοληθεί με το ζήτημα αυτό και προφανώς ακούονταν στις σχετικές διαβεβαιώσεις «των ειδικών»!

Το βασικό λοιπόν συμπέρασμα της όψιμης μελέτης του, είναι η ύπαρξη δύο αντιμαχόμενων τάξεων στην Σοβιετική Ένωση: της «διευθύνουσας» και της «εκτελούσας», σε αντίθεση (τι έκπληξη και αυτή!) με τον ισχυρισμό των σταλινικών θεωρητικών και των ακαδημαϊκών της ΕΣΣΔ, ότι στον «υπαρκτό σοσιαλισμό» υπάρχουν τρεις φιλικά συνεργαζόμενες μεταξύ τους τάξεις (η εργατική, η αγροτική και η προοδευτική διανόηση!). Ισχυρισμό που μάλλον πρέπει να υποστήριζε ένθερμα και ο Κ. Κάπος στην προηγούμενη περίοδο της ζωής του.

Νομίζουμε ότι η συζήτηση για την ταξική φύση της ΕΣΣΔ, για τα χαρακτηριστικά και τα γνωρίσματα της γραφειοκρατικής κάστας, έχει προ πολλού εξαντληθεί και έχει ουσιαστικά απαντηθεί με επάρκεια, τόσο από τις επεξεργασίες και τις πολεμικές της Αριστερής Αντιπολίτευσης και του ίδιου του Τρότσκυ, όσο και τις εργασίες των μεταγενέστερων θεωρητικών του επαναστατικού μαρξισμού (π.χ. Μαντέλ).

Η αναγόρευση από τον Κ. Κάπο, της παρασιτικής, προνομιάς γραφειοκρατικής κάστας, σε διευθύνουσα «τάξη» πιστεύουμε ότι τώρα πια μικρή σημασία έχει, αφού μάλιστα δεν τον οδηγεί στις γνωστές θεωρήσεις περί σοβιετικού «κρατικού καπιταλισμού», «ιμπεριαλιστικού κράτους» κλπ. που διατυπώνουν εδώ και πολλά χρόνια οι οπαδοί οι Τόνυ Κλιφ. Αντίθετα πιστεύουμε ότι ο Κ. Κάπος στην ουσία, οδηγείται σε συμπεράσματα για τον εκφυλισμό του κομμουνιστικού κόμματος και του εργατικού κράτους που είναι παραπλήσια με τη γενική θεώρηση της Αριστερής Αντιπολίτευσης και που πολύ συνοπτικά περιγράψαμε στην αρχή του άρθρου.

Από εκεί νομίζουμε ότι πηγάζει, η έντονη ανησυχία και το μένος των βιβλιοκριτικών δημοσιευμάτων του Ριζοσπάστη. Μια συστηματική κριτική του Σοβιετικού «Σχηματισμού» που πάει πολύ πέρα από τις συνηθισμένες νοσταλγικές αναφορές ή τις χονδροειδείς αστυνομικού τύπου εμνηνείες, για να διερευνήσει βαθύτερα τις δομές και τις αδυναμίες του ίδιου του καθεστώτος, είναι κάτι που είναι εντελώς αδύνατον να αντέξει το αγκυλωμένο ιερατείο του ΚΚΕ που υπήρξε στο παρελθόν πλήρως εξαρτημένο και υποταγμένο στις

δομές αυτές.

Όμως η χρήση του όρου της «διευθύνουσας τάξης», (που μόνο σύγχυση και παρανοήσεις μπορεί να προκαλέσει για την πραγματική φύση του καθεστώτος), υποψιαζόμαστε ότι γίνεται από τον συγγραφέα για να διαχωρίσει ακριβώς την άποψη του, από τον επάρατο «τροτσκισμό», ανεξάρτητα αν είναι υποχρεωμένος να καταλήξει τώρα πια (και δυστυχώς κατόπιν εορτής!), σε μια σειρά από συμπεράσματα που τον θυμίζουν πάρα πολύ.

Ακόμη περισσότερο που ο Κ. Κάπος, προφανώς για να τονίσει την απόσταση που τον χωρίζει από τα τροτσκιστικά μιάσματα, δεν χάνει την ευκαιρία να περιλούζει τον Τρότσκυ (και κατα περίπτωση τους τροτσκιστές) με όλες τις γνωστές σταλινικές συκοφαντίες και χοντροκομμένες διαστρεβλώσεις των θέσεων του (π.χ. εχθρός της αγροτιάς, σφετεριστής της μαρξιστικής θεωρείας της διαρκούς επανάστασης κλπ.).

Ο συγγραφέας επικαλείται αδιάκοπα (και με τον δέοντα σεβασμό) ένα πλήθος από τσιτάτα και αποσπάσματα των έργων των κλασικών του μαρξισμού-λενινισμού, ακαδημαϊκών της ΕΣΣΔ και συγχρόνων δυτικών ερευνητών, προκειμένου να θεμελιώσει τις απόψεις του. Φοβούμαστε ότι μερικές φορές, η απλή παράθεση των αποσπασμάτων ιδίως από τις πολεμικές και τις εσωκομματικές συζητήσεις των μεγάλων επαναστατών, που έγιναν μέσα στον αχό της μάχης, δεν μπορούν να αποδώσουν την πραγματική σημασία τους, όταν κανένας τα απομονώνει από τις πραγματικές ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες διαδραματίστηκαν.

Αντίθετα οι απόψεις του Τρότσκυ και των τροτσκιστών αναφέρονται συστηματικά, μόνον δια μέσου του σχολιασμού τρίτων συγγραφέων και όχι απευθείας από τα ίδια τα έργα τους. Ίσως ο Κ. Κάπος να ήθελε με αυτό το τρόπο να τονίσει προς κάθε κατεύθυνση ότι δεν ήλθε ο ίδιος σε καμμία άμεση επαφή με την απαγορευμένη και επικίνδυνη βιβλιογραφία!

Απο την άλλη πλευρά θα πρέπει να σημειώσουμε ότι μερικές φορές (έστω και με κάποιες ελαφρές επιφυλάξεις, για να έχουμε και το νού μας!), ο Κ. Κάπος επικαλείται αποσπάσματα από έργα της Ρ. Λουξεμπουργκ. Η αγνοημένη και συκοφαντημένη από το Σταλινισμό επαναστάτρια, ίσως να γίνει και πάλι ο καταλύτης για μια νέα γόνιμη συζήτηση μέσα στη κομμουνιστική νεολαία.

Ας ελπίσουμε όμως ότι το βιβλίο του Κ. Κάπου δεν θα είναι το τελευταίο και στο επόμενο θα καταπιαστεί εξίσου επίμονα και συστηματικά, με τη μελέτη της παγκόσμιας ιστορίας του εργατικού κινήματος από τη μαρξιστική πάντοτε σκοπιά, όπου ασφαλώς τον περιμένει μια άλλη σειρά από

οδυνηρές εκπλήξεις και αποκαλύψεις. Αποκαλύψεις για το ρόλο και την ευθύνη της σταλινικής ηγεσίας στην αλυσίδα από τις ήττες και τις υποχωρήσεις του παγκόσμιου κινήματος, από τους εργατικούς αγώνες και εξεγέρσεις της δεκαετίας του 20 μέχρι την δραματική κατάρρευση του 90, που είναι απαραίτητο να διατυπωθούν χωρίς φοβίες, προκαταλήψεις και μισόλογα. Όπως πλέον γνωρίζει καλά και ο ίδιος ο Κ. Κάπος, αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο, όχι απλώς και μόνο για να «αποκατασταθούν» ιστορικά οι συκοφαντημένοι, προδομένοι και δολοφονημένοι επαναστάτες που δεν συμβιβάστηκαν με τον σταλινισμό, αλλά για να ολοκληρωθεί η πραγματική εικόνα στα μάτια

των νέων αγωνιστών που θα αναλάβουν τη σκυτάλη. Μόνο εάν η ιστορική αλήθεια γίνει κτήμα της νέας γενιάς των αγωνιστών που έρχονται, τότε μόνο οι μεγάλοι αγώνες, οι αμέτρητες θυσίες αλλά και τα λάθη, όλων των προηγούμενων χρόνων, θα αξιοποιηθούν δημιουργικά και θα συντελέσουν στην ανασύνθεση του κινήματος. Η αλήθεια, όπως θα έλεγε (είμαστε απόλυτα σίγουροι) και ο Λένιν αν ζούσε σήμερα, είναι επαναστατική μόνο όταν είναι ολόκληρη.

Νίκος Μενεγάκης

Νέοι καιροί, νέα αριστερά

Ένα πλήθος από σχεδόν 1000 άτομα συγκεντρώθηκε στο κεντρικό αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου της Λισσαβόνας στις 29 και 30 του Ιανουαρίου του 2000, για να «ακούσουν, να συζητήσουν, να συγκλίνουν τις απόψεις τους» και να δημιουργήσουν ένα νέο πολιτικό σχήμα, το Μέτωπο της Αριστεράς ή Αριστερό Μέτωπο. Η ιδρυτική συνέλευση του Μετώπου, που σημείωσε τεράστια επιτυχία, προχώρησε στην υιοθέτηση καταστατικού, την έγκριση προγράμματος και την εκλογή καθοδηγητικού οργάνου. Αν και αποτελεί μια πολύ μικρή μειοψηφία προς το παρόν, το Μέτωπο έσπασε το για μισό αιώνα πολιτικό μονοπώλιο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Πορτογαλίας (PCP) στο χώρο της μη σοσιαλδημοκρατικής αριστεράς.

Του Fr. Vercammen*

(Απόδοση στα Ελληνικά: Θοδωρής Ζέης)

Aν και η σύγκλιση μεταξύ των τριών πολιτικών κομμάτων που απαρτίζουν το Μέτωπο (UDP – η Ένωση για την Λαϊκή Δημοκρατία, PSR – το Επαναστατικό σοσιαλιστικό Κόμμα και οι Πολιτικές του 21ου), ήταν αναμενόμενη από το 1991, η ένωσή τους έγινε πραγματικότητα μόνο τον τελευταίο χρόνο για την επιδίωξη της επιτυχούς καθόδου στις Ευρωπαϊκές και στις εθνικές εκλογές.

Τα κόμματα δεν διαλύθηκαν

Η συμμετοχή στο Μέτωπο είναι ατομική, αλλά τα κόμματα δεν διαλύθηκαν, κράτησαν τα έντυπά τους, συνέχισαν τις συγκεντρώσεις τους, διατήρησαν το πρόγραμμά τους, όμως δεν έχουν ειδικά δικαιώματα στην νέα οργάνωση. Η δημόσια δραστηριότητα διεκπεραιώνεται από το Μέτωπο

και οι εκλεγμένοι βουλευτές θεωρούν τους εαυτούς τους βουλευτές του Μετώπου, άσχετα από το αν είναι ή όχι μέλη κάποιου από τα κόμματα. Στο εσωτερικό του Μετώπου, η «Mesa», (το Εθνικό «Γραφείο» ή κεντρικό όργανο), συγκροτείται σε μια ισότιμη βάση – οι ανεξάρτητοι από την μια μεριά, τα μέλη των κομμάτων από την άλλη. Όλα όμως τα μέλη του Γραφείου εκλέγονται από το Συνέδριο – τα κόμματα καταθέτουν προτάσεις – εισηγήσεις, αλλά τα μέλη παίρνουν την τελική απόφαση. Αν και η δομή φαίνεται περίπλοκη, πηγάζει από την πολιτική βεβαιότητα κι από μια ενωτική εσωτερική δυναμική που δημιουργήθηκε από την αρχική επιτυχία του Μετώπου.

Μέχρι τώρα, έχουν υπάρξει πολιτικές συμφωνίες μεταξύ των κομμάτων, που επέτρεψαν την ανάπτυξη αναλύσεων, απόψεων και προτάσεων, όπως επίσης και δύο εκλογικών προγραμμάτων – αλλά δεν έχει υπάρξει συμφωνία ακόμα σε ένα θεμελιώδες πρόγραμμα. Σύμφωνα με προσωρινούς υπολογισμούς το Μέτωπο έχει γύρω στα 1600 μέλη σε 15 από τις 20 περιφέρειες της χώρας (κι αυτό πριν από οποιαδήποτε συστηματική προσπάθεια στρατολόγησης!). Η προπαρασκευαστική Επιτροπή πρότεινε να συγκαλείται απευθείας

* Ο Fr. Vercammen είναι μέλος της Ενιαίας Γραμματείας της Τετάρτης Διεθνούς. Το άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε στο τεύχος Νο 320 του Απριλίου του 2000 του International VIEWPOINT.

μια εθνική συνέλευση, στην οποία όσοι εντάχθηκαν στο Μέτωπο τουλάχιστον μια εβδομάδα πριν το συνέδριο θα έχουν το δικαίωμα του λόγου, της ψήφου, του να εκλέγουν και να εκλέγονται στα ηγετικά όργανα, ενώ όσοι συμμετείχαν απλά στο συνέδριο, θα έχουν μόνο δικαίωμα λόγου

Το άνοιγμα του συνεδρίου, ακολούθησαν τέσσερις εισηγήσεις συνοδευόμενες από συζήτηση: η δραστηριότητα κατά τον πρώτο χρόνο, το καταστατικό, μια πολιτική απόφαση και η εκλογή των καθοδηγητικών οργάνων.

Ρεφορμιστική μειοψηφία

Η αποσαφήνιση των στόχων και της φύσης του Κόμματος δέσποσε κατά την συζήτηση σχετικά με το καταστατικό. Ένα μειοψηφικό ρεφορμιστικό ρεύμα στο εσωτερικό των Πολιτικών για τον 21ο, παρουσίασε μια σειρά από τροποποιήσεις στο κυρίως κείμενο. Το Άρθρο 1, όπως προτάθηκε από την επιτροπή και υιοθετήθηκε από το Συνέδριο, διακηρύσσει ότι «το κίνημα υπερασπίζεται την προοπτική του σοσιαλισμού ως έκφραση της πάλης της ανθρωπότητας για χειραφέτηση, ενάντια στην εκμετάλλευση και τον καταναγκασμό». Το ρεφορμιστικό ρεύμα στο εσωτερικό των Πολιτικών για τον 21ο, πρότεινε αντ'αυτού: το Μέτωπο «θεωρεί τον σοσιαλισμό ως τον κύριο ιστορικό παράγοντα εκδημοκρατισμού και εκπολιτισμού του καπιταλισμού», και «αναγνωρίζει την σημασία της αγοράς, χωρίς να αποδίδει στην απεριόριστη ελευθερία της κάποιου είδους εγγενούς αξίας... Χωρίς την υποταγή της στις αξίες που ορίζονται από την κοινότητα, η δημοκρατία είναι αδύνατη». Το Μέτωπο «υπερασπίζεται και προωθεί για τους πολίτες μια κουλτούρα συμμετοχής και δημοκρατικής πολιτικής δράσης στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σοσιαλισμός, είναι το όνομα που δόθηκε στον κοινωνικό μετασχηματισμό ο οποίος βασίζεται σε αυτές τις αξίες».

Η άλλη συζήτηση – κλειδί αφορούσε την φύση του κινήματος. Η μειοψηφία στο εσωτερικό των Πολιτικών για τον 21ο, πρότεινε την κατάργηση ενός ορισμένου αριθμού άρθρων του καταστατικού, ειδικά του εδαφίου του Άρθρου 4 που αναφέρεται στις «υπευθυνότητες των μελών» και την υποχρέωσή τους να «προωθούν [να υπερασπίζονται] τους πολιτικούς στόχους του κινήματος και να δρουν με ανάλογο τρόπο». Η μειοψηφία εναντιώθηκε επίσης στην βασική αρχή της διαμόρφωσης «πυρήνων», (άρθρο 6), όπως επίσης και των ειδικών καθηκόντων τους. Ο διάλογος για αυτά τα ζητήματα ήταν θερμός και ζωντανός. Οι

ενστάσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στους κινδύνους του «δημοκρατικού συγκεντρωτισμού» και της «χειραγώγησης» στις σχέσεις μεταξύ του Κόμματος και του κοινωνικού κινήματος. Μια ολόκληρη σειρά από άλλες καταστατικές αρχές υιοθετήθηκε ομόφωνα.

Πρόγραμμα για όλη την Αριστερά

Το πρόγραμμα του Μετώπου αξίζει να μεταφραστεί και να διαβαστεί από ολόκληρη την μαχόμενη αριστερά στην Ευρώπη (και αλλού). Η ανανέωση της γλώσσας και του ύφους είναι εντυπωσιακή. Μερικές επικεφαλίδες κεφαλαίων το δείχνουν συνοπτικά: Ξεκινώντας από το "Μια νέα πολιτική πραγματικότητα", το Μέτωπο αυτοκαθορίζεται ως "μια οικουμενική αριστερά βασισμένη στην αλληλεγγύη". Η ριζική αντίθεσή του στην παγκοσμιοποίηση, εκφράζεται συνοπτικά στην καταγγελία ενός "πολιτισμού της αδικίας". Το τρίτο κεφάλαιο "Αριστερός Ευρωπαϊσμός : ένα νέο συμβόλαιο", που αποδοκιμάζει την Ευρώπη της Αγοράς,, είναι διαμορφωμένο στη βάση μιας στρατηγικής "επανίδρυσης της Ευρώπης", που θα στηρίζεται κυρίως στην απασχόληση και στην Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Στη συνέχεια ακολουθούν "Ο δρόμος προς μια νέα Αριστερά", και "Ένα Μέτωπο με κινηματική μορφή".

Η προτεινόμενη πρώτη ηγεσία του Μετώπου, εγκρίθηκε από το 85% των ψηφισάντων. Αυτή η πρώτη εθνική ηγεσία (το "Γραφείο"), καθιερώνει μια ενωτική λειτουργική δομή, που επιτρέπει την έκφραση όλων των απόψεων, με 40% γυναικεία εκπροσώπηση και μια αντιπροσωπευτική γεωγραφική κατανομή.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι πολιτικές - θεσμικές συνθήκες είναι σχετικά ευνοϊκές στην Πορτογαλία (ιδιαίτερα με όρους κοινοβουλευτικής λειτουργίας και του βαθμού αναλογικότητας του εκλογικού συστήματος), σε σύγκριση με τις περισσότερες άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Είναι όμως επίσης αλήθεια πως ο ηγετικός πυρήνας του Μετώπου, εκμεταλλεύτηκε αυτές τις συνθήκες πολύ καλά. Αυτό αντανάκλα την εμπειρία από την Πορτογαλική Επανάσταση (1974 - 1975), όταν το PSR και το UDP, συμμετείχαν ενεργά στις εξελίξεις, αλλά επίσης και την εμπειρία από την ήττα της, που κατάφερε ένα ισχυρό πλήγμα σε μια ολόκληρη γενιά από αγωνιστές. Αυτοί που δεν εγκατέλειψαν τον αγώνα είχαν να αντιμετωπίσουν την Πορτογαλική κοινωνία για μια ακόμα φορά, αυτή την φορά μέσω των εθνικών εκλογών και των εκλεγμένων θεσμών (δημοτικών και κοινοβουλευτικών).

Αυτή η τροχιά, όπως επίσης και οι πολιτικές

Ο δρόμος προς το Αριστερό Μέτωπο

- 1973: Ίδρυση του PSR στην παρανομία.
- 1974: Η επανάσταση. Το PSR παίζει ένα σημαντικό ρόλο στο κίνημα των στρατιωτών. Το UDP ιδρύεται από την συγχώνευση διαφόρων Μαρξιστικών ομάδων (τότε αλβανόφιλων, που τελικά εξελίχθηκαν σε "Μαρξιστικά - Λενινιστικά"), και τελικά γίνεται η επαναστατική οργάνωση με την μεγαλύτερη επιρροή (γύρω στα 20000 μέλη, ένας βουλευτής μέχρι το 1979).
- 1975: Ήττα της Επανάστασης, μια περίοδος παρακμής αρχίζει για την Αριστερά.
- 1989: Δημοτικές εκλογές. Ενωτική λίστα ολόκληρης της Αριστεράς με επικεφαλής τον Σαμπάιο (αριστερός σοσιαλιστής). Το PSR συμμετέχει σε αυτήν.
- 1991: Βουλευτικές εκλογές. Ένας βουλευτής του UDP εκλέγεται στο πλαίσιο συνασπισμού με το PCP (Κομμουνιστικό Κόμμα Πορτογαλίας). Το PSR πετυχαίνει θεαματική άνοδο, αλλά αποτυγχάνει να εκλέξει βουλευτή για 200 ψήφους.
- 1993: Γέννηση των Πολιτικών του 21ου, που ξεπήδησε από την σύγκλιση μεταξύ πρώην αγωνιστών του PCP και του MDP - CDE, παλιού εκλογικού εταίρου των Κομμουνιστών.
- 1993: Εκλογική συμφωνία για τις δημοτικές εκλογές: PS - PC - PSR - UDP - Πράσινοι.
- 1994: Οι Πολιτικές του 21ου συμμετέχουν μόνοι τους στις Ευρωπαϊκές εκλογές.
- 1996: Το PSR εγκαταλείπει τον δημοτικό συνασπισμό στην Λισσαβόνα, μετά την στροφή προς τα δεξιά του PS.
- Δεκέμβριος 1997: Δημοτικές εκλογές: Συνασπισμός των PS - PC - UDP - Πράσινων και, σε Λισσαβόνα και Πόρτο, μια "Ενωμένη Αριστερά" - συνασπισμός μεταξύ του PSR και των Πολιτικών του 21ου. Κρίσιμη καμπή της πρώτης ανασύνθεσης που θα οδηγήσει στο Μέτωπο. Η Ενωμένη Αριστερά πετυχαίνει 3% και εκλέγει ένα δημοτικό σύμβουλο στην Λισσαβόνα.
- Ιανουάριος 1999: Πρώτη συμφωνία για το Μέτωπο, η οποία συμπεριλαμβάνει πλήρως όλες τις συζητήσεις που διεξήγαγαν το UDP, οι Πολιτικές του 21ου, το PSR, και ανεξάρτητοι από το καλοκαίρι του 1998.
- Ιούνιος 1999: Το UDP αποχωρεί από την πλειοψηφία PS - PCP στην Λισσαβόνα. Το Μέτωπο συμμετέχει στις Ευρωπαϊκές εκλογές.
- Οκτώβριος 1999: Βουλευτικές εκλογές. Η λίστα του Μετώπου εκλέγει δύο βουλευτές στην Λισσαβόνα.
- Ιανουάριος 2000: Το πρώτο εθνικό συνέδριο του Μετώπου εγκρίνει καταστατικό και πρόγραμμα και εκλέγει τα ηγετικά του όργανα.

αλλαγές που έζησαν οι τρεις συνιστώσες του Μετώπου την τελευταία δεκαετία, εξηγούν την ικανότητά τους στο να δημιουργήσουν αυτό τον χώρο σύγκλισης και το γνήσιο κοινωνικό τους ρίζωμα.

Το σχέδιο νόμου που πρότεινε το Μέτωπο "σχετικά με την θρησκευτική ελευθερία και τον χωρισμό της Εκκλησίας από το Κράτος", αποτελεί παράδειγμα από αυτήν την άποψη, καθώς επιμένει στην προσωπική ελευθερία της συνείδησης και στα δημοκρατικά δικαιώματα της εκκλησίας ως ιδιωτικού οργανισμού, αλλά επίσης και σε μια αποφασιστική ρήξη με τον έλεγχο που ασκεί η Εκκλησία στους δημόσιους θεσμούς. Αυτό το σχέδιο νόμου, οδήγησε σε ένα πλατύ δημόσιο διάλογο και διέσπασε το PS (Σοσιαλιστικό Κόμμα). Το ίδιο έγινε και με την αποποινικοποίηση της άμβλωσης (που σαμποτάρισε το PS), και την ποινικοποίηση της "ιδιωτικής" βίας εναντίον των γυναικών. Το Μέτωπο επέβαλε ξανά επίσης τον δημοκρατικό κανόνα ότι το πρόγραμμα της Κυβέρνησης ψηφίζεται από την συνέλευση της Βουλής, κανόνα που είχε περιπέσει σε αχρηστία για αρκετά χρόνια.

Ανασυγκρότηση της Αριστεράς

Με μια σειρά από ψηφίσματα, το Μέτωπο προτείνει την ανάληψη κοινοβουλευτικών και εξωκοινοβουλευτικών πρωτοβουλιών, με στόχο την ανασυγκρότηση της αριστεράς στην Πορτογαλία και στην Ευρώπη. Στο διεθνές επίπεδο, το Μέτωπο υποστηρίζει "συναντήσεις με τα ρεύματα και τους σχηματισμούς της νέας αριστεράς, τους αριστερούς σοσιαλιστές, τους κομμουνιστές, τους οικολόγους και τα δημοκρατικά κινήματα εθνικής επιβεβαίωσης" (Ψήφισμα 1), και μάλιστα με την μορφή "ενός διεθνούς σεμιναρίου σχετικά με αυτό το αντικείμενο [θεμελιώδη δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση], που θα οργανωθεί στην χώρα μας, με απόφαση της κεντρικής ηγεσίας [του "Γραφείου"] το οποίο θα γίνει στην πιο κατάλληλη ημερομηνία μέσα στο 2001" (Ψήφισμα 2).

Στις προεδρικές εκλογές, το Μέτωπο θα παλέψει εναντίον όλων των περιορισμών που θέτει η υπάρχουσα δημοκρατία και "θα εξαπολύσει ένα μεγάλο αγώνα προς την κοινή γνώμη υπέρ μιας εκ βάθρων μεταρρύθμισης του Πορτογαλικού πολιτικού συστήματος". Θα οργανώσει επίσης "μια εθνική συνδιάσκεψη για την ποιότητα της δημοκρατίας" στο Πόρτο (Ψήφισμα 3). Παράλληλα, το Μέτωπο θα αναπτύξει "μια σειρά Στρογγυλών Τραπέζων για διάλογο με την κοινωνική αριστερά, για μια εναλλακτική λύση ικανή να επιφέρει συγκλίσεις στο πολιτικό επίπεδο, χωρίς να θέτει

σε κίνδυνο την αυτονομία των δικών του πεδίων παρέμβασης" (Ψήφισμα 4). Το Μέτωπο δεσμεύτηκε επίσης να διερευνήσει την σκοπιμότητα μιας μεγάλης συνάντησης, εκλογικού χαρακτήρα, χωρίς καθορισμένη ημερομηνία, ατζέντα, προϋποθέσεις ή στόχους (Ψήφισμα 4). Το Μέτωπο ανακοίνωσε μια σειρά από μεγάλες καμπάνιες, κυρίως εναντίον της φοροδιαφυγής και του τραπεζικού απορρήτου (Ψήφισμα 6), υπέρ της αποποινικοποίησης των αμβλώσεων και υπέρ των σεξουαλικών δικαιωμάτων (Ψήφισμα 8).

Παρέμβαση και αυτονομία

Το δέκατο και τελικό ψήφισμα αφορά "την παρέμβαση και την αυτονομία των κοινωνικών κινημάτων". Το Μέτωπο δεν σχεδιάζει να προωθήσει την ανάπτυξη μιας οργάνωσης νεολαίας

αμέσως, αλλά υποστηρίζει την οργάνωση μιας συνδιάσκεψης με αυτό το θέμα. Όσον αφορά τα συνδικάτα, το Μέτωπο βλέπει θετικά "την κίνηση προς μια νέα συνδικαλιστική τάση". Προωθεί επίσης "συναντήσεις και συνδιασκέψεις ... που θα μπορούσαν να βοηθήσουν την ανανέωση των ιδεωδών και των πρακτικών του Πορτογαλικού συνδικαλισμού".

"Ακούστε, συζητήστε, συγκλίνετε", ήταν το σλόγκαν του πρώτου συνεδρίου του Αριστερού Μετώπου. Ήταν ένα αξιόλογο βήμα προς την κατεύθυνση της ανανέωσης της Αριστεράς.

Fr. Vercammen

Απόδοση στα Ελληνικά: Θεόδωρος Ζέης

Μεγάλη Βρετανία:

Νέα διάθεση για ενότητα στην άκρα αριστερά

Μεγάλες αλλαγές λαμβάνουν χώρα στη βρετανική πολιτική. Το Νέο Εργατικό Κόμμα είναι στην εξουσία σχεδόν τρία χρόνια. Οι παραδοσιακοί υποστηρηχτές του έχουν καταρρεύσει. Ο Κέν Λίβινκστον - αριστερός βουλευτής των Εργατικών και πρώην ηγέτης του Δημοτικού Συμβουλίου του Λονδίνου (ΔΣΛ) το οποίο καταργήθηκε από τη Μάργαρετ Θάτσερ- έβαλε ξανά υποψηφιότητα (και την κέρδισε) για τη δημαρχία του Λονδίνου. Το άρθρο που ακολουθεί γράφτηκε πριν τις δημαρχιακές εκλογές.

του Alan Thornett

Η κορυφαία στιγμή για τη συνδικαλισμένη Αριστερά ήταν η αγωνιστική περίοδος από τα τέλη του 1960 μέχρι την απεργία των ανθρακωρύχων το 1984/85. Αυτήν ακολούθησαν οι σοβαρές συνδικαλιστικές ήττες, η κατάργηση του ριζοσπαστικού ΔΣΛ του Κεν Λίβινκστον, και η τεράστια επίθεση των Συντηρητικών στις ανεξάρτητες και τοπικές κυβερνήσεις- οι οποίες ήταν οι βάσεις της δύναμης για το εργατική Αριστερά. Το αποτέλεσμα ήταν η ημι-κατάρρευση αυτού που ήταν δυνατό κίνημα, μια τεράστια μετατόπιση των σχέσεων εξουσίας από τα συνδικάτα στους εργοδότες, και η θυματοποίηση πολλών αγωνιστών και αριστερών κινηματιών.

Κατάρρευση της δύναμης

Ήταν η κατάρρευση της δύναμης των συνδικάτων σε διαφορετικό επίπεδο από οπουδήποτε αλλού στην δυτική Ευρώπη. Ακόμα και η απώλεια των 7 εκατομμύρια μελών των συνδικάτων (πτώση 50% από 14 εκατομμύρια σε 7) δεν αντικατοπτρίζει την πλήρη εικόνα της ήττας, στον απλό λαό ήταν ακόμα μεγαλύτερη. Καλύτερος δείκτης ήταν η κατάρρευση

των αριθμών των απεργιών, οι οποίες στα μέσα του '90, ήταν οι λιγότερες από τότε που άρχισαν να υπολογίζονται, πριν 100 χρόνια. Και δεν υπάρχουν συμαντικές αλλαγές σήμερα. Μετά από αυτό, τα περισσότερα Αριστερά σχήματα παρήκμασαν, κυρίως οι Εργατικοί και τα Αριστερά συνδικάτα.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα (ΚΚ) (ιστορικά αδύνατο στην Βρετανία) υπέφερε επίσης. Η βιομηχανική του βάση εξαφανίστηκε όταν τεράστια τμήματα της βιομηχανίας και των ορυχείων έκλεισαν από τους Συντηρητικούς. Αυτό σε συνδυασμό με την πτώση του τοίχους του Βερολίνου στα τέλη του '80, όπου το ΚΚ διασπάστηκε με πολλούς τρόπους και οδηγήθηκε σε σκληρή παρακμή. Μερικές από τις φράξιες του κινήθηκαν στα δεξιά του Μπλαιρισμού.

Πράγματι η ήττα σχετικά με το άρθρο 4 και η συνεχής δεξιά πορεία του νέου Εργατικού Κόμματος δημιουργούσε τις αντικειμενικές συνθήκες για ένα νέο κόμμα της Αριστεράς. Αλλά αυτό ήταν ακόμα σε πρώιμο στάδιο. Το πραγματικό πρόβλημα στο Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος, παρόλα αυτά, ήταν πολιτικό. Απέτυχε να προσελκύσει οποιαδήποτε δύναμη από την Αριστερά των

Εργατικών. Και κανείς, εκτός από τους πίο παθιασμένους προσωπικούς οπαδούς του Σκάργκιλλ, (συμπεριλαμβανομένου και κάποιους με επαναστατικό παρελθόν που θα έπρεπε να ξέρουν καλύτερα), συμμετείχαν στις συζητήσεις για το πώς το ΣΕΚ θα προβάλλει το πολιτικό του χαρακτήρα. Το αποτέλεσμα σχετικά με το καταστατικό του ΣΕΚ, που δημιούργησε μια γραφειοκρατική οργάνωση από πάνω μέχρι κάτω, ήταν πολύ πίο αντιδημοκρατικό από το καταστατικό του ΕΚ.

Η πρώτη αρχή του Σκάργκιλλ ήταν ότι δεν θα υπάρχει "ομοσπονδιοποίηση" όπως το βάζει. Οι εσωτερικές συναντήσεις του ΣΕΚ, παρόλα αυτά, γινόντουσαν έτσι ώστε να αποβάλουν οποιονδήποτε δε θέλει να γίνει μέλος. Αυτό συμπεριλαμβάνει και οποιονδήποτε ήταν σε υπάρχουσα αριστερή οργάνωση. Θα έπρεπε να την εγκαταλείψουν πρώτα. Ακροαριστερές οργανώσεις που προσπάθησαν να συμμετάσχουν, αποτράπηκαν. Οι Μαχητικοί Εργατικοί συγκεκριμένα, πάλεψαν σκληρά για να συμμετάσχουν. Αλλά η αίτηση τους απορύφθηκε από τον Σκάργκιλλ, ο οποίος δεν συμβιβαζόταν για το χαρακτήρα του ΣΕΚ. Το ΣΕΚ αρχικά είχε αρκετές χιλιάδες κόσμου. Εγινε ένα μικρό-μαζικό-σοσιαλοδημοκρατικό κόμμα με κεντρική ηγεσία (και σταλινική πολιτική) και γραφειοκρατικό καταστατικό. Μετά από 4 χρόνια εσωτερικών συγκρούσεων και διαγραφών τώρα αποτελεί μια ξεφτισμένη δύναμη.

Σήμερα έχει αρνηθεί να συμμετάσχει στη Σοσιαλιστική Συμμαχία για το Λονδίνο (ΣΣΛ), ασφαλώς. Αλλά περισσότερο από αυτό, έχει κάνει αρχή του τη μη συνεργασία με καμμία αριστερή δύναμη, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, ακόμα και για να αποφύγει την εκλογική σύγκρουση. Αυτό είναι φοβερός σεχταρισμός προς τον Κέν Λίβινγκστον, ο οποίος δεν είναι κατάλληλος, με τα λόγια του Σκάργκιλλ "να γίνει δήμαρχος της πόλης".

Η Σοσιαλιστική Συμμαχία

Οι Μαχητικοί Εργατικοί απαντώντας στην άρνηση του Σκάργκιλλ να αρπάξει την ευκαιρία να γίνει το πλατύ κόμμα, προσπάθησαν να κάνουν ό,τι το ΣΕΚ είχε αρνηθεί να γίνει. Εψαξαν προς αυτή τη κατεύθυνση αλλάζοντας το όνομα τους σε Σοσιαλιστικό Κόμμα. Η αλλαγή του ονόματος ήταν σκληρή, κυρίως γιατί είχαν πολύ καλό όνομα το οποίο ήταν και πολύ γνωστό. Αλλά κάποιες από τις πολιτικές του παρασκηνιακά ήταν ελαττωματικές. Συγκεκριμένα η άποψη ότι τώρα που ο Μπλαιρ πέτυχε τους στόχους του στο ΕΚ, αυτό μετατράπηκε σε ισχυρό αστικό κόμμα, παρά σε

αστικό κόμμα με εργατική βάση. Κινήθηκαν προς αυτή τη κατεύθυνση, ασφαλώς, αλλά ήταν λάθος συμπέρασμα. Η αλλαγή του ονόματος του έδωσε αριστεριστικό χαρακτήρα και περιόρισε αυτά που θα μπορούσε να πετύχει.

Η τακτική απέτυχε. Η μετονομασία σε ΣΚ δεν οδήγησε σε πλατύ κόμμα και πήγε πίσω στο χτίσιμο του δικού του ξεχωριστού χαρακτήρα. Αλλά από την άλλη συμμετείχε στο διάλογο που άνοιξε με την υπόλοιπη Αριστερά που είχε θετικά συμπεράσματα. Αυτή ήταν η ιδέα για τη Σοσιαλιστική Συμμαχία. Το ΣΚ έπαιξε ρόλο κλειδί στη θεμελίωση της Συμμαχίας σε πολλά μέρη της Αγγλίας, Σκωτίας και Ουαλίας. Μία επιτροπή σχηματίστηκε στο Κόβεντρυ βασισμένη στο Ντάιβ Νέλλιστ, πρώην ΜΕ βουλευτή του ΕΚ.

Η συμμαχία ήταν μία πρόκληση για την Αριστερά, για να δοκιμάσει τις πιθανότητες ενότητας στις νέες συνθήκες αυτή τη στιγμή. Μερικές ήταν απλά σε εμβρυακή μορφή αλλά υπήρχαν μερικές εξαιρέσεις όπως στο Κόβεντρυ και στο Μάντσεστερ όπου ήταν δυνατοί. Το πιο σημαντικό, ήταν η Σκωτσέζικη Σοσιαλιστική Συμμαχία (ΣΣΣ). Έχει αναπτύξει πραγματική δύναμη με το σκωτσέζικο ΜΕ. Το ΣΕΚ (του Κλιφ) δεν αναμείχθηκε σε καμία εξέλιξη.

Ο Σχέρινταν εκλέχτηκε

Η δύναμη της Σκωτσέζικης Σοσιαλιστικής Συμμαχίας (ΣΣΣ) οφείλεται στο πιο ριζοσπαστικό κλίμα στη Σκωτία και επίσης στο ρόλο που έπαιξαν οι ηγέτες ακτιβιστές στο κίνημα ενάντια στον κεφαλικό φόρο. Αυτό συμπεριλαμβάνει και τον Σκωτσέζο Μαχητικό Εργατικό (ΣΜΕ) Τόμμη Σχέρινταν, ο οποίος εκλέχθηκε στο δημοτικό συμβούλιο της Γλασκόβης και είχε καταδικαστεί για την υπεράσπιση που πρόσφερε στα θύματα του κεφαλικού φόρου. Συμμετείχε στην αλλαγή της γραμμής των ΣΜΕ στη Σκωτία ανεξάρτητα και η συμβολή του ήταν καθοριστική πολιτικά για το χτίσιμο της εναλλακτικής αριστεράς στη Σκωτία.

Η απόφαση του ΕΚ να δημιουργήσει δημοτικά συμβούλια, και το σκωτσέζικο κοινοβούλιο αναπτύχθηκαν παράλληλα με τη Σκωτσέζικη Σοσιαλιστική Συμμαχία αφού συμπέφτει με τη μερική εφαρμογή της απλής αναλογικής. Αυτό αλλάζει τις προσδοκίες των μικρών κομμάτων που ελάχιστα διακρινόντουσαν κάτω από το παλιό εκλογικό σύστημα. Τώρα είναι δυνατό (αν και δύσκολο) να εκλεγούν. Η ΣΣΣ αναγνώρισε τις δυνατότητες αυτού του πρώιμου σταδίου.

Αρκετοί υποψήφιοι της Σοσιαλιστικής Συμμαχίας συμμετείχαν στις εκλογές για το Ευρωκοινοβούλιο το περασμένο χρόνο, και ήταν σχεδιασμένο

από τη ΣΣ του Λονδίνου. Το ΣΕΚ (του Κλιφ) συμμετείχε. Ήταν η πρώτη σταθερή συμμετοχή του, αλλά δεν ήταν πλήρως ενεργοί υποστηρικτές και έτσι τον ηγετικό ρόλο ανέλαβε το ΣΚ. Η απόφαση της ΣΣ του Λονδίνου, παρόλα αυτά, τορπιλίστηκε από την απόφαση του ΣΕΚ να καταβάσει ανταγωνιστικό ψηφοδέλτιο με τον Σκάργκιλλ στην κορυφή. Το αποτέλεσμα ήταν η ΣΣΛ να αποσύρει την υποψηφιότητα (αφού έκανε έκκληση στο Σκάργκιλλ για ενότητα) φοβούμενη την διάσπαση των ψηφοφόρων.

Η απλή αναλογική πυροδότησε μια γενική επανατοποθέτηση της άκρας Αριστεράς μπροστά στην εκλογική διαδικασία. Οι περισσότεροι στην άκρα Αριστερά, συμπεριλαμβανομένου και του ΣΕΚ, δεν είχαν κατέβει στις εκλογές για δεκαετίες. Οι περισσότεροι έχουν αλλάξει γραμμή υπέρ της εκλογικής παρέμβασης. Αυτό από μόνο του επηρέασε τον τρόπο όπου η Αριστερά οργανώνεται και κινητοποιείται.

Η εμπειρία παρόλα αυτά στις Ευρωεκλογές ήταν μικτή. Στην Αγγλία και την Ουαλία όπου η Αριστερά κατέβηκε διασπασμένη, στις περισσότερες περιπτώσεις τα αποτελέσματα ήταν φτωχά, παρόλο που μερικοί υποψήφιοι και μονοθεματικά κινήματα τα πήγαν καλύτερα. Ακόμα οι περισσότεροι διφωνούντες με το ΕΚ είναι σοσιαλιστές και φυσικά ψηφίζουν εναλλακτικά σοσιαλιστικά ψηφοδέλτια.

Υπάρχουν παραπάνω από ένας λόγοι για αυτή την αποτυχία ασφαλώς, συμπεριλαμβανομένου και της ανικανότητας της Αριστεράς στις εκλογές. Αλλά ο κύριος λόγος είναι η χρόνια διάσπαση της Αριστεράς. Ο λαός ψάχνει για απαντήσεις και αυτό που βλέπει είναι διασπάσεις και κομματιάσματα. Η ενότητα είναι κλειδί, αφού η ενότητα της Αριστεράς είναι πολύ μεγαλύτερη από το άρθροισμα των ανεξάρτητων τμημάτων. Η επαναστατική Αριστερά, συμπεριλαμβανομένου και εμάς, θα έχει το σημαντικότερο ρόλο να διαδραματίσει σε αυτό και θα πρέπει να παραμείνει πλήρως οργανωμένη για να το επιτύχει.

Το Σκωτσέζικο Σοσιαλιστικό Κόμμα

Το ΣΣΚ δημιουργήθηκε τον περασμένο χρόνο για τις εκλογές του νέου σκωτσέζικου κοινοβουλίου, και μετά από συνεχείς συνδιασκέψεις στη Σκωτσέζικη Αριστερά. Η ΣΣΣ, το ΣΣ Κίνημα, το Σκωτσέζικο Κομμουνιστικό Κόμμα και οι ΣΜΕ ήταν οι κύριοι συντελεστές, και πάλι οι ΣΜΕ ήταν η καρδιά.

Δημιουργήθηκε μεγάλη αναταραχή όταν ο Τομμυ Σχέρηνταν εκλέχθηκε στο σκωτσέζικο κοινοβούλιο. Είχαν το ετήσιο συνέδριο τους και

είναι σαφές ότι είχαν σημαντική πρόοδο. Είχαν δημιουργήσει ένα μικρής μάζας κεντρικό κόμμα. Αυξήθηκαν ταχύτατα σε ένα χρόνο από 400 μέλη σε 2.000 με 53 πυρήνες σε όλη τη Σκωτία, μία σημαντική αριστερή δύναμη σε ένα πληθυσμό μόλις 6 εκατομμυρίων. Δέχτηκαν μεγάλη προβολή από τα ΜΜΕ στη Σκωτία και σήμερα παίρνουν 6% στις δημοσκοπήσεις, δηλαδή αν γινόντουσαν εκλογές τώρα θα κέρδιζαν 3 βουλευτικές έδρες. Αλλά η επιρροή του ΣΣΚ δεν είναι μόνο στη Σκωτία. Έχει γίνει το πρότυπο για παρόμοιες εξελίξεις στην Αγγλία και την Ουαλία. Η πολιτική κατάσταση είναι πιο προνομιακή στη Σκωτία.

Η Σοσιαλιστική Συμμαχία για το Λονδίνο

Η ΣΣΛ δημιουργήθηκε τον περασμένο Αύγουστο για να προετοιμαστεί για τις δημοτικές εκλογές, κάτω από διαφορετικές πολιτικές συνθήκες από αυτές που υπήρξαν στις ευρωεκλογές. Από τότε το ΕΚ είχε πάρει τα καταστροφικά αποτελέσματα στις ευρωεκλογές, στις τοπικές εκλογές και στις εκλογές για το Σκωτσέζικο κοινοβούλιο και το Ουαλικό συμβούλιο. Και το μήνυμα ήταν απόλυτα καθαρό. Όσο το ΕΚ κινείται δεξιά, εκατομμύρια παραδοσιακοί υποστηρικτές του το εγκαταλείπουν. Θα ψηφίζουν ή τα εθνικιστικά κόμματα (στη Σκωτία και την Ουαλία), ή τους Πράσινους ή τους Ελεύθερους Δημοκράτες που όλοι βρίσκονται στα Αριστερά του ΕΚ.

Το ΕΚ έχασε έδρες στην Ουαλία όπου είχε μεγάλη πλειοψηφία από την ίδρυσή του. Τώρα οι Ουαλοί εθνικιστές του Πλέντ Κούρμου πήραν ποσοστά που δεν θα τα φανταζόντουσαν ούτε στα όνειρα τους. Ο Πλέντ κέρδισε τον έλεγχο στη Ρχοντα και Ησλουν (περιοχές με ορυχεία) όπου ήταν τα προπύργια των εργατικών. Μεγάλα τμήματα του πληθυσμού απλά έκασαν σπίτι τους στις εκλογές για να διαμαρτηρηθούν. Το ΕΚ πήρε τα χειρότερα ποσοστά των τελευταίων 60 χρόνων στην Ουαλία, με το Πλέντ μόνο 5% πίσω στη δεύτερη θέση. Οι σοσιαλιστές εγκατέλειψαν το ΕΚ. Όλα έδειχναν ότι οι συνθήκες για τη δημιουργία ενός αριστερού κόμματος μετά την ήττα με το άρθρο 4 είχαν τώρα αναπτυχθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Υπάρχουν 7 οργανώσεις που συμμετέχουν στη ΣΣΛ. Το ΣΕΚ είναι κατά πολύ μεγαλύτερο και το ΣΚ είναι το δεύτερο μεγαλύτερο με 200-300 μέλη στο Λονδίνο. Υπάρχουν 4 πολύ μικρότερες οργανώσεις της άκρας Αριστεράς συμπεριλαμβανομένου της ΔΣΟ (βρετανικό τμήμα της 4ης Διεθνούς). Ακολουθεί το Ανεξάρτητο Εργατικό Δίκτυο, ένα αριστερό σοσιαλδημοκρατικό δίκτυο.

Αυξημένη υποστήριξη

Η ΣΣ υποστηρίζεται ακόμα από αυξανόμενο αριθμό ανεξάρτητων όπως ο Κεν Λόουτς, ο Τζον Πίλγκερ, ο Ταρίκ Αλί και η ηγεσία των αντιρατσιστών του Εθνικού Κινήματος για τα Πολιτικά Δικαιώματα, το οποίο δίνει μια σημαντική σύνδεση με κάποιες οργανώσεις των μαύρων και των αντιρατσιστών. Και γίνεται προσπάθεια να υπάρξουν δεσμοί με τις δυνάμεις που τα σπάνε με το ΕΚ. Το πρόγραμμα της ΣΣΛ δημιουργήθηκε μετά από μακροσκελείς συζητήσεις ανάμεσα στις ομάδες. Στα αιτήματα του συμπεριλαμβάνονται: Το σταμάτημα των ιδιωτικοποιήσεων του μετρό και η επιστροφή του σιδηρόδρομου στο δημόσιο, αγώνας για πλήρως δημοσιο ΙΚΑ, το σταμάτημα των ιδιωτικοποιήσεων και των περικοπών, εναντίωση στην πώληση των δημοτικών κτιρίων, να δωθεί κατοικία στους άστεγους, αγώνας για το κατώτατο μισθό και συνδικαλιστικά δικαιώματα για όλους. Να δημιουργηθούν σκληροί έλεγχοι για τη μόλυνση του νερού και του αέρα, τερματισμό του αστυνομικού ρατσισμού και της διαφθοράς, τερματισμό των διδάκτρων στα πανεπιστήμια, υψηλού επιπέδου μόρφωση για όλους.

Η ΣΣΛ καθιέρωσε τον εαυτό της ως κίνημα και όχι μόνο σαν εκλογική συμμαχία. Ήταν δραστήρια στην υπεράσπιση των συνδικάτων της υγείας και στους σιδηρόδρομους. Οργάνωσε πικετοφορίες έξω από γραφεία ευρέσεως εργασίας και τοπικά δημοτικά συμβούλια ενάντια στις ιδιωτικοποιήσεις, τις περικοπές και το ρατσισμό.

Ο ρόλος του ΣΕΚ

Αρχικά, μετά την ίδρυση της ΣΣΛ το ΣΕΚ είχε μικρή συμμετοχή και έκανε πολλές εσωτερικές συζητήσεις σχετικά με το τη στάση θα κρατήσει. Μετά, με το πέρασμα του χρόνου, άλλαξε το επίπεδο της συμμετοχής του, έστειλε ισχυρούς αντιπροσώπους και ξεκίνησε να κινητοποιεί τα μέλη του. Για 4 χρόνια το κύριο χαρακτηριστικό του ΣΕΚ ήταν οι πολιτικές δραστηριότητες είτε στο όνομά του είτε με οργανώσεις που ελέγχει το ίδιο. Τώρα έχει αρχίσει να συνεργάζεται με την υπόλοιπη Αριστερά, όχι μόνο με τη ΣΣΛ, αλλά και σε άλλες καμπάνιες όπως ενάντια στην Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου, και τον πόλεμο στην Τσετσενία.

Παραδόξως, όσο το ΣΕΚ αυξάνει τη συμμετοχή

του, τόσο το ΣΚ, το οποίο ήταν η κινητήριος δύναμη της ΣΣΛ, παίζει δευτερεύοντα ρόλο και αποσύρεται. Το Φεβρουάριο το ΣΚ ανακοίνωσε ότι θα υποστηρίξει καινούργιο ψηφοδέλτιο μελών του μονοθεματικού κινήματος ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του μετρό. Αργότερα μετριάστηκε η ένταση αλλά το ΣΚ συντήρησε την ασαφή σχέση του με τη ΣΣΛ και μόνο μερικώς έχει δεσμευτεί.

Αυτό δεν μηδενίζει το συνολικό βαθμό ενότητας που έχει επιτευχθεί. Οργανώσεις με φοβερή προϋστορία σεχταρισμού έχουν επανιδρύσει τον εαυτό τους και δουλεύουν σε μια τελείως καινούργια διαδικασία στη ΣΣΛ. Είναι αξιοσημείωτη βελτίωση. Η ΣΣΛ είναι καθαρά η σημαντικότερη πολιτική ανάπτυξη στην Αριστερά του Λονδίνου εδώ και δεκαετίες και οποιοσδήποτε τη ναυαγήσει θα πληρώσει σκληρό αντίτιμο.

Το σχέδιο ξετυλίγεται

Η διεκδίκηση του Λίβινγκστον είναι με διαφορά η χειρότερη κρίση του ΕΚ από τότε που ανέλαβε την εξουσία. Ο μήνας του μέλιτος έχει τελείωσε. Ο Μπλαιρ έχει μεταβάλει την εκλογική βάση του ΕΚ. Αυτό ήταν πάντα ο σκοπός του. Ψαρεύει συντηρητικούς ψήφους από τη κεντρική Αγγλία και άμα χάσει κάποιους παραδοσιακούς ψηφοφόρους του αυτό θα είναι το τίμημα που είναι έτοιμος να πληρώσει. Το ερώτημα είναι πόσους θα χάσει και αν θα κερδίσει τις γενικές εκλογές του χρόνου.

Αυτή τη στιγμή έχει ψήλα ποσοστά στις δημοσκοπήσεις για τις γενικές εκλογές και είναι απίθανο να τις χάσει. Πολλοί που ψηφίζουν Λίβινγκστον θα ψηφίσουν ΕΚ στις γενικές εκλογές όταν η επιλογή θα είναι ανάμεσα σε αυτούς και την επιστροφή των συντηρητικών.

Αλλά δεν είναι τόσο απλό όσο φαίνεται. Ο Μπλερ παραμένει τελείως δεσμευμένος με την πολιτική που είχε όταν ψηφίστηκε. Είναι ακόμα δεσμευμένος με τη νεοφιλελεύθερη πολιτική και μετατρέπει το ΕΚ σε ένα καθαρό μεγαλοεπιχειρηματικό κόμμα. Το πρόβλημα είναι η διαφοροποίηση των παραδοσιακών υποστηρικτών του ΕΚ το οποίο δεν λύνεται. Το ερώτημα είναι αν η Αριστερά μπορεί να δείξει μια θετική ανάπτυξη προς την πλευρά της ενότητας για να χτίσει μια νέα ουσιαστική εναλλακτική πρόταση.

Άλαν Θόρνετ

Σκωτ ί α :

Ένα νέο κόμμα για το σοσιαλισμό: Το SSP

Στις 6 Μάη 1999, ο Τόμμυ Σέρινταν, επικεφαλής του συνδυασμού του Σκωτσέζικου Σοσιαλιστικού Κόμματος (SSP) στη Γλασκώβη, εκλεγόταν βουλευτής στο πρώτο, εδώ και 3 αιώνες, σκωτσέζικο Κοινοβούλιο. Η εκλογική αυτή επιτυχία έφερε το SSP, που είχε δημιουργηθεί λίγους μόνο μήνες νωρίτερα, στο προσκήνιο της πολιτικής σκηνής. Αλλά οι ρίζες του νέου κόμματος ξεκινάνε από παλαιότερα.

των Frances Curran και Murray Smith

(υπεύθυνων των διεθνών σχέσεων του SSP)

Το ξεκίνημα, ο αγώνας ενάντια στο poll tax

Θεμοθετώντας το 1989 το δημοτικό φόρο, η τότε πρωθυπουργός Μάργκαρετ Θάτσερ, έκανε δύο λάθη. Μέχρι τότε χτυπούσε το εργατικό κίνημα κατά τομείς, διαλέγοντας το πεδίο, προετοιμάζοντας τη σύγκρουση, χτυπώντας τον ένα τομέα μετά τον άλλο (σιδηρουργία, τυπογραφεία, αριστεροί δήμοι, ανθρακωρύχοι). Αλλά αυτή τη φορά προσπάθησε να επιβάλει ένα νέο δημοτικό φόρο που έθιγε τους πάντες και καλούσε τους φτωχούς να πληρώσουν το ίδιο ποσόν με τους πλούσιους. Ετσι προκάλεσε ένα μαζικό κίνημα που απέκρουσε το δημοτικό φόρο και συνέβαλε αποφασιστικά στην πτώση της. Το δεύτερο λάθος της ήταν ότι εισήγαγε το φόρο αυτόν πρώτα στη Σκωτία, που είναι το τμήμα του Ενωμένου Βασιλείου όπου η κυβέρνηση δεν είχε ποτέ την πλειοψηφία και το εργατικό κίνημα είχε ισχυρές αγωνιστικές παραδόσεις.

Δεν θα διηγηθούμε εδώ τη συγκλονιστική ιστορία της τεράστιας λαϊκής κινητοποίησης που ακύρωσε το δημοτικό φόρο, που ήταν η μόνη νίκη

του εργατικού κινήματος σε μια περίοδο που σηματοδεύτηκε από βαριές ήττες. Απλά σημειώνουμε τη σημασία της στη γέννηση του SSP. Στη Σκωτία το κίνημα ενάντια στο δημοτικό φόρο πήρε γρήγορα μεγάλη έκταση. Το σκωτσέζικο τμήμα του Militant (τροτσκιστικό ρεύμα που εφάρμοζε από παλιά τον εισοδισμό στο Εργατικό Κόμμα), που θα γινόταν μια σημαντική συνιστώσα του SSP, έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο, υπερασπίζοντας τη στρατηγική της άρνησης πληρωμής του φόρου, σε συνδυασμό με μαζικές κινητοποιήσεις και άμεσες ενέργειες.

Η καμπάνια προωθήθηκε από ένα ευρύ δίκτυο συνοικιακών επιτροπών, με συντονισμό σε εθνικό επίπεδο, με σημαντικότερο εκφραστή του τον Τόμμυ Σέρινταν, του Militant. Αλλά αν και το Militant έπαιξε σημαντικό ρόλο, ο αγώνας αυτός έδωσε την ευκαιρία για μια πραγματικά ενωτική δουλειά που συσπείρωσε ακροαριστερούς αγωνιστές, καθώς και εργατικούς, συνδικαλιστές, κομμουνιστές, εθνικιστές και πολλούς ανθρώπους που ενεργοποιήθηκαν στην πολιτική για πρώτη φορά μέσα από αυτή την καμπάνια. Ήταν το ξεκίνημα μιάς συνεργασίας ανάμεσα σε δυνάμεις από διαφορετικές προελεύσεις, η αρχή μιας αλλαγής στη συμπεριφορά και στη νοοτροπία.

Το Scottish Militant Labour βγαίνει από το Εργατικό Κόμμα

Στη συνέχεια της καμπάνιας ενάντια στο δημοτικό φόρο και σε σύγκρουση με την ομαλοποίηση του Εργατικού Κόμματος που προωθούσε αποφασιστικά ο Νηλ Κίννοκ, η σκωτσέζικη οργάνωση του Militant βγήκε από το κόμμα το 1992 (ένα χρόνο πριν από την αγγλική) για να δημιουργήσει μια ανεξάρτητη οργάνωση : το Scottish Militant Labour (SML). Χάρη στο κύρος που είχε αποκτήσει κατά τη διάρκεια της καμπάνιας ενάντια στο δημοτικό φόρο, κύρια στις εργατικές γειτονιές της Γλασκώβης, το SML πέτυχε τις πρώτες εκλογικές νίκες της άκρας αριστεράς στη Σκωτία, εκλέγοντας πολλούς δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους στη Γλασκώβη. Η πιο εντυπωσιακή επιτυχία ήταν η εκλογή του Τόμμου Σέρινταν στο δημοτικό συμβούλιο της Γλασκώβης, ενώ εξέτιε ποινή φυλάκισης έξι μηνών για συμμετοχή σε ενέργειες με στόχο την παρεμπόδιση μιάς κατάσχεσης σπιτιού για μη πληρωμή του δημοτικού φόρου.

Αυτά συνέβησαν το 1992, τη χρονιά που ο άχρωμος Τζων Μέιτζορ, διάδοχος της Θάτσερ, κέρδισε οριακά τις βουλευτικές εκλογές. Στη Σκωτία η νίκη του αυτή δημιούργησε μια διπλή απογοήτευση. Πρώτα γιατί φορτώθηκαν για ακόμη μια πενταετία τους Συντηρητικούς (Τόρρις), πάντα πολύ μειοψηφικούς στη Σκωτία. Επειτα, η ήττα των εργατικών απομάκρυνε την προοπτική της θεσμοθέτησης ενός αυτόνομου σκωτσέζικου κοινοβουλίου. Η συνέπεια ήταν μια ενίσχυση της σκωτσέζικης εθνικής συνείδησης, στενά συνδεδεμένη με τις κοινωνικές διεκδικήσεις.

Ταυτόχρονα συνεχιζόταν η στροφή προς τα δεξιά του Εργατικού Κόμματος, που είχε αρχίσει επί Κίννοκ, στο σύντομο διάστημα του διαδόχου του Τζων Σμιθ, που πέθανε το 1994, που ολοκληρώθηκε από τον Τόνυ Μπλερ. Στη Σκωτία το SNP, εθνικιστικό αστικό κόμμα με μικροαστική ηγεσία και λαϊκή βάση, προσπάθησε, με κάποια επιτυχία, να αναπτύξει έναν αριστερό λόγο για να κερδίσει τις ψήφους των απογοητευμένων εργατικών ψηφοφόρων. Στην αριστερά, ενισχυόταν η άποψη ότι θα έπρεπε να προβληθεί μια σοσιαλιστική εναλλακτική λύση στο Νέο Εργατικό Κόμμα του Μπλερ. Το δυναμικό είχε ήδη φανεί με τις επιτυχίες του SML και φάνηκε πάλι με την υποψηφιότητα του Τόμμου Σέρινταν στις Ευρωεκλογές του 1994, όπου στη Γλασκώβη πήρε το 7,5% των ψήφων. Τότε το SML θα μπορούσε να έχει παρεκκλίνει σε μια θριαμβευτική αυτο-ανακήρυξη. Αντίθετα, η οργάνωση κατάλαβε ότι δεν μπορούσε να αποτελέσει μόνη της την εναλλακτική λύση, αλλά έπρεπε να δουλέψει στην κατεύθυνση της ίδρυσης

μιάς ενιαίας και πλουραλιστικής αντικαπιταλιστικής δύναμης.

Αγώνες και συζητήσεις στην αριστερά

Τα πρώτα χρόνια του 1990 εμφανίστηκαν τα Σοσιαλιστικά Φόρουμ, ετήσιες συναντήσεις που οργανώνονταν από το Σκωτσέζικο Σοσιαλιστικό Κίνημα (SSM, αριστερά των εργατικών), το κίνημα Απελευθέρωση (αριστερά του SNP) και το Κομμουνιστικό Κόμμα της Σκωτίας (CPS, μία από τις οργανώσεις που δημιουργήθηκαν από την έκρηξη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Μεγάλης Βρεταννίας). Το 1994 ήρθαν στο Φόρουμ, για πρώτη φορά, και οι εκπρόσωποι του SML. Στη συνέχεια δέχτηκαν την πρόταση να συνδιοργανώσουν το Φόρουμ του 1995. Με την ευκαιρία αυτή ο Άλλαν Μακκομπς, στο όνομα του SML, έριξε δημόσια την ιδέα μιάς εκλογικής συμμαχίας, μίας Σοσιαλιστικής Ένωσης, για να αμφισβητήσουν τις πρώτες εκλογές για το σκωτσέζικο κοινοβούλιο, που άρχιζε να διαφαίνεται η προοπτική του με την αναμενόμενη νίκη των εργατικών στις βουλευτικές εκλογές.

Τα επόμενα χρόνια σηματοδεύτηκαν από νέους αγώνες: την απεργία της Τάιμεξ στο Νταντυ το 1993, την καμπάνια ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού, που τελείωσε με νίκη γιατί, αντίθετα με ό,τι συνέβη στη Βρεταννία το νερό δεν ιδιωτικοποιήθηκε στη Σκωτία. Το 1994-95 έγινε καμπάνια ενάντια στο νομο για την ποινική δικαιοσύνη, που σηματοδεύτηκε από παράνομες μαζικές διαδηλώσεις. Τελικά ο νόμος ψηφίστηκε αλλά δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ ενάντια στους αγωνιστές οικολόγους, οπαδούς των μεθόδων άμεσης δράσης. Παράλληλα έγινε ο αγώνας ενάντια στην κατασκευή ενός αυτοκινητόδρομου στα νότια της Γλασκώβης. Στις τελευταίες αυτές κινητοποιήσεις συναντήθηκαν, πιο πολύ απ' ό,τι εκείνες ενάντια στο δημοτικό φόρο, οι παραδοσιακοί πολιτικοί αγωνιστές με τους ριζοσπάστες οικολόγους αγωνιστές από τους οποίους ορισμένοι βρέθηκαν στη συνέχεια μέσα στη Σοσιαλιστική Ένωση και στο SSP.

Μια ευκαιρία που χάθηκε

Η ιδέα μιάς σοσιαλιστικής συμμαχίας υπήρχε, με απήχηση μέσα στο SSM, που ένα μήμα των μελών του παρέμεναν μέσα στο Εργατικό Κόμμα, και ακόμη μεγαλύτερη στο ρεύμα Απελευθέρωση, πλατειά ενταγμένο στο SNP. Αλλά τα γεγονότα επιταχύνθηκαν χάρη στην επέμβαση του Αρθουρ Σκάργκιλ, ηγέτη του Συνδικάτου των ανθρακωρύ-

χων κατά την ιστορική απεργία του 1984-85. Ο Σκάργκιλ εγκατέλειψε το Εργατικό Κόμμα ανακοινώνοντας, το Νοέμβριο του 1995, την πρόθεση του να δημιουργήσει ένα νέο κόμμα. Αυτή η ιδέα ενδιέφερε διάφορες πολιτικές δυνάμεις της Σκωτίας, όπως και της Αγγλίας. Αυτό θα μπορούσε να ήταν η ευκαιρία του ξεκινήματος ενός νέου πλουραλιστικού σοσιαλιστικού κόμματος. Δυστυχώς, οι πολιτικοοργανωτικές αντιλήψεις του Σκάργκιλ -υπερσυγκεντρωτικές, αυταρχικές, σχεδόν σταλινικές- κατέστρεψαν αυτό το δυναμικό, με συνέπεια το κόμμα του, το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (SLP) να περιοριστεί στη σκιά αυτού που ήταν και μόλις τώρα, πέντε χρόνια αργότερα, να ξαναβλέπουμε την εμφάνιση μιάς νέας αγγλικής ριζοσπαστικής αριστεράς.

Στη Σκωτία οι συζητήσεις ανάμεσα στο Σκάργκιλ και τους εκπροσώπους των οργανώσεων του Φόρουμ κόλλησαν σε δύο σημεία. Πρώτα στην άρνηση του πλουραλισμού, δηλαδή της εισόδου στο νέο κόμμα οργανωμένων πολιτικών ρευμάτων (ο Σκάργκιλ ήθελε να παραμερίσει κυρίως το Militant και το SWP). Κατόπιν στην άρνηση του Σκάργκιλ να δεχθεί ένα αυτόνομο τμήμα του κόμματος στη Σκωτία. Με την ανελαστική του συμπεριφορά ο Σκάργκιλ συνέβαλε, άθελα του, στην εμφάνιση μιάς νέας πολιτικής δύναμης. Σε κάθε περίπτωση η ιδέα που έριξε το κόμμα του βοήθησε, στη Σκωτία, να ξεπεραστούν οι επιφυλάξεις και να επιταχυνθεί η ίδρυση της Ενώσης το Φλεβάρη 1996.

Από τη Σκωτσέζικη Σοσιαλιστική Ένωση ...

Τι εκπροσωπούσε αυτή η καινούργια Σκωτσέζικη Σοσιαλιστική Ένωση (SSA) κατά την ίδρυση της; Το SML προσχώρησε σε αυτήν σαν οργανωμένο ρεύμα. Το Σοσιαλιστικό Κίνημα επίσης προσχώρησε, ενώ λίγα μέλη του παρέμειναν στο Εργατικό Κόμμα. Το ρεύμα Απελευθέρωση δεν ήρθε σαν τέτοιο, αλλά πολλοί αγωνιστές της αριστεράς του SNP προσχώρησαν σταδιακά. Το CPS δεν ήρθε αλλά ένας αριθμός αγωνιστών και στελεχών του, ανάμεσα τους και ο γενικός γραμματέας του Μπιλ Μπόνναρ, προσχώρησαν. Ηρθαν ακόμη μερικές μικρές ομάδες της άκρας αριστεράς καθώς και ανεξάρτητοι αγωνιστές, αντιπροσωπευτικοί διαφόρων κοινωνικών κινημάτων, όπως η Ρόζυ Κέιν, αντιπροσωπευτική μορφή του ριζοσπαστικού οικολογικού κινήματος. Για να συνδέσει την οικολογία με τον αντικαπιταλιστικό αγώνα ένα από τα συνθήματα της Ενώσης, και στη συνέχεια του SSP, θα είναι «Αν θέλεις να είσαι πράσινος, θα πρέπει να είσαι κόκκινος».

Κατά τη διάρκεια των διόμισι χρόνων ύπαρξης της η SSA είχε μεταξύ 400 και 500 μελών. Περιοριζόταν στις πόλεις της Γλασκώβης, του Εδιμβούργου και του Ντάντυ με πολύ χαλαρή δομή. Το βάρος του SML ήταν συντριπτικό σε σχέση με τις άλλες δυνάμεις. Για να υπάρξει ένα κλίμα εμπιστοσύνης αποφασίστηκε ότι κανένα ρεύμα δεν θα είχε περισσότερο από 40% των θέσεων στην ηγεσία. Μιά ένδειξη της προόδου στο θέμα αυτό είναι ότι κατά την ίδρυση του SSP κανείς δε θεώρησε αναγκαία τη διατήρηση αυτού του μέτρου.. Η SSA είχε αξιολογη παρουσία τόσο στους αγώνες, ιδιαίτερα για την υπεράσπιση των κοινωνικών υπηρεσιών, όσο και στο εκλογικό πεδίο. Οργάνωσε μια συνεπή υποστήριξη στη μεγάλη απεργία των λιμενεργατών του Λίβερπουλ. Το Νοέμβριο – Δεκέμβριο 1996 το SSA έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην αλληλεγγύη στην πρώτη, τα τελευταία 10 χρόνια, στη Σκωτία απεργία με κατάληψη, στο εργοστάσιο Γκλάσιερς. Ο αγώνας αυτός υπεράσπισης της απασχόλησης έληξε με νίκη ενώ ο γενικός γραμματέας της Ένωσης των Σκωτσέζικων Συνδικάτων (STUC) δήλωσε ότι επρόκειτο για «την πιό σημαντική νίκη του συνδικαλιστικού κινήματος από την κατάληψη των ναυπηγείων του UCS το 1972». Ηγέτες της κατάληψης προσχώρησαν στην SSA. Η Ένωση κατέβηκε στις εκλογές, ειδικότερα στις βρετανικές βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου 1997, όπου είχε υποψήφιους σε 16 περιοχές και ειδικότερα σε όλες της Γλασκώβης. Σε εκλογές που σημαδεύτηκαν από μια πλυμμηρίδα υπέρ των εργατικών μετά από 18 χρόνια κυβέρνησης της δεξιάς, η SSA πέτυχε απόλυτα αξιοπρεπή αποτελέσματα εγγράφοντας υποθήκες για το μέλλον.

Οι εκλογές αυτές σημείωσαν μια στροφή στη σκωτσέζικη πολιτική ζωή, όχι μόνο λόγω της ήττας των συντηρητικών αλλά και εξαιτίας της πολιτικής αποκέντρωσης που οδήγησε στη δημιουργία αυτόνομων κοινοβουλίων στη Σκωτία και στην Ουαλλία. Από τότε η πολιτική ζωή της Σκωτίας έγινε όλο και περισσότερο εθνική, διαφοροποιούμενη από εκείνη της Αγγλίας. Ενα δημοψήφισμα, το Σεπτέμβριο 1997 οδήγησε σε πλατειά έγκριση του σχεδίου αυτονομίας που πρότεινε ο Μπλερ, ανοίγοντας το δρόμο στην εγκαθίδρυση ενός σκωτσέζικου κοινοβουλίου. Κατά τη διάρκεια της ύπαρξης του η SSA πήρε μια σημαντική απόφαση που της επέτρεψε να τοποθετηθεί σωστά στο νέο πολιτικό πλαίσιο: εκφράστηκε υπέρ μιάς ανεξάρτητης και σοσιαλιστικής Σκωτίας. Αυτή η θέση έγινε το επισκεπτήριο της και αργότερα εκείνο του SSP. Ο σκωτσέζικος εθνικισμός δεν χαρακτηρίζεται, παρά μόνο περιθωριακά, από πρωτόγονο αντιαγγλικό αίσθημα. Είναι πολύ περισσότερο η έκφραση της βαθιάς δημοκρατικής

επιθυμίας του σκωτσέζικου λαού να ελέγχει το μέλλον του. Ιστορικά, η επιθυμία για αυτονομία η ανεξαρτησία προωθήθηκε πάντοτε κυρίως από την αριστερά και το εργατικό κίνημα παρά από τη δεξιά και σήμερα το ανεξαρτησιακό αίσθημα είναι ισχυρότερο στην εργατική τάξη και στη νεολαία. Είναι λοιπόν φυσική η ενοποίηση της δημοκρατικής αυτής επιθυμίας με την επιθυμία για κοινωνική μεταβολή. Στην ενοποίηση αυτή βρίσκεται το κλειδί της κοινωνικής απελευθέρωσης στη Σκωτία.

... σε ένα νέο κόμμα

Το SSP ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο 1998. Το SML μεταβίβασε το μηχανισμό και τα γραφεία του στο νέο κόμμα. Η εφημερίδα του, *Scottish Socialist Voice*, έγινε όργανο του SSP. Η δημιουργία του κόμματος αντιπροσώπευε ταυτόχρονα μια συνέχεια της εμπειρίας της SSA και μια ρήξη. Δεν επρόκειτο για μια απλή αλλαγή ονόματος, αλλά για ένα ποιοτικό άλμα. Η προσπάθεια ήταν να συγκεντρωθούν πολύ σημαντικότερες δυνάμεις από εκείνες της SSA, να δημιουργηθεί μια πραγματική εναλλακτική πολιτική λύση. Στις συζητήσεις πριν από την ίδρυση του SSP, το ερώτημα τέθηκε : από που θα προέλθουν οι δυνάμεις για ένα νέο κόμμα; Υπάρχουν πραγματικά ; Η ερώτηση αυτή ήταν αδύνατο να απαντηθεί προκαταβολικά. Ο μόνος τρόπος να διαπιστωθεί αν οι δυνάμεις υπήρχαν ήταν να προχωρήσουμε.

Το στοίχημα κερδήθηκε. Η ποιοτική διαφορά στην απήχηση του κόμματος σε σχέση με εκείνη της Ενωσης έγινε άμεσα αισθητή. Στο επίπεδο των μαζών το γεγονός του να είναι κάποιος κόμμα έδινε μια εικόνα σοβαρότητας. Η Ενωση ήταν ένα στάδιο αναγκαίο για να δοκιμασθεί η συνεργασία ανάμεσα στις διάφορες δυνάμεις, αλλά ένα στάδιο που έπρεπε να ξεπεραστεί. Η δημιουργία ενός κόμματος, του SSP, έμπαινε σαν εναλλακτική λύση απέναντι στους Εργατικούς και στους εθνικιστές και άρχισε να φαίνεται σαν τέτοια. Αλλά εκείνοι που μας ακούν απαιτούν και μάλιστα έντονα από το SSP ένα πράγμα : “να μην γίνει ένα κόμμα σαν τα άλλα”. Για το προφίλ του κόμματος το πολιτικό περιεχόμενο είναι βέβαια σημαντικό : η ξεκάθαρη θέση για το σοσιαλισμό και η προώθηση προτάσεων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαζών. Αλλά είναι εξίσου σημαντική η παρουσία σε όλους τους αγώνες, μεγάλους και μικρούς, αντί για την εμφάνιση την παραμονή των εκλογών για να εξαφανισθεί κανείς την επομένη. Όχι γιατί και οι εκλογές δεν είναι σημαντικές. Το SSP δεν υιοθετεί τις αριστερίστικες θέσεις του τύπου: “το πεδίο μας δεν είναι οι εκλογές αλλά οι αγώνες”.

Στο επίπεδο της ιστορίας είναι αναμφίβολα αλήθεια ότι τα σημαντικά πράγματα δεν κρίνονται από τις εκλογές αλλά από τη δράση των μαζών. Αλλά σήμερα οι εκλογές είναι ένα θαυμάσιο μέσο για να κάνεις πολιτική, για να κάνεις γνωστές τις προτάσεις σου σε μαζικό επίπεδο. Δεν υπάρχει καμιά αντίφαση με τους αγώνες. Τα δύο αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται, όλη η ιστορία μας τα τελευταία δέκα χρόνια το αποδεικνύει.

Είναι επίσης αναγκαία η προώθηση της εικόνας της “καθαρότητας” του SSP, της χάραξης μιας διαχωριστικής γραμμής ανάμεσα σε εμάς και στον πολιτικό κόσμο των σκανδάλων και των δωροδοκειών. Είναι επομένως σημαντικό, για παράδειγμα, οι υποψήφιοι μας να παρουσιάζονται στις εκλογές και να δεσμεύονται ότι θα είναι: “εργατικοί βουλευτές που θα ζουν με εργατικούς μισθούς” και το ότι ο Τόμνυ Σέρινταν παίρνει μόνο το μισό μισθό του, δίνοντας τον υπόλοιπο στο κόμμα και σε διάφορες ενώσεις. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε μια χώρα όπου η σοσιαλδημοκρατία δεν έχει καμιά παράδοση του είδους αυτού.

Εκλογική προώθηση

Ηδη από την πρώτη φάση των συζητήσεων, το φθινόπωρο 1998, το νέο κόμμα άρχισε να προωθείται, να γνωρίζει μιιά συρροή νέων μελών και να δημιουργεί νέα τμήματα πέρα από τη γεωγραφική βάση της SSA. Η πρώτη εκλογική του δοκιμασία ήταν σε τοπική εκλογή στη βορειο-ανατολική Σκωτία κατά τις ευρωεκλογές. Σε μια περιφέρεια όχι ιδιαίτερα ευνοϊκή, που κάλυπτε τις πόλεις του Ντάντυ και του Αμπερντην αλλά επίσης και αγροτικές περιοχές από τις πλουσιότερες στην Ευρώπη, το SSP πήρε 2500 ψήφους, περισσότερο από 2%. Ήταν περιορισμένο αλλά αρκετό για να επιβεβαιωθεί η αξιοπιστία του.

Από το πρώτο συνέδριο του SSP, το Φλεβάρη 1999, όλη του η ενεργητικότητα στράφηκε προς την προετοιμασία των πρώτων σκωτσέζικων βουλευτικών εκλογών του Μάη 1999, που συνέπιπταν με τις δημοτικές εκλογές. Η προεκλογική εκστρατεία ανακατευόταν με τη δουλειά οικοδόμησης του SSP. Από 600 έως 800 μέλη κατά το συνέδριο του Φεβρουαρίου, το κόμμα πέρασε τα 1000 τον Απρίλη.

Αποφασίστηκε να παρουσιάσουν υποψήφιους και στις 8 περιοχές της χώρας, ακόμη και σε εκείνες όπου το κόμμα ήταν ανύπαρκτο. Αυτό επέτρεψε να γίνει μια εκστρατεία σε εθνικό επίπεδο και να δοθεί σε κάθε ψηφοφόρο στη Σκωτία η δυνατότητα να ψηφίσει υπέρ του SSP. Ήταν οι πρώτες εκλογές με, μερικά έστω, αναλογικό

σύστημα. Για ένα Κοινοβούλιο 129 βουλευτών, οι 56 εκλέγονται αναλογικά ανά περιοχή και οι 73 σε περιφέρειες με πλειοψηφικό σε ένα γύρο. Το SSP κατέβηκε σε 18 περιφέρειες, σε συμφωνία με το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (ΣΕΚ) που κατέβηκε σε 4.

Σε εθνικό επίπεδο το SSP πήρε 2% των ψήφων (46.000 ψήφους) και το 7,25% που πέτυχε στη Γλασκώβη του επέτρεψε να εκλέξει τον Τόμμου Σέρινταν. Αλλά οι πανηγυρισμοί στη Γλασκώβη περιορίστηκαν κάπως από ένα δυσάρεστο νέο. Το κόμμα του Σκάργκιλλ πήρε 55.000 ψήφους, ξεπερνώντας το SSP σε όλες τις περιοχές εκτός απ'ότη Γλασκώβη και τα δυτικά. Η έκπληξη ήταν μεγάλη. Το SLP είχε μικρή παρουσία στη Σκωτία και η εκλογική του καμπάνια ήταν ουσιαστικά ανύπαρκτη. Σύγκριση τίτλων, δημοτικότητα του Σκάργκιλλ; Ευτυχώς η απορία δεν κράτησε για πολύ. Οι Ευρωεκλογές του Ιούνη ήταν μια νέα δοκιμή της απήχησης του SSP. Το κόμμα πέρασε από 2% σε 4%, ξεπερνώντας σε όλες τις περιφέρειες το SLP, που έπεσε στο 0,95%. Χάρη, σε μεγάλο βαθμό, στην εκλογή του Τόμμου Σέρινταν, το SSP είχε πιά καθιερωθεί σαν η σοσιαλιστική εναλλακτική λύση στα αριστερά των Εργατικών.

Η χρονιά που ακολούθησε τις εκλογές ήταν κρίσιμη για το SSP. Στο δεύτερο συνέδριό του το Φλεβάρη 2000 φάνηκε η ανάπτυξη του κόμματος και η πολιτική του συνοχή. Πέρα από το πρώην SML, που είχε ήδη γίνει Διεθνές Σοσιαλιστικό Κίνημα (ISM), το σημαντικότερο οργανωμένο ρεύμα είναι το Δημοκρατικό Κομμουνιστικό Δίκτυο, ρεύμα της άκρας αριστεράς. Αλλά η μεγάλη πλειοψηφία των νέων μελών δεν έχουν άλλη ένταξη από το SSP. Σε αυτό δεν περιλαμβάνεται σήμερα κανένα οργανωμένο ρεύμα που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ρεφορμιστικό.

Το κόμμα συνεχίζει να επιβεβαιώνεται σαν πολιτική δύναμη. Οι εκλογικές επιτυχίες συνεχίζονται, με ποσοστό 10% στην τοπική εκλογή στο Χάμιλτον το Σεπτέμβρη 1999 και 4% στο Αyr το Μάρτη 2000. Οι τελευταίες σφυγμομετρήσεις του δίνουν 5% της πρόθεσης ψήφου σε εθνικό επίπεδο με αιχμές στη Γλασκώβη 13% και στις κεντρικές περιοχές 11%, ποσοστά που θα εξασφάλιζαν 3 βουλευτές. Ο Τόμμου Σέρινταν έχει μια εβδομαδιαία στήλη στο Daily Record, την πρώτη ημερήσια εφημερίδα της Σκωτίας, με 2 εκατομμύρια αναγνώστες (σε συνολικό πληθυσμό 5 εκατομμύρια).

Με 2000 μέλη και πάνω από 50 τμήματα σε όλη τη χώρα, και μια αξιολογή εκλογική απήχηση, οι ευθύνες του SSP είναι τεράστιες. Εχουμε τη

δυνατότητα να οικοδομήσουμε ένα κόμμα που μπορεί να παρουσιαστεί σαν μια αξιόπιστη εναλλακτική λύση στους εργατικούς και στους εθνικιστές. Από άλλα πολιτικά ρεύματα της οργανωμένης αριστεράς, υπάρχει μόνο το SWP που δε θέλησε να προσχωρήσει ούτε στην SSA ούτε στο SSP (αν και η πόρτα παραμένει ανοιχτή) και τα κατάλοιπα του SLP και του ΚΚ. Το σημαντικότερο όμως δεν είναι εκεί. Απευθυνόμαστε σε εκείνους που ψηφίζουν ακόμη με μισή καρδιά για το Εργατικό Κόμμα, σε εκείνους που δεν ψηφίζουν πιά και σε εκείνους που υποστηρίζουν το SNP, σήμερα διχασμένο ανάμεσα στην εκλογικίστικη ανάγκη να φαίνεται σαν αριστερότερο από το Εργατικό και την ανάγκη να παρουσιάζεται σαν αξιόπιστος διαχειριστής των συμφερόντων του μεγάλου κεφαλαίου σε μια ανεξάρτητη Σκωτία. Ακόμη περισσότερο που σήμερα οι σφυγμομετρήσεις το τοποθετούν μπροστά από το Εργατικό Κόμμα.

Ένα κόμμα με κοινωνικό όραμα

Καθιερώσαμε την εικόνα μας σαν κόμμα που βάζει σαν προοπτική του το σοσιαλισμό και αγωνίζεται καθημερινά για να υπερασπίσει την εργατική τάξη. Πρώτα πρώτα είμαστε υπέρ της ρήξης με τον καπιταλισμό, για το σοσιαλισμό. Σήμερα δεν υπάρχει θέση για ένα ακόμη κόμμα που δέχεται τον καπιταλισμό σαν αξεπέραστο ορίζοντα. Φυσικά αγωνιζόμαστε ενάντια στη νεοφιλελεύθερη πολιτική, χωρίς όμως να καλλιεργούμε την αυταπάτη ότι το Εργατικό Κόμμα θα μπορούσε να ξαναγυρίσει στη χρυσή Κενυσιανή εποχή και να αποκαταστήσει το Κράτος Πρόνοιας. Είμαστε έτοιμοι να αγωνιστούμε για συγκεκριμένα θέματα στο πλευρό των αγωνιστών που παραμένουν στο κόμμα αυτό, αλλά ταυτόχρονα τους καλούμε να έρθουν μαζί μας για να οικοδομήσουμε τη σοσιαλιστική εναλλακτική λύση. Επίσης αγωνιζόμαστε για να σπάσουν οι πολιτικές και οικονομικές σχέσεις των συνδικάτων με το Εργατικό Κόμμα, βασιζόμενοι στον όλο και μεγαλύτερο αριθμό συνδικαλιστικών εκπροσώπων που προσχωρούν στο SSP. Αλλωστε οι σχέσεις αυτές αμφισβητούνται όλο και περισσότερο από τα συνδικάτα.

Για να είμαστε στο ύψος των περιστάσεων, πρέπει να είμαστε κάτι περισσότερο από "το κόμμα των αντίθετων" κάτι περισσότερο από "υπερασπιστές". Φυσικά είμαστε αντίθετοι στις ιδιωτικοποιήσεις, αντίθετοι στα δώρα στους εργοδότες, αντίθετοι στην ελαστικότητα και την απορρύθμιση. Φυσικά είμαστε υπερασπιστές των δημοσίων υπηρεσιών, της υγείας, της παιδείας, των δικαιωμάτων και των κεκτημένων των μισθωτών.

Αλλά κάθε σοβαρή πολιτική δύναμη πρέπει να παρουσιάζεται θετικά με ένα όραμα. Αντιμετωπίζουμε αυτό το ζήτημα σε δύο επίπεδα. Πρώτα προσπαθούμε να ορίσουμε αυτό που θα μπορούσε να είναι ο σοσιαλισμός σήμερα, μετά τη διπλή αποτυχία του σταλινισμού και της σοσιαλδημοκρατίας και πώς μπορούμε να ξεπεράσουμε τον καπιταλισμό στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Ετοιμάζουμε ένα βιβλίο που θα πρέπει να κυκλοφορήσει το Νοέμβριο, όπου θα παρουσιάζουμε την κριτική μας για τον καπιταλισμό και τις σκέψεις μας για το σοσιαλισμό στον 21ο αιώνα, προσπαθώντας να ξεσκεπάσουμε τους μηχανισμούς του καπιταλισμού και να προβάλουμε τη δυνατότητα μιας κοινωνίας βασισμένης στην ικανοποίηση των ανθρωπίνων αναγκών. Η δημοσίευση του βιβλίου αυτού θα είναι για εμάς η ευκαιρία ανοίγματος μιας μεγάλης συζήτησης.

Στη συνέχεια προσπαθούμε να προτείνουμε λύσεις στα συγκεκριμένα προβλήματα. Ενα από τα κύρια προβλήματα στη νεολαία είναι εκείνο των ναρκωτικών. Προτείνουμε τη νομιμοποίηση της κάνναβης και την αποποινικοποίηση των άλλων ναρκωτικών. Η πολιτική μας παρουσιάστηκε σε ένα βιβλίο του εκπροσώπου του κόμματος για τα θέματα αυτά (Τα ναρκωτικά και η γραμμή του κόμματος του Κέβιν Ουίλιαμσον). Ετοιμάσαμε ένα νομοσχέδιο, για το οποίο θα κάνουμε μια πλατειά εκστρατεία, για τη Σκωτσέζικη Φορολογική Υπηρεσία. Προτείνουμε ένα σύστημα δημοτικών φόρων, βασισμένο σε εξαιρετικά προοδευτική

βάση. Συνέπεια του θα ήταν μια αξιολογή αναδιανομή των εσόδων των πλουσίων προς τους φτωχούς, που θα ανέτρεπε την τάση των τελευταίων είκοσι χρόνων. Αυτό θα έδινε επίσης συμπληρωματικά έσοδα στους δήμους, προσφέροντας τους περιθώρια κινήσεων απέναντι στην κεντρική εξουσία για να ασκήσουν μια πολιτική σε όφελος του πλυθυσμού. Τέλος ο Τόμμι Σέρινταν παρουσίασε ένα νομοσχέδιο που απαγορεύει τη μεσαιωνική πρακτική των κατασχέσεων των ακινήτων λόγω χρεών. Χάρη στην υποστήριξη της κοινής γνώμης και εργατικών και εθνικιστών βουλευτών υπάρχουν ελπίδες το νομοσχέδιο να γίνει νόμος.

Το SSP προσπαθεί να δράσει στις συγκεκριμένες συνθήκες της Σκωτίας. Αλλά δεν αγνοούμε τη διεθνή διάσταση. Βλέπουμε την οικοδόμηση του SSP σαν τμήμα της ανασύνθεσης του εργατικού κινήματος σε διεθνές επίπεδο, της εμφάνισης μιας ριζοσπαστικής αριστεράς. Γι αυτό δίνουμε μεγάλη σημασία στην ενίσχυση των δεσμών ανάμεσα στα νέα αντικαπιταλιστικά σχήματα που δημιουργούνται, κύρια στην Ευρώπη. Με αυτό το πνεύμα συμμετείχαμε στη συνάντηση πολλών από τα σχήματα αυτά στη Λισαβόνα τον περασμένο Μάρτη. Σκοπεύουμε να ενισχύσουμε αυτό το είδος συνεργασίας.

**Frances Curran
και Murray Smith**

Εκείνοι που φεύγουν

Τόνυ Κλιφφ

Ηγέτης του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (SWP) της Μεγάλης Βρετανίας

του Alan Thornett

Ο Τόνυ Κλιφφ (ψευδώνυμο του Υγκαέλ Γκλυκστάιν) πέθανε στις 9 Απριλίου 2000, σε ηλικία 82 ετών. Αφιέρωσε τη ζωή του στην οικοδόμηση του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (SWP) που έγινε η μεγαλύτερη οργάνωση της βρετανικής άκρας αριστεράς. Παρά μια σειρά διαφωνιών σε πολιτικά και αναλυτικά θέματα είναι ξεκάθαρο ότι ο Κλιφφ είχε μια σημαντική συνεισφορά στην επαναστατική πολιτική στη Μεγάλη Βρετανία. Θα μας λείψουν η ενεργητικότητα και η ακεραιότητα του και χωρίς αυτόν το εργατικό κίνημα θα είναι κάπως φτωχότερο.

Ο Κλιφφ έγινε τροτσκιστής στη γενέτειρά του, την Παλαιστίνη, κατά τη δεκαετία του 30. Εγινε επίσης εχθρός του σιωνισμού και υπερασπιστής των εθνικών δικαιωμάτων των Παλαιστινίων. Μετά από μια φυλάκιση του στη Παλαιστίνη, έφτασε στη Μεγάλη Βρετανία λίγο μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου και προσχώρησε στη σημαντικότερη τότε τροτσκιστική ομάδα, το Κομμουνιστικό Επαναστατικό Κόμμα (RCP). Αν και δεν ήταν ο δημιουργός της, γρήγορα έγινε ο σημαντικότερος υπερασπιστής της θεωρίας του «κρατικού καπιταλισμού» – της άποψης ότι η ΕΣΣΔ ήταν μια καπιταλιστική χώρα όπου κυριαρχούσε το κράτος, και όχι ένα εκφυλισμένο εργατικό κράτος όπως ανέπτυξε ο Τρότσκι στην «Προδομένη Επανάσταση». Οι απόψεις αυτές συμπυκνώθηκαν, το 1948, σε μια σημαντική εργασία με τίτλο «Ο Κρατικός Καπιταλισμός στην ΕΣΣΔ» (δημοσιεύθηκε το 1955). Μετά τη διαγραφή του από το RCP, στα τέλη της δεκαετίας του 40, ίδρυσε μια ομάδα με τίτλο Σοσιαλιστική

Επιθεώρηση (Socialist Review) που αργότερα μετονομάστηκε σε Διεθνιστές Σοσιαλιστές (IS, International Socialist) και στη συνέχεια, το 1974, πήρε το όνομα SWP.

Γνώρισα για πρώτη φορά τον Κλιφφ πριν από 40 περίπου χρόνια, όταν ήμουν ένας νεαρός συνδικαλιστικός εκπρόσωπος στην αυτοκινητοβιομηχανία στην Οξφόρδη και λέλος ακόμη του Κομμουνιστικού Κόμματος, αν και ήμουν διαφωνών. Την εποχή εκείνη στην Οξφόρδη υπήρχαν δύο τροτσκιστικές οργανώσεις : η SLL, Σοσιαλιστική Εργατική Ενωση (χηλικοί) και οι IS του Κλιφφ. Η SLL ήταν σε πλήρη ανάπτυξη γιατί μόλις είχε κερδίσει την ηγεσία της οργάνωσης νεολαίας του Εργατικού Κόμματος, των Νέων Σοσιαλιστών. Στρατολόγισε πολλούς νέους και η συνδικαλιστική της παρέμβαση σε ορισμένους βιομηχανικούς τομείς ήταν εντυπωσιακή. Οι IS ήταν πολύ μικρότερη οργάνωση και προσπαθούσε να διεισδύσει στη βιομηχανία. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον μου, όπως και άλλων συνδικαλιστών της αυτοκινητοβιομηχανίας, για τον τροτσκισμό καλλιεργήθηκε από τις επαφές με τη φοιτητική ομάδα του SLL. Είχαμε όμως επαφές και με τον Τόνυ Κλιφφ. Προσπαθήσαμε να οργανώσουμε μια συζήτηση όπου θα έπαιρνε το λόγο. Τότε ο Κλιφφ προωθούσε μια διαδικασία “από τη βάση” για τη δουλειά στα συνδικάτα που συνοψιζόταν στην έκφραση “σοσιαλισμός από τα κάτω”. Αυτό εκφραζόταν με μια άρνηση κατάληψης ηγετικών θέσεων στο συνδικαλιστικό μηχανισμό. Είχαμε μια τελείως αντίθετη άποψη στο θέμα αυτό. Φυσικά το κλειδί της τακτικής ήταν η οικοδόμηση στη

βάση. Αλλά να το πετύχεις αυτό και κατόπιν να αφήσεις την ηγεσία στα χέρια της δεξιάς δεν είχε, κατ' εμάς, καμιά έννοια.

Με αμφιβολίες και για τη θεωρία του του “κρατικού καπιταλισμού”, προσπαθήσαμε να οργανώσουμε μια δημόσια αντιπαράθεση ανάμεσα στο Χήλυ και στον Κλιφφ. Τελικά, με απουσία του Κλιφφ, η συζήτηση αυτή έγινε ανάμεσα στο Χήλυ και ένα τοπικό μέλος των IS. Μια από τις αρνητικότερες συνέπειες της θεωρίας αυτής ήταν η πολιτική γραμμή που προώθησε ο Κλιφφ “ούτε Ουάσιγκτων, ούτε Μόσχα”, που οδήγησε τους IS σε επιφυλάξεις και αντιφάσεις όταν ο ιμπεριαλισμός άρχισε τον πόλεμο ενάντια στο λαό του Βιετνάμ.

Η προσχώρηση μας στην SLL του Χήλυ, μερικά χρόνια αργότερα, ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της διαφωνίας μας με αυτά τα δύο σημεία – κλειδιά του Κλιφφ: “τη δουλειά στη βάση” και τον “κρατικό καπιταλισμό”.

Στην πτώση του Τείχους του Βερολίνου και στην κατάρρευση της ΕΣΣΔ και των σταλινικών καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης ο Κλιφφ είδε μια επιβεβαίωση της θεωρίας του για τον Κρατικό Καπιταλισμό. Η θέση αυτή υιοθετήθηκε από ολόκληρο το SWP και του έδωσε μεγάλη αυτοπεποίθηση τη στιγμή που τα Κομμουνιστικά Κόμματα ήταν σε ελεύθερη πτώση και τομείς της επαναστατικής αριστεράς έβγαζαν απαισιόδοξα συμπεράσματα από τα γεγονότα αυτά. Το SWP δεν θίχτηκε απ' αυτή την ανατροπή γιατί “αφού τα κράτη αυτά ήταν σε κάθε περίπτωση καπιταλιστικά, τι άλλαξε;”. Η αυτοπεποίθηση αυτή ήταν ένα πλεονέκτημα για το SWP στο επίπεδο της δράσης.

Ωστόσο οι τεράστιες δυσκολίες «εισαγωγής» στην πρώην ΕΣΣΔ της γενικευμένης οικονομίας της αγοράς, δηλαδήτου καπιταλισμού, θα αρκούσαν για να παραδεχθεί κανείς ότι δεν κυριαρχούσε εκεί ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, παρααδοχεί που δεν συνεπάγεται την οποιαδήποτε υποστήριξη στη γραφειοκρατική διοίκηση.

Με περίπου 5000 μέλη το SWP έγινε η κυριότερη οργάνωση της άκρας αριστεράς στη χώρα. Αλλά παρέμενε μια οργάνωση δογματική και απομονωμένη. Ο κύριος στόχος της ήταν οι στρατολογήσεις, έτοιμη να συντίψει τις άλλες ριζοσπαστικές οργανώσεις.

Ωστόσο κατά την τελευταία περίοδο – πριν από το θάνατο του Κλιφφ – το δεξιά γύρισμα του βρετανικού εργατικού κόμματος, με την πολιτική του Μπλερ, έφερε στην ημερήσια διάταξη την αναγκαιότητα της ενότητας στην αριστερά, για να αποκτήσει μια ουσιαστική πολιτική παρουσία. Αν και φαίνεται παράδοξο, η βαριά ήττα του εργατικού κινήματος τη δεκαετία του 80 και το ιστορικά κατώτερο επίπεδο απεργιών προωθούν σήμερα μια αναδιοργάνωση της αριστεράς για να δημιουργήσει μια εναλλακτική λύση στο Μπλαιρισμό.

Μια από τις συνέπειες αυτής της νέας κατάστασης είναι το άνοιγμα του SWP στο διάλογο και στην κοινή δράση με τις άλλες δυνάμεις της άκρας αριστεράς. Το SWP ηγείται σήμερα της Σοσιαλιστικής Συμμαχίας του Λονδίνου (LSA) που κατεβαίνει στις δημοτικές εκλογές στο Λονδίνο (σημ. του μεταφρ. Η LSA. κέρδισε θριαμβευτικά τις δημοτικές εκλογές του Λονδίνου συντρίβοντας τους υποψήφιους των Συντηρητικών και του Μπλαιρ) και θα μπορούσε να συνεχίσει να οργανώνει κοινές εκστρατείες μετά τις εκλογές. Στην κεντρική συγκέντρωση της LSA, στις 15 Απρίλη, στο προεδρείο βρισκόταν ο Πωλ Φουτ (του SWP) μαζί με τον Τόμνυ Σέρινταν (του σκωτσέζικου SSP) και τον Αλέν Κριβίν (της γαλλικής LCR). Το θέμα ήταν πως θα επανοικοδομηθεί η αριστερά στην Ευρώπη. Αυτό πριν από δύο χρόνια θα ήταν αδιανόητο.

Ο Τόνυ Κλιφφ πέτυχε να δημιουργήσει μια αξιοπρόσεκτη οργάνωση. Αφιέρωσε σ' αυτήν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του. Αν η οργάνωση αυτή συνεχίσει την τωρινή πολιτική της πορεία, θα συμβάλλει σε μια πρόοδο της αριστεράς χωρίς προηγούμενο στη Μεγάλη Βρετανία και αλλού.

ΑΛΑΝ ΘΟΡΝΕΤΤ

Ο σύγχρονος καπιταλιστικός κόσμος

του Δημ. Λιβιεράτου

Την 1η Ιουνίου 2000 δημοσιεύθηκε μια μικρή είδηση στα ψιλά της «Καθημερινής» με τίτλο: Γερμανική εισαγωγή «εγκεφάλων». ΒΕΡΟΛΙΝΟ. Την έγκριση της γερμανικής κυβέρνησης έλαβε χθες το σχέδιο εισαγωγής εγκεφάλων από τις πρώην ανατολικές χώρες και την Ινδία για τη στελέχωση θέσεων υψηλής τεχνολογίας. «Με αυτά τα μέτρα θέλουμε να καλύψουμε τις ελλείψεις σε ειδικούς υψηλής τεχνολογίας γρήγορα και χωρίς γραφειοκρατικά εμπόδια», δήλωσε ο Γερμανός καγκελάριος, αναγγέλλοντας τη χορήγηση έως και 20.000 αδειών εργασίας. Η γερμανική βιομηχανία είχε ζητήσει 30.000 ξένους εργαζόμενους, όμως το σχέδιο είχε προσκρούσει σε πληθώρα ξενοφοβικών αντιδράσεων. «Στον υπόλοιπο κόσμο υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός γι' αυτούς τους ανθρώπους», πρόσθεσε ο Γερμανός καγκελάριος, «θα ήταν λάθος της Γερμανίας να μείνει έξω απ' αυτόν το συναγωνισμό».

Η είδηση αποκαλύπτει μερικά πράγματα που λίγοι γνώριζαν από την παρακολούθηση αυτών των χωρών. Πρώτον δείχνει φανερά πια με δηλώσεις του κ. Σρέντερ την καθυστέρηση της Γερμανίας στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Προκειμένου να χάσει το τρένο της νέας τεχνολογίας αναγκάζεται να εισάγει ειδικούς κομπιουτοράδες από την Ινδία.

Πιο λίγοι ακόμα γνωρίζουν ότι η Ινδία, αυτήν που οι περισσότεροι θεωρούμε μια απέραντη

καθυστερημένη χώρα, είναι στην εποχή μας μια από τις μεγαλύτερες δυνάμεις στον κόσμο των υπολογιστών.

Η περίπτωση της Ινδίας

Εδώ και λίγους μήνες κυκλοφορεί στη Γερμανία ένα ευφυολόγημα: BESSER MEHR KINDER ALS INDER που σημαίνει «καλύτερα περισσότερα παιδιά παρά Ινδούς». Λίγοι κατάλαβαν στην αρχή. Και όμως αυτό έδειχνε μια από τις σκοτεινότερες πλευρές της γερμανικής οικονομίας. Την καθυστέρησή της στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Κινδυνεύουν να χάσουν την επόμενη φάση, αφού δεν μπόρεσαν να εκπαιδεύσουν αρκετούς κομπιουτοράδες. Αποφάσισαν σε πρώτη φάση να εισαγάγουν 20.000 Ινδούς κομπιουτοράδες για να καλύψουν τις ελλείψεις τους, ενώ χρειάζονται περίπου 70.000. Θα παραμείνουν στη Γερμανία όσο χρειάζεται, ως αναγκαίοι ειδικοί, παρ' όλη την κατακραυγή που υπάρχει για ξένους μετανάστες σε μια Γερμανία με 10% ανεργία.

Για όσους γνωρίζουν, αυτή είναι μια ιδιαίτερη πτυχή της οικονομίας της Ινδίας. Αναφέρουμε ακόμα δύο γεγονότα. Η Ινδία έχει προχωρήσει τόσο στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ώστε εξάγει το 16% του παγκόσμιου Λογισμικού κατά παραγωγή. Το σύνολο των εισπράξεων από εξαγωγές

Λογισμικού το 1999 έφθασαν τα 2,5 δισ. δολάρια από 0 που ήταν το 1993. Δίνουμε άλλο ένα μέγεθος της χώρας. Η εταιρία BPL TELECOM BUSINESS GROUP των Ινδιών της κινητής τηλεφωνίας καλύπτει περισσότερους από 180 εκατομμύρια ανθρώπους. Για σύγκριση λέμε ότι στην Ελλάδα που είναι μια από τις πιο προχωρημένες στην Ευρώπη η κίνηση συνδέει περί τα 4,5 εκατομμύρια. Ομως δεν είναι μόνον οι Γερμανοί που ζητάνε Ινδούς. Οι ΗΠΑ ήδη παίρνουν πολλούς ή μάλλον ανέχονται πολλούς. Μεταξύ 1996-1998 385 επιχειρήσεις, το 9% τπθ συνόλου δημιουργήθηκαν από Ινδούς (FIGARO 17.4.00) στη Σίλικον Βάλεϊ της αμερικανικής τεχνολογίας. Η Ινδία ζει στην περίοδο μιας βιομηχανικής περιόδου αιχμής νέας τεχνολογίας H/Y που αλλάζει την τεράστια χώρα. Οπως πριν από τέσσερις δεκαετίες έζησε την «πράσινη επανάσταση» ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής, ώστε να ζήσουν οι κάτοικοί της.

Κανείς δεν πίστευε το 1950-1960, όταν συγκρούστηκε με την αμερικανική κυριαρχία, ότι θα ήταν δυνατόν να φθάσει η Ινδία να θρέψει τα, τότε, 400 εκατ. κατοίκους της. Και σε ένα χώρο σχετικά μικρό με πυκνότητα κατοίκων 300,8 κατά τετρ. χιλ. Το 1967 η κυβέρνηση της Ιντιρα Γκάντι έδωσε από τη χώρα τις μεγάλες αμερικανικές εταιρίες που υπονόμειαν την ανάπτυξή της. Πανίσχυρες εταιρίες όπως η IBM και η Coca Cola π.χ. απομακρύνθηκαν. Οι Ινδοί με πιο μεγάλη δύναμη προχώρησαν στο δεύτερο στάδιο της βιομηχανοποίησης. Και κορυφή αυτής της περιόδου ανεδείχθη στα χρόνια 1990 η βιομηχανία Πληροφορικής. Εγινε από τις πιο προηγμένες και καλύτερες του κόσμου. (BHMA 5.3.00). Αλλά και η πυρηνική της βιομηχανία προχώρησε ώστε τον Μάιο 1999 ο ινδικός καπιταλισμός αποφάσισε 5 πυρηνικές δοκιμές. Προειδοποίηση προς όλους ότι είναι μεγάλη δύναμη η Ινδία και πρέπει να την υπολογίζουν (Ελευθερ. MONDE 24.10.99).

Στα μέσα Μαρτίου 2000 ο Αμερικανός πρόεδρος Κλίντον αφιέρωσε 5 ημέρες για ταξίδι στην Ινδία. Με πολύ φολκλόρ και διάφορες γελοιότητες που το αμερικανικό κοινό «γουστάρει». (Καθ. 19.3.00). Τώρα κατάλαβαν οι υπερόπτες των ΗΠΑ ότι η Ινδία είναι μια τεράστια αγορά. Και προ παντός δεν έχει ανάγκη τις ΗΠΑ. Όταν η αλητεία του αμερικανικού χρηματιστηρίου κατέστρεψε τις οικονομίες χωρών της ΝΑ Ασίας το 1997 (Ινδονησίας, Ταϊλάνδης, Μαλαισίας) τίποτε δεν άγγιξε την Ινδία. Ούτε ένα εκατοστό δεν κινήθηκε το νόμισμά της. Δεν μπαίνει στο απατηλό παιχνίδι της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης. Το αντίθετο. Γίνεται παράγοντας που την ανατρέπει. Οι νέες καπιταλιστικές τάξεις των χωρών του αποκαλούμενου τρίτου κόσμου ισχυροποιούνται. Δεν αρνούνται τις εμπορικές

ανταλλαγές, αλλά δεν έχουν καμία διάθεση πια να υποτάσσονται στο νομαδικό χρηματιστικό κεφάλαιο των δυτικών κέντρων. Κανείς βέβαια δεν ισχυρίστηκε, ούτε και οι ίδιοι οι Ινδοί, ότι η Ινδία έπαψε να έχει πάμπτωχα τμήματα πληθυσμού, κακές συνθήκες διαβίωσης και άστεγους. Υπάρχει η μεγάλη ανισομέρεια ανάπτυξης μεταξύ Βορρά και Νότου, το πρόβλημα του νερού, της στέγης, της διαρκούς και ισόμερης τροφοδοσίας, της συνεργασίας των πολιτιστικών, εθνικών, θρησκευτικών, κοινωνικών στρωμάτων εξακολουθούν να είναι προβλήματα του τεράστιου κράτους της Ινδίας. Μην ξεχνάμε ότι η Ινδία πέρυσι υπερέβη το ένα δισεκατομμύριο κατοίκων. Δεν επέβαλε υποχρεωτικό έλεγχο γεννήσεων και αυξάνεται κατά 29 εκατ. το χρόνο. Το να προλάβει η παραγωγή αυτόν τον θυελλώδη ρυθμό πληθυσμιακής ανάπτυξης είναι κάτι που φαινόταν ακατόρθωτο. Και όμως, η Ινδία φαίνεται ότι αρχίζει να συμβαδίζει με την πραγματικότητα αύξησης πληθυσμού και παραγωγής. Υπάρχουν όλα τα προβλήματα μιας ανισόμερης ανάπτυξης του καπιταλισμού. Από τη μια αναδεικνύονται τελείως εκσυγχρονισμένοι τομείς της οικονομίας, όπως η ηλεκτρονική και η πυρηνική βιομηχανία, αλλά συγχρόνως εξακολουθούν να υπάρχουν οι μεγάλες μάζες φτωχών χωρικών και εργατών που αγωνίζονται να ζήσουν.

Γερμανία - Ευρωπαϊκή Ένωση

Αυτό που έγινε τόσο φανερό με τη Γερμανία, το πρώτο ισχυρότερο και πιο προηγμένο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβαίνει εμφανώς ή συγκεκριμένα με όλες τις χώρες του συγκροτήματος. Όλες βρίσκονται σε κάποιου είδους παρακμή που παρουσιάζεται με ιδιομορφίες στην κάθε μια. Εμφανίζονται στην εκπαίδευση, την εγκατάλειψη του κράτους πρόνοιας, την περιθάλψη, την υποβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου, τη γνώση ξένων γλωσσών, την αυστηρή ειδικευση που υπονομεύει την πραγματική μόρφωση.

Η Ευρώπη δεν είναι πια εκείνο το παράδειγμα ανωτερότητας που τόσα χρόνια μας προέτρεπαν να ακολουθήσουμε. Οι κυβερνήσεις μας, εξακολουθούν, ακόμη δέσμιες ενός άκρατου καπιταλισμού, να μας λένε για την προοδευμένη, ορθολογική Ευρώπη που πρέπει να ακολουθήσουμε και πρέπει να προλάβουμε. Ομως πολλοί Έλληνες, πάρα πολλοί Έλληνες, τα τελευταία χρόνια ταξιδεύουν στις ευρωπαϊκές χώρες. Ζουν και συναλλάσσονται. Μας φέρνουν τα απαισιόδοξα μηνύματα της καθημερινής τους ζωής. Δεν υπάρχουν πια Έλληνες που να ονειρεύονται να μεταναστεύσουν και να εργαστούν στις ΗΠΑ και τις ευρωπαϊκές χώρες, για να εξασφαλίσουν μια καλύτερη ζωή.

Από την πρώτη ενεργειακή κρίση του 1973 το καπιταλιστικό καθεστώς δεν μπορεί να ξεπεράσει την κρίση του. Περισσότερη ανεργία, άστεγιοι, ναρκωτικά, ανασφάλεια, κατάργηση ωραρίου, εργασιακών σχέσεων, χειροτέρευση των συντάξεων και των ασφαλιστικών συνθηκών. Διάλυση του κράτους πρόνοιας, χωρίς να φαίνεται διέξοδος στο άμεσο μέλλον. Σημερινά χαρακτηριστικά κρατών που με κάλπικους τρόπους δείχνουν πίνακες ανάπτυξης για έναν όλο και πιο υποβαθμισμένο τρόπο ζωής. Τα ελεγχόμενα μέσα ενημέρωσης (στην Ελλάδα π.χ. από τέσσερα γνωστά συγκροτήματα) φιλτράρουν τις ειδήσεις, που καταλήγουν να μην είναι καν ειδήσεις. Το γελοίο είναι να δίνουν την καθημερινή χρηματιστηριακή μάχη των καπιταλιστικών συγκροτημάτων, με νεο-γελοίες ορολογίες μπροστά σε άνεργους και γεμάτους άγχος για το αύριο ακροατές και τηλεθεατές.

Μια ισχυρή αστυνομική ασπίδα μπορεί και παραλύει κάθε αντίδραση που χρειάζεται ή χρησιμοποιεί μακροχρόνιες μεθόδους οργάνωσης. Έτσι μένουν σαν ενδεικτικά τα μεγάλα σύντομα και, εξ' όψεως, ανοργάνωτα κινήματα της τελευταίας στιγμής. Σαν το Σιάτλ στις ΗΠΑ και τις τεράστιες συγκεντρώσεις για Οτσαλάν, πόλεμο Γιουγκοσλαβίας και άφιξη του Κλίντον στην Ελλάδα.

Η εργατική τάξη των καπιταλιστικών χωρών της Δύσης δεν μπόρεσε να αντιδράσει αποφασιστικά. Διαβρωμένη από την κρατικο-καπιταλιστική γραφειοκρατία συνδικάτων και κομμάτων που είναι με χίλιους τρόπους συνδεδεμένα με το καθεστώς. Δεν μπόρεσε να αντιδράσει αποφασιστικά, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, και να ανατρέψει αυτό το καθεστώς της καπιταλιστικής παρακμής που οδηγεί σε Μεσαίωνα.

Πληθυσμικά

Ας εξετάσουμε μια πλευρά που συνήθως αγνοούμε. Την πληθυσμιακή δύναμη των πλούσιων χωρών του πλανήτη.

Το 1930 ο κόσμος είχε 1 δις 665 εκατομμύρια κατοίκους. Οι ΗΠΑ 125 εκατομμύρια και ο Καναδάς δίπλα τους 10,4 εκατομμύρια κατοίκους. Αυτά τα δύο ποσά αντιπροσώπευαν το 8,2% του συνόλου της Γης. Τα κράτη της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης είχαν πληθυσμό 273 εκατομμύρια και αντιπροσώπευαν το 16,5% του συνόλου.

Το 2000 σε έναν πληθυσμό της Γης που υπερβαίνει τα έξι δις οι ΗΠΑ έχουν 265 εκατ. και ο Καναδάς 30. Οι δύο μαζί 295 και αποτελούν το 4,9% του συνόλου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

συγκεντρώνει 374 εκατ. και αντιπροσωπεύει το 6,2% του συνόλου της Γης.

Μέσα σε 70 χρόνια η μείωση του ποσοστού είναι δραματική. Αλλά υπάρχει και κάτι χειρότερο ακόμα. Η γήρανση του πληθυσμού. Στο πρώτο κράτος της Ευρώπης που εμφανίστηκε υπογεννητικότητα ήταν η Ανατολική Γερμανία, υποτίθεται ένα λαϊκό καθεστώς. Οι συνθήκες εργασίας και ζωής ήταν τόσο σκληρές ώστε δεν έμεναν περιθώρια τεκνοποίησης. Από το 1969 οι θάνατοι ήταν περισσότεροι από τις γεννήσεις. Στην Ελλάδα, τελευταία στο χορό, οι θάνατοι για πρώτη φορά υπερέβησαν τις γεννήσεις το 1999.

Το 1950 οι άνω των 60 ετών σ' αυτή την Ευρώπη, ήταν το 12% του πληθυσμού. Το 2000 έφθασαν το 20%.

Έτσι, στην προϋούσα εξαθλίωση που οδηγεί το καπιταλιστικό καθεστώς μιας άκρατης εκμετάλλευσης η παρακμή φθάνει στο σημείο να μην μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις προς τους συνταξιούχους και γενικά τους περασμένης ηλικίας. Συνέχεια περικοπές και περισσότερη εξαθλίωση περιμένει τους γέροντες του σημερινού καπιταλιστικού καθεστώτος των λεγόμενων ανεπτυγμένων χωρών. Αλλωστε, ο οικονομικός ορθολογισμός του καθεστώτος δεν μπορεί να ανεχθεί για πολύ τέτοιους τεμπέληδες. Οι διάφοροι υπουργοί και τεχνοκράτες αυτών των καθεστώτων στίβουν τους εγκεφάλους τους να βρουν τρόπους να αφαιρέσουν κεκτημένα από τους εργαζόμενους γενικά και από τους πιο αδύναμους συνταξιούχους ειδικότερα.

«Οι Ευρωπαίοι που έχουν συνταξιοδοτηθεί τα τελευταία χρόνια είναι μέλη της πρώτης σύγχρονης γενιάς, η όποια απολαμβάνει τη «χρυσή της ηλικία» με τόση άνεση. Δυστυχώς, πιθανότατα, θα είναι και η τελευταία. Σε τριάντα χρόνια, καθώς η γενιά των "baby boomers" γηράσκει η Ευρώπη θα αντιμετωπίσει μια πρωτοφανή οικονομική κρίση. Ο αριθμός των συνταξιούχων αυξάνεται κατακόρυφα ενώ των εργαζομένων συρρικνώνεται. Πρόκειται για δημογραφική ωρολογιακή βόμβα».

Αυτά γράφουν οι "Τάιμς" του Λονδίνου στις αρχές Ιουνίου. (Κ.4.6). Οι λύσεις που αντιμετωπίζονται, μελετώνται, εφαρμόζονται, είναι απάνθρωπες. Περισσότερα χρόνια δουλειάς, μεγαλύτερες εισφορές, συνεχής μείωση συντάξεων και περίθαλψης. Σε καμιά περίπτωση δεν λένε ότι η κοινωνία μας, τα κράτη μας πρέπει να κόψουν τις στρατιωτικές δαπάνες, τις δαπάνες για χαφιεδισμό Σένγκεν, για όλο και μεγαλύτερη αστυνομία, για έξοδα πολυτελούς διαβίωσης, κρατικών δαπανών "κύρους" και άλλα τέτοια άχρηστα πράγματα.

Μια κοινωνία που με τις περικοπές προσπαθεί να επιταχύνει το θάνατο των συνταξιούχων, αφού τους βασανίσει με μείωση των απολαύων τους. Μια

κοινωνία που με τον παραγωγικό της τρόπο σκοτώνει τα παιδιά. Κυριολεκτικώς εμποδίζοντας την κύηση, για να μπορούν σαν σκλάβες οι γυναίκες να δουλεύουν στην απάνθρωπη εργασία, την οποία, για να τις κοροϊδέψουν, την ονομάζουν "καριέρα". Μια κοινωνία εχθρική στο παιδί και την ανάπτυξή του.

Δεν μπορεί να έχει μακρά ζωή, είναι αδύνατο. Πρόκειται για εφιαλτική εποχή μιας εκφυλισμένης καπιταλιστικής κοινωνίας εκτός λογικής. Δεν πάει μακριά, οπωσδήποτε. Σκέφτεται κανείς ότι είναι μάλλον γελοίο μια όλο και μικρότερη μειοψηφία ανθρώπων, πιο γηρασμένων και πιο νευρωτικών από το ξεξούμισμα του άκρατου καπιταλισμού, να νομίζει ότι μπορεί να κυριαρχεί στον κόσμο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Ιδιόμορφος ρατσισμός

Όταν ακούνε οι κάτοικοι, κυρίως η διανόηση, των δυτικών χωρών ότι υπάρχει τεχνολογική πρόοδος στις Ινδίες, π.χ., καταπλήσσονται. Πώς είναι δυνατόν να γίνεται κάτι τέτοιο. Πώς είναι δυνατόν 20.000 Ινδοί τεχνολόγοι, ανώτεροι των Γερμανών, να έρχονται να διδάξουν και να ενισχύσουν ως ειδικοί τη γερμανική βιομηχανία.

Αλλά και πριν από τέσσερις-πέντε δεκαετίες όλοι άκουγαν για τις προόδους της Ιαπωνίας, η οποία έγινε η δεύτερη μεγάλη καπιταλιστική δύναμη του κόσμου. Δεν είχαν ποτέ ακούσει για την επιστήμη και την τεχνολογία τους.

Για πολλούς βρέθηκε η εύκολη λύση. Φαινόταν ότι ο αμερικανικός καπιταλισμός με τη στρατιωτική και πολιτική κατοχή στην Ιαπωνία, λόγω της ήττας της στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, μεταλαμπάδευσε τα πλούσια φώτα του στους καθυστερημένους, υποτίθεται, τότε, Γιαπωνέζους. Ετσι ξανακοιμήθηκαν ήσυχοι για τη δυτική ανωτερότητα.

Απλούστατα, η έλλειψη πληροφόρησης για το τι συμβαίνει σε άλλες χώρες εκτός του θαυμαστού, όπως πιστεύουν, χώρου της Δύσης, προσκρούει πάντα σε ένα βαθύ πνευματικό ρατσισμό. Αρνήσης αποδοχής άλλων πολιτισμών, άλλων μορφώσεων που θα μπορούσαν να προχωρήσουν την ανθρώπινη γνώση. Επομένως και την οικονομική προώθηση.

Για να γίνουν τα αποκαλούμενα θαύματα της Ιαπωνίας, της Ινδίας, της Κίνας, της Ταϊβάν, της Κορέας κλπ. υπήρξε επιστήμη και διανόηση. Κανείς άλλος μεγάλος οίκος πληροφόρησης, κάθε είδους, στη Δύση, δεν σκέφτεται να δώσει κάποια σημάδια αυτής της προόδου. Η Ιαπωνία, ομολογούσαν ότι είναι η δεύτερη μεγάλη καπιταλιστική δύναμη στον κόσμο, αλλά δεν κάναμε τον κόπο να διαβάσουμε ένα γιαπωνέζικο

οικονομικό βιβλίο. Ελάχιστα κομμάτια περνούσαν το τείχος. Περιοριζόμαστε στα μερικά άξια, αλλά και πολλά περιτρίμματα ευρωπαϊκής και αμερικανικής σκέψης για να εξηγήσουμε τόσο μεγάλα φαινόμενα οικονομίας, αλλά και γενικότερης προόδου. Δεν έχουμε σχεδόν καθόλου, μεταφράσεις έργων, ιδιαίτερα οικονομίας και επιστήμης, από άλλες χώρες εκτός της Δύσης.

Ενας βαθύς πνευματικός ρατσισμός εμποδίζει την εξάπλωση των ιδεών, έστω και των καπιταλιστικών εγχειριδίων που εκδίδονται σε άλλες χώρες σε άλλους χώρους, εκτός του "δικού μας". Δεν είναι δυνατόν να μην υπάρχει, λοιπόν, πρόοδος, επειδή απλά δεν έχουμε λάβει τον κόπο να τη γνωρίζουμε. Είναι κι αυτό, βέβαια, ένα δείγμα παρακμής. Δεν είναι μόνο το πληθυσμιακό φαινόμενο γήρανσης και άρνησης πολλαπλασιασμού στις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης καταναλωτισμού της σημερινής καπιταλιστικής κοινωνίας, το οποίο χαρακτηρίζει την παρακμή ολόκληρων κοινωνιών.

Όλα αυτά βέβαια δεν είναι ακατανόητα, για όσους θέλουν να σκεφτούν. Ο καπιταλισμός από καιρό έπρεπε να έχει δώσει τη θέση του σε ένα σοσιαλιστικό καθεστώς, ανώτερου παραγωγικά, αλλά ανώτερου και στις ανθρώπινες σχέσεις. Δυστυχώς ο φορέας μιας τέτοιας αλλαγής, η εργατική τάξη, για διάφορους λόγους, (δεν είναι το θέμα μας σ' αυτό το κομμάτι να εξηγήσουμε) δεν μπόρεσε να ανταπεξέλθει και ολοκληρώσει αυτό το καθήκον.

Ετσι, από πολύ καιρό, από δεκαετίες πολλές, περάσαμε στην περίοδο μιας προϊούσας παρακμής του δυτικού καπιταλισμού. Με όλες τις συνέπειες, σε όλα τα επίπεδα. Η ψιμυθίωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί να καλύψει αυτή την κοινωνική οπισθοδρόμηση.

Και εφόσον στις μητροπόλεις του καπιταλισμού δεν έγινε η κοινωνική αλλαγή, αστικές τάξεις άλλων περιοχών του κόσμου, ταχώς, για τέτοιες τεράστιες κοινωνικές αλλαγές, αρχίζουν να ευρύνουν τη δική τους κυριαρχία. Σ' αυτόν τους το δρόμο, βέβαια, δεν διστάζουν να ποδοπατήσουν τα παλαιά αφεντικά των αστικών τάξεων της Δύσης. Ανελέητα τους διαλύουν, τους παίρνουν, κυριολεκτικά, το αμαρτωλό "ψωμί" από τα χέρια. Σε πρώτες ύλες (π.χ. πετρέλαιο), τεχνολογία (Η/Υ Ινδίας), εμπόριο στον κόσμο (Κίνα, Ταϊβάν, Κορέα κλπ.). Μια άλλη κοινωνική Γεωγραφία έχει ήδη κάνει την εμφάνισή της.

Προϊούσα κατάρρευση

Ολος αυτός ο κόσμος που δημιούργησε ο δυτικός καπιταλισμός καταρρέει. Στο εσωτερικό του μέτωπο έκανε τις χώρες τους φοβισμένες από

ανεργία, ανασφάλεια, ναρκωτικά, βιαιότητες, αβειαιότητες. Αλλά αρχίζουν να εμφανίζονται τα σημάδια διάλυσης και στις συγκρούσεις που αναλαμβάνει.

Όταν οι Αμερικανοί και όλοι οι φίλοι τους του NATO, μεταξύ των οποίων και μια ελληνική δυστυχής ομάδα, κυριολεκτικά το έβαλαν στα πόδια στην πρωτόγονη Σομαλία, το 1994, όλοι νόμισαν ότι ήταν μια απλή σύμπτωση. Όμως δεν ήταν η δύναμη αντίστασης των Σομαλών που νίκησε. Η επιμονή τους όμως βοήθησε να αποδειχθεί το σαθρό οικοδόμημα, χωρίς πνοή και θάρρος, του NATO και των σχηματισμών του.

Ο "δειλός" πόλεμος στη Γιουγκοσλαβία έδειξε το μέγεθος του ανθρώπινου εξευτελισμού. "Ανθρωπιστική" επιχείρηση ονομάστηκε η συστηματική εξόντωση άμαχων και οικοδομημάτων. Αγγελοι της καταστροφής, κρυμμένοι στην ανωνυμία της ντροπής. Αλλά και από στρατιωτικής απόψεως δειλοί. Να αναφερθούμε ότι δεν τόλμησαν να στείλουν χερσαίες δυνάμεις και αν εξακολουθούσαν οι βομβαρδισμοί 2-3 εβδομάδες ακόμη η αεροπορία τους θα είχε διαλυθεί.

Το τελευταίο πρόσφατο δείγμα είναι η εσπευσμένη εγκατάλειψη του Ν. Λιβάνου από τις δυνάμεις του Ισραήλ. Εγκατέλειψε ακόμα και τα ακριβά του όπλα. Αλλά το πιο απίθανο ήταν ότι εγκατέλειψαν τους Λιβανέζους που είχαν την αφελεία να προσδεθούν μαζί τους. Όταν οι στρατιώτες του Ισραήλ, στρατιώτες μιας ηττημένης στρατιάς, έφθασαν στα σύνορά τους άδειαζαν τα όπλα τους στον αέρα από την ανακούφιση. Και βέβαια κατά παράβαση οποιουδήποτε κανονισμού του άλλοτε πανίσχυρου Ισραήλ. Κατά τη διάρκεια των 18 ετών κατοχής του Ν. Λιβάνου έχασαν περίπου 1.000 νεκρούς και 2-3 χιλιάδες τραυματίες από μια μικρή, σχετικά, δύναμη ανταρτών. Η ισραηλινή στρατιά στη Μέση Ανατολή, υποστηριζόμενη αφειδώς από το αμερικανικό και ευρωπαϊκό κεφάλαιο, το καμάρι του δυτικού κόσμου που υποτάσσει την περιοχή, υπέστη μια μεγάλη ήττα. Ηττα όλης της καπιταλιστικής Δύσης που χρησιμοποιούσε και ακόμη χρησιμοποιεί τους δυστυχείς Ισραηλίτες σαν χωροφύλακες μιας γειτονικής στα πετρέλαια περιοχής.

Αλλά το πιο γελοίο συνέβη εδώ δίπλα μας. Στα γυμνάσια του NATO στον Πύργο της Ηλείας στις 2 Ιουνίου 2000. Έτσι γελοία οργανωμένα, που γελούσαν και οι πέτρες. Αν μπορεί κανείς να φανταστεί ότι δεν γνώριζαν ότι η θάλασσα είναι λασπώδης. Το ξέρουν εκατομμύρια Έλληνες και ξένοι τουρίστες της περιοχής. Τα οχήματά τους χάλαγαν και φώναζαν τρακτέρ να τα τραβήξουν κλπ. κλπ. Αν επρόκειτο για πραγματικές συνθήκες πολέμου κανείς βέβαια δεν θα είχε γλιτώσει, έστω

και αν ο ντίπαλος διέθετε μόνο τόξα και βέλη. Το καθεστώς είναι σάπιο από μέσα.

Αποκαλυπτήρια και αδυναμίες

Στις 26.7.1956 ο Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ, ηγέτης της Αιγύπτου, έδωσε τους Αγγλους από το Κανάλι του Σουέζ. Έκαναν εισβολή Αγγλοι και Γάλλοι στην Αίγυπτο και απειλήθηκε γενικός πόλεμος, αν δεν επενέβαιναν ψυχραιμότερα ΗΠΑ και ΕΣΣΔ. Το 1998 όμως οι Αγγλοι παραδίδουν την πλουσιότερη αποικία τους, το Χονγκ Κονγκ, στην Κίνα, χωρίς να ρίξουν τουφεκιά, απλά την παρέδωσαν. Όπως έκαναν και οι Αμερικανοί με τη διώρυγα του Παναμά στο τέλος του 1999. Η εποχή της κανονιέρας μάλλον πέρασε. Η αγγλική αυτοκρατορία, διαλυμένη πια δεν μπορεί να αντιδράσει αποφασιστικά τώρα στις αρχές του 2000, όταν οι μαύροι ακτημονες καταλαμβάνουν 1.500 απέραντα χτήματα λευκών καπιταλιστών που κρατούν την καλύτερη γη στο Ζιμπάμπουε.

Δείγματα ανυπακοής προς τις ΗΠΑ, χωρίς να παίρνουν πια δραματικές διαστάσεις, υπάρχουν πολλά. Απλά δεν ρωτούν πια τον πρώην μεγάλο αφεντικό.

Στις 19 Μαΐου τα κράτη της Ασίας δέχθηκαν στην ASEAN, το υποτιθέμενο NATO της Ασίας, τη Βόρεια Κορέα. Ακριβώς αυτή τη χώρα που λόγω του καθεστώτος της χρησιμοποιούσαν οι ΗΠΑ για φόβητρο για να επιβάλουν τα σχέδιά τους για "πυρηνική ομπρέλα" και άλλες τέτοιες ανοησίες. Πράγμα που σημαίνει τεράστια έξοδα άμυνας για τις ασιατικές χώρες, οι οποίες θα ήταν υποχρεωμένες να αγοράσουν όλο αυτό το άχρηστο πολεμικό υλικό από τις ΗΠΑ.

Απλά δέχθηκαν τη Βόρεια Κορέα στο Συμβούλιό τους, όπως ήθελε, και έτσι έλυσαν το πρόβλημα.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η περίπτωση των πετρελαίων του Ιράν. Πέρσι οι Αμερικανοί λύσσαξαν όταν η γαλλική TOTAL πετρελαίου έκλεισε συμφωνία εκμετάλλευσης με το κράτος του Ιράν, ενώ εξακολουθεί να ισχύει το εμπάργκο που έχουν επιβάλει οι Αμερικανοί. Οι Γάλλοι αρνήθηκαν να υποκύψουν. Ήθελαν να υποστηρίξουν τα δικά τους πετρελαϊκά συμφέροντα, αλλά και άλλοι πήγαν.

Ακόμα και Έλληνες που τόσο υποταγμένοι ήταν. Στις 15 Μαΐου 2000 υπεγράφη συμφωνία της δημόσιας επιχείρησης Ελληνικά Πετρέλαια για συμμετοχή 30%, της αυστριακής OMV για 60% και της κρατικής του Ιράν για 10% να αρχίσουν άμεση εκμετάλλευση κοιτάσματος που παράγει 20.000 βαρέλια την ημέρα. (ΕΝΟΤ. 174). Ούτε ρώτησαν τους Αμερικανούς, αλλά και αυτοί μέχρι τώρα δεν αντέδρασαν.

Στον καπιταλιστικό ανταγωνισμό δεν υπάρχουν συμφωνίες "κυρίων". Οποιος προλάβει να κερδίσει, όποιος προλάβει να εξασφαλίσει τις πρώτες ύλες. Το μόνο καπιταλιστικό δόγμα είναι το κέρδος και ισχύει πάντα. Οσα επέβαλε η δύναμή της των ΗΠΑ γινόντουσαν αποδεκτά από φόβο. Αλλά σιγά σιγά φαίνεται υποχωρεί, όσο το μεγάλο αφεντικό αδυνατεί να επιβάλλει τις θελήσεις του.

Οι άλλοι καπιταλισμοί

Συνήθως για να μετρησουν το βιοτικό επίπεδο υπολογίζουν, μεταξύ άλλων, και το πόσα αυτοκίνητα διαθέτει μια χώρα. Βέβαια, αυτό έγινε εφιάλτης σήμερα, ύστερα από τόσα πολλά αυτοκίνητα. Πολλά τροχαία, θάνατοι, αναπηρίες, τραυματισμοί. Κανσάεριο και δηλητηρίαση της ατμόσφαιρας και συνεπώς της υγείας. Οπότε γίνεται στοιχείο υποβαθμισμένου βιοτικού επιπέδου. Ομως εξακολουθούν έτσι να μετρούν. Η Ελλάδα π.χ. κατατάσσεται στις προηγμένες χώρες, αφού έφθασε να έχει πάνω από τρία εκατομμύρια αυτοκίνητα.

Ομως, πολλές χώρες αυτού του περιφερειακού καπιταλισμού, όπως τον αποκαλούν σε αντιπαράβολή με την Ευρώπη και τις ΗΠΑ που κρατούν τον τίτλο της μητρόπολης, προχωρούν γοργά σ' αυτόν τον καταναλωτικό όλεθρο.

Η Νότιος Αφρική π.χ., με 42 εκατ. κατοίκους, διαθέτει 5.650.000 αυτοκίνητα, και με αγορές το 1998 326.000 νέων. Η Αίγυπτος με 63 εκατ. κατοίκους 3.020.000 αυτοκίνητα την 1.1.1999. Η Αλγερία με 28 εκατ. κατοίκους διαθέτει 1.500.000 αυτοκίνητα. Το Μαρόκο με 27 εκατ. 1.370.000, η Λιβύη με 5,5 εκ. 815.000. Η Τυνησία με 9 εκατ. κατοίκους 615.000. (JEUNE AFRIQUE 2050, 2051/28.5.00/146).

Πλησιάζουν γοργά τα καταναλωτικά πρότυπα του καπιταλισμού της Δύσης. Οι χώρες του καθυστερημένου καπιταλισμού, οι πρώην αποικίες διαφόρων τύπων, διαθέτουν ένα τεράστιο και φθηνό προλεταριάτο. Παράγουν σε κόστος που διαλύει την παραγωγή των προηγμένων καπιταλιστικών χωρών. Η τεράστια Κίνα έφθασε να έχει, με τις τεράστιες εξαγωγές της, ένα περίσσειμα ισοζυγίου πληρωμών, εισαγωγών-εξαγωγών που ξεπερνά τα 140 δισεκατομμύρια δολάρια. Την ίδια εποχή, το 1999, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των ΗΠΑ ξεπέρασε τα 300 δισ. δολάρια. Και βέβαια να προσθέσουμε την καθημερινή αφαίμαξη που υφίστανται από τις εισαγωγές πετρελαίου. Τεράστια ποσά καθημερινώς κατευθύνονται στους καπιταλισμούς των περιφερειών που διαθέτουν πετρέλαιο.

Αφού η εργατική τάξη των ανεπτυγμένων χωρών, όπου περιμέναμε να πραγματοποιηθεί ο σοσιαλισμός, δεν μπόρεσε να ανατρέψει τον καπιταλισμό, δεν πάει να πει ότι σταματάει η ιστορία. Καπιταλισμοί άλλων χωρών, οι οποίοι εθεωρούντο περιφερειακοί, αδύναμοι, καθυστερημένοι, δορυφορικοί κλπ. κλπ., προτρέχουν να καταλάβουν τη θέση του καταρρέοντος καπιταλισμού της Δύσης. Και βέβαια, ανάλογα ιστορικά καθήκοντα ανατροπής του τίθενται στην εργατική τάξη αυτών των χωρών.

Στην εκατονταετία που πέρασε έγιναν προσπάθειες συντονισμού της παγκόσμιας εργατικής τάξης, οι οποίες δεν πρόκοψαν. Και κυρίως επειδή οι εμφανιζόμενες ως πρωτοπορίες των προηγμένων χωρών το θεωρούσαν άσκοπο, περιττό, σύγχυση. Υπόσχοντο ότι αυτές θα δώσουν την παγκόσμια λύση, πράγμα που, βέβαια, δεν επετεύχθη.

ΔΗΜ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ

Παρόν και μέλλον της επανάστασης

Σε αυτήν την εποχή, όπου κυριαρχούν αισθήματα παραίτησης και ηττοπάθειας, πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την έννοια της επανάστασης; Αντίθετα με τα όνειρα, οι επαναστάσεις αποσκοπούν στην ανατροπή της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής κυριαρχίας και είναι η πηγή της απελευθέρωσης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

του Μικαέλ Λεβύ

Από το 1727, “revolution” (επανάσταση) σημαίνει για τους αστρονόμους την περιστροφή ενός σώματος γύρω από τον άξονά του. Από σοσιαλιστική άποψη, “revolution” έχει ακριβώς την αντίθετη έννοια, δηλαδή το τέλος της μονότονης πορείας του καπιταλιστικού δυτικού ψευτοπολιτισμού γύρω από τον εαυτό του, την οριστική συντριβή αυτού του άξονα, τη δημιουργία της δυνατότητας μια άλλη, πιο ελεύθερη και πιο αρμονική κίνηση να ξεκινήσει και τη δημιουργία των προϋποθέσεων ενός ελεύθερου κομμουνιστικού πολιτισμού, της παθιασμένης έλξης (φουριέ) και της αποτελεσματικής πραγματοποίησης της ουτοπικής υπόσχεσης που συμπεριλαμβάνει τις ιδέες της δημιουργίας και της ισότητας.

Μια αντιαυταρχική επανάσταση

Η μαρξιστική ιδέα της επανάστασης σημαδεύεται πρώτα απ’ όλα από το ριζικά αντιαυταρχικό χαρακτήρα της. Ενώ οι ουτοπικοί σοσιαλιστές και οι πρώτοι κομμουνιστές, δηλαδή οι μαθητές του Μπαμπέφ, επικλήθηκαν το ματεριαλισμό αναθέτοντας σε ένα διαφωτισμένο κυβερνήτη ή σε μια επαναστατική μειοψηφία το καθήκον να αλλάξουν τις συνθήκες και να απελευθερώσουν το λαό από το σκοταδισμό, ο Μαρξ παίρνει μια εντελώς διαφορετική φιλοσοφική και πολιτική θέση. Ερχόμενος σε ρήξη με τις προϋποθέσεις ενός μηχανιστικού υλισμού, θεμελίωσε μια νέα φιλοσοφία και ταυτόχρονα τη μεθοδολογική βάση μιας νέας θεωρίας της επανάστασης.

Ο Μαρξ, απορρίπτοντας τον παλιό μηχανιστικό υλισμό και το νεοεγκελιανό ιδεαλισμό, έκοψε με τη φιλοσοφία της πράξης το γόρδιο δεσμό της εποχής μας διακηρύττοντας ότι στην επαναστατική πράξη συμπίπτουν η αλλαγή της κατάστασης και η μεταβολή της συνείδησης των ανθρώπων.

Ούτε αρχηγοί, ούτε αυτοκράτορες

Απ’ αυτά προκύπτει με αυστηρότητα και λογική συνέπεια ο νέος ορισμός της επανάστασης που για πρώτη φορά προβάλλεται στη «Γερμανική Ιδεολογία»: Μόνο με τη δική τους άμεση εμπειρία και μέσα στη διαδικασία της επαναστατικής δράσης θα μπορέσουν να σπάσουν αυτοί, που γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης και καταπίεσης, τόσο τις «συνθήκες» που τους κρατάνε σε εξάρτηση όπως το κεφάλαιο και το κράτος, όσο και την προηγούμενη ψευδή συνείδησή τους. Με άλλα λόγια δεν υπάρχει άλλη αυθεντική μορφή της απελευθέρωσης παρά η αυτο-απελευθέρωση. Έτσι ο ίδιος ο Μαρξ έγραψε αργότερα στο «Εναρκτήριο Μανιφέστο της Α΄ Διεθνούς» το 1864:» Η απελευθέρωση των εργατών θα είναι το έργο των ίδιων των εργατών»

Στο πλαίσιο αυτού του οράματος της επανάστασης, το οποίο αναφέρεται βέβαια όχι μόνο στην «κατάκτηση της εξουσίας» αλλά και σε μια ολόκληρη ιστορική περίοδο διαρκούς κοινωνικής μετάβασης, δε χωράει κανένας προσωπικός ή συλλογικός «διαφωτισμένος αρχηγός». Έτσι οι πρόδρομοι της προσωπολατρίας- Στάλιν, Μάο, Κιμ Ιλ-Σουνγκ ή οι διάφοροι Τσαουσέσκου- πρέπει να βρεθούν περισσότερο στην ιστορία των θρησκευμάτων ή στις μεταμφιέσεις των ανατολικών βυζαντινών ή ασιατικών αυτοκρατοριών παρά στη σκέψη του συγγραφέα του «Κομμουνιστικού Μανιφέστου».

Παραίτηση από τη ριζική αλλαγή;

Στο πέρασμα του 20ου αιώνα μετά τη μεγάλη περίοδο εξέγερσης στα 1917-23, η μαρξιστική ιδέα της αυτοαπελευθερωτικής επανάστασης αντικαταστάθηκε από την ιδεολογία της «πραγματικά υπαρκτής» Αριστεράς, από ένα είδος αυτοματισμού

της «προόδου», το οποίο έγινε η πίστη του σταλινισμού και της σοσιαλδημοκρατίας: Ο σοσιαλισμός θα ήταν αναπόφευκτος από την άποψη της αντικειμενικής πορείας της ιστορίας. Ως εκ τούτου θα αρκούσε να κολυμπάει κανείς μαζί με την κατεύθυνση του ρεύματος. Η νίκη θα ήταν βέβαιη, κατά τους πρώτους εγγυημένα από την αυξανόμενη παραγωγικότητα των σοβιετικών συνεργείων, κατά τους άλλους από την εξάπλωση των μεταρρυθμίσεων στη Δυτική Ευρώπη.

Σήμερα όλη η κατάσταση άλλαξε: Επικρατεί η άποψη ότι η πρόοδος μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα στον αμετάβλητο ορίζοντα της αστικής κοινωνίας. Είναι υπό αυτές τις συνθήκες η ιδέα της επανάστασης ακόμα επίκαιρη; Μήπως πρόκειται για ένα κομμάτι από το μουσείο ή για αυταπάτη «που πάντα αγαπούσαμε τόσο πολύ»;

Αναχρονιστική αυταπάτη;

Οι ιδεολόγοι της κυρίαρχης άποψης μας εξηγούν ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση στον καπιταλισμό, ότι οποιαδήποτε αναζήτηση άλλων δρόμων οδηγεί στον ολοκληρωτισμό ή είναι μια ουτοπία, μια αυταπάτη, ένα ρομαντικό όνειρο, ένας αναχρονισμός εκτός μόδας. Πρέπει λοιπόν να παραιτηθούμε από οποιαδήποτε ελπίδα της αλλαγής. Αυτή είναι, λίγο-πολύ, η επιχειρηματολογία των σοσιαλδημοκρατών. Στο πέρασμα των τελευταίων δεκαετιών, η φύση του ρεφορμισμού άλλαξε ριζικά: Στην κλασική σοσιαλδημοκρατική μορφή του υποστήριζε ότι θα καταργήσει τον καπιταλισμό με μια σειρά μεταρρυθμίσεων στη βάση κοινοβουλευτικών αποφάσεων. Ο σημερινός κοινωνικο-φιλελευθερισμός, που βρήκε με τον «Τρίτο Δρόμο» του Μπλαιρ και του «Νέου Κέντρου» του Σρέντερ την πιο κυνική του έκφρασή του, δεν αποτελεί πια ένα ρεφορμιστικό δρόμο προς το σοσιαλισμό αλλά ένα κοινωνικό συμπλήρωμα του νεοφιλελευθερισμού, καθιερώνοντας κάτι σαν «κοινωνική ψυχή» στον καπιταλισμό.

Η επιδίωξη της επανάστασης δεν είναι όνειρο αλλά βασίζεται στις αντιθέσεις του συστήματος, στους αγώνες ανάμεσα στις τάξεις, στα συμφέροντα των καταπιεσμένων και σε μια σαφή ανάλυση της πραγματικότητας, η οποία δείχνει ότι η «ευημερία», που το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα υπόσχεται, είναι αναγκαστικά το προνόμιο μιας όλο και πιο περιορισμένης ελίτ. Οι νότιες χώρες του κόσμου δε θα μπορέσουν να φτάσουν τον ανεπτυγμένο καπιταλιστικό βορρά, τόσο επειδή το κυρίαρχο ιμπεριαλιστικό σύστημα δεν επιτρέπει την επιτυχία άλλων εθνών όσο και επειδή η γενίκευση του τρόπου παραγωγής και κατανάλωσης της Δύσης είναι αδύνατη για

προφανείς οικολογικούς λόγους. Κατά τα άλλα ο αριθμός των περιθωριακών και των «αποκλεισμένων» (φτωχών, ανέργων, επισφαλώς απασχολούμενων, μεταναστών) δεν παύει να αυξάνεται και μάλιστα σε τόσο βαθμό που οι οικονομολόγοι εξηγούν ότι η εποχή της πλήρους απασχόλησης δε θα γυρίσει πια.

Επαναστάσεις είναι δυνατές

Αλλά δεν υπάρχει λόγος να είμαστε υπεραισιόδοξοι. Το στοίχημα της επανάστασης, ο αγώνας για μια νέα κοινωνία, για έναν πολιτισμό της αλληλεγγύης, της αδελφοσύνης, η ελπίδα ότι μπορεί να επιτευχθεί η ρήξη με τον καπιταλιστικό πολιτισμό του ατομικιστικού εγωισμού και του θανάτου, συναντάνε επιβλητικά εμπόδια, ανάμεσα στα οποία η απογοήτευση για την αποτυχία των λεγόμενων υπαρκτών σοσιαλισμών αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα.

Παρ'όλ'αυτά, γεγονότα σαν την εξέγερση των Ζαπατίστας του 1994, το μεγάλο κοινωνικό κίνημα της Γαλλίας το 1995, η διεθνής κινητοποίηση ενάντια στην ΠΟΕ (WTO) στο Σιατλ αποδεικνύουν ότι η επιδίωξη μιας αλλαγής του κοινωνικού μοντέλου εξακολουθεί να υπάρχει. Αλλά μια τέτοια αλλαγή σαν την ολοκλήρωση των ιδεωδών της ελευθερίας, της ισότητας και της δημοκρατίας στο σοσιαλισμό, στην απελευθέρωση των γυναικών και στην κοινωνική οικολογία δε θα μπορέσουν να πραγματοποιηθούν χωρίς να επιτεθούν στις ρίζες της κατεστημένης αναρχίας, δηλαδή τους νόμους του κέρδους, την καπιταλιστική εκμετάλλευση, τον ιμπεριαλισμό, την ταξική κυριαρχία του μεγάλου κεφαλαίου. Όλα αυτά δε γίνονται χωρίς επανάσταση.

Ο Μαρξ έγραψε στο «18 Μπρυμαίρ» ότι η κοινωνική επανάσταση αναπτύσσει την ποιησή της όχι ξεκινώντας από το παρελθόν αλλά από το μέλλον, και είχε με αυτό ταυτόχρονα δίκιο και άδικο. Είχε άδικο στο βαθμό που η μνήμη που θυμάται τις μεγάλες στιγμές της επανάστασης του περασμένου αιώνα - Πετρούπολη 1917, Βουδαπέστη και Μόναχο 1919, Βαρκελώνη 1936, Αβάντα 1959, Σαϊγκόν 1975, Μανάνγκουα 1979, Τσιάπας 1994 - παραμένει απαραίτητη. Δεν υπάρχουν όνειρα του μέλλοντος χωρίς τη συλλογική μνήμη του παρελθόντος. Είχε δίκιο, επειδή οι επαναστάσεις του 21ου αιώνα θα είναι νέες και εκπληκτικά απρόβλεπτες.

Μετάφραση από Bandiera Rossa 97,

Μάρτης 2000

Το Β.Ρ. είναι ιταλικό μαρξιστικό και αντικαπιταλιστικό περιοδικό

ΗΠΑ: Νέα εποχή ή προς ένα νέο 1929;

Το άρθρο ασχολείται με τη θέση ότι στις ΗΠΑ ξεκίνησε στη δεκαετία του 1990 «νέα εποχή» βασικά απεριόριστης οικονομικής ανόδου και εξετάζει την ανάκαμψη της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας μετά το 1945 και την κάμψη της μετά το 1970 από τη σκοπιά της θεωρίας των «μακρών κυμάτων». Θέμα του άρθρου είναι επίσης αν ο αμερικανικός ή παγκόσμιος καπιταλισμός θα είναι σε θέση να ξεπεράσουν το μακρύ κύμα ύφεσης που κρατάει από το 1970 μέχρι σήμερα με τις συνταγές του νεοφιλελευθερισμού ή κεϋνσιανισμού.

του Αντρέα Κλόκε

Με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ενωσης και του "υπαρκτού σοσιαλισμού" οι ΗΠΑ έγιναν αναμφίβολα μοναδική πολιτική και στρατιωτική υπερδύναμη του πλανήτη. Όταν η οικονομία της Ιαπωνίας και των "χωρών-τίγρεων", οι οποίες θεωρούνταν επί χρόνια ή δεκαετίες πρότυπα για όλο τον κόσμο, βυθίστηκε σε οξύτατη κρίση, αποδείχθηκε όλη η προπαγάνδα περί "νέας εποχής" και των δήθεν λαμπρών προοπτικών της "παγκοσμιοποίησης" αστήρικτη και κούφια. Με τη σειρά της, ήταν όμως από τότε η οικονομία των ΗΠΑ που οι ιδεολόγοι των κυρίαρχων τάξεων - δημοσιογράφοι, πολιτικοί, "επιστήμονες" οικονομολόγοι κ.ά. - πρόβαλλαν ως επίκαιρο μοντέλο ανάπτυξης και τελική λύση των προβλημάτων. Ταυτόχρονα, ένας νέος μύθος της υπεροχής και του αήττητου της αμερικανικής κοινωνίας δημιουργήθηκε, ο οποίος χρησιμεύει ιδιαίτερα στη Δυτική Ευρώπη για να προωθηθεί η δήθεν αναγκαιότητα της παραπέρα κατεδάφισης των κοινωνικών κεκτημένων που οι εργαζόμενοι απέκτησαν στους αγώνες τους μετά το 1950.

Η προπαγάνδα των αστικών ΜΜΕ στηρίζεται κυρίως στους σχετικά ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και στην ανάκαμψη της οικονομίας των ΗΠΑ στα τελευταία 9 χρόνια και το σχετικά, ιδιαίτερα συγκριτικά με την Ευρώπη, μικρό ποσοστό ανεργίας. Κι έτσι, όπως λέει η κυρίαρχη άποψη, δεν είναι τυχαίο ότι οι ΗΠΑ προηγούνται παγκοσμίως στον αγώνα υπέρ της "ελεύθερης οικονομίας της αγοράς", των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της τεχνολογικής και κοινωνικής προόδου κλπ. Αυτή

η επιμελώς προβαλλόμενη εικόνα δεν παρουσιάζει μόνο εξαιτίας των διαδηλώσεων του Σιάτλ και της Ουάσιγκτον ενάντια στην οικονομική δικτατορία του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας (ΠΤ) σοβαρότατες ρωγμές. Οι διαδηλώσεις δείχνουν πρώτ' απ' όλα ότι η νεολαία της Αμερικής όλο και λιγότερο γοητεύεται από τον τρόπο ζωής (και θανάτου) που οι οικονομικές και πολιτικές ελίτ της προσφέρουν ή μάλλον επιβάλλουν. Η αμερικανική νεολαία, το πιο ευαίσθητο στρώμα και ο πιο σίγουρος δείκτης της συνολικής κοινωνικής κατάστασης, φαίνεται να βρίσκεται στην αρχή μιας νέας διαδικασίας πολιτικοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης, παγκόσμια, ένα από τα πιο ελπιδοφόρα σήματα των τελευταίων χρόνων, αν όχι δεκαετιών.

Ανισότητα και σύστημα φυλάκισης

Παρ' όλους τους επιφανειακά καλούς δείκτες της οικονομίας των ΗΠΑ, οι κοινωνικές αντιθέσεις και η ανισότητα της διανομής του κοινωνικού πλούτου είναι πιο οξείες απ' ό,τι σε όλες τις άλλες βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες του δυτικού κόσμου. Το πιο πλούσιο 1% του πληθυσμού κατέχει σχεδόν το 40% του εθνικού πλούτου, το ανώτερο 20% ελέγχει και έχει πάνω από 80% του πλούτου και των εισοδημάτων.

Η παιδική φτώχεια στις ΗΠΑ είναι τέσσερις φορές μεγαλύτερη από το μέσο όρο των δυτικοευρωπαϊκών χωρών και ανέρχεται σε πάνω από 25%. Μετά τη "μεταρρύθμιση της ευημερίας" του

Κλίντον από το 1999 το ποσοστό φτώχειας θα αυξηθεί ακόμα περισσότερο. Οι Αμερικανοί εργαζόμενοι είναι φορτωμένοι με τη μεγαλύτερη και πιο εντατική εβδομαδιαία εργασία όλων των πιο προχωρημένων καπιταλιστικών χωρών - συμπεριλαμβανομένης της Ιαπωνίας! - και η εβδομάδα των 40 ωρών καταργήθηκε. Η εργάσιμη ώρα πληρώνεται με το χαμηλότερο μέσο μισθό από όλες τις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες, πάλι συμπεριλαμβανομένης της Ιαπωνίας, παρά το ότι εκεί, εδώ και χρόνια, επικρατεί οικονομική ύφεση.

Οι ΗΠΑ έχουν και το κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό φυλακισμένων, ο αριθμός των οποίων κοντεύει να ξεπεράσει τα δύο εκατομμύρια, μια αύξηση κατά 30% από το 1980. Σχεδόν ο ένας στους τρεις Αφροαμερικανούς, μεταξύ 20 και 30 χρόνων, βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο των κρατικών μηχανισμών "δικαιοσύνης", γεγονός που αποκαλύπτει από μόνο του τον τεράστιο βαθμό της ρατσιστικής διάκρισης στην κοινωνία και στο κράτος. Η πολιτεία της Καλιφόρνιας έχει περισσότερες δαπάνες για τη φυλάκιση των νέων ανθρώπων παρά για την εκπαίδευσή τους στα πανεπιστήμια.

Η θανατική ποινή και η αυξημένη, στα τελευταία χρόνια, εφαρμογή της αποτελούν ένα ιδιαίτερα ζοφερό κεφάλαιο της "δικαιοσύνης". Όλα τα κράτη, εκτός από τις ΗΠΑ και τη Σομαλία, ενέκριναν την απόφαση του ΟΗΕ πριν από 10 χρόνια, η οποία απαγορεύει τη θανατική ποινή ενάντια σε νέους κάτω των 18 χρόνων. Οι ΗΠΑ αρνούνται επίσης να υπογράψουν τη "Διεθνή Συμφωνία για τα προσωπικά και πολιτικά Δικαιώματα", η οποία απαγορεύει την εκτέλεση καταδικασμένων που διαπράττουν εγκλήματα μικρότεροι από 18 χρόνων, ενώ 144 χώρες σέβονται αυτή την απόφαση. Πάνω από 70 νέοι περιμένουν αυτούς τους μήνες την εκτέλεσή τους, 51% από αυτούς είναι Αφροαμερικανοί, 16% Λατινοαμερικανοί και 31% λευκοί. Διάφοροι παράγοντες της δημόσιας ζωής, μεταξύ τους ένας πρώην κυβερνήτης της πολιτείας Καλιφόρνια, πρότειναν πρόσφατα να μειωθεί το όριο ηλικίας

της εφαρμογής της θανατικής ποινής σε 14 ή ακόμα και 11 χρόνων.⁽¹⁾ Η βάρβαρη φύση του αμερικανικού ιμπεριαλιστικού συστήματος δύσκολα θα μπορούσε να αυτοεκτεθεί με ακόμα σαφέστερο τρόπο.

Ενα άρθρο της Socialist Action (Σοσιαλιστική Δράση) επισημαίνει: "Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι μια χώρα που διαθέτει ένα γιγαντιαίο οπλοστάσιο για το σκοπό της μαζικής εξόντωσης, τα τηλεοπτικά κανάλια της οποίας δείχνουν, πώς οι βόμβες ρίχνονται σε άλλες χώρες σα να είναι διασκεδαστικό παιχνίδι βίντεο, μια χώρα που βομβάρδισε τέσσερις άλλες χώρες σε ένα χρόνο (1999) και δαπανά το μισό των φόρων που μαζεύει κάθε χρόνο για σκοπούς που συσχετίζονται με τον πόλεμο, μια χώρα η ιστορία της οποίας βασίζεται στη γενοκτονία των λαών που κατοικούσαν στην Αμερική και ο πλούτος της οποίας προέρχεται από τη δουλεία και τη γενοκτονία των αφρικανικών λαών, ότι αυτή η χώρα, λοιπόν, βρίσκεται τώρα αντιμέτωπη με την έκρηξη βαριά εξοπλισμένων αγοριών που σκοτώνουν τους συμμαθητές τους".⁽²⁾

Εξοπλισμός, βομβαρδισμοί και παγκόσμια κυριαρχία

Μετά το 1945 οι ΗΠΑ δαπάνησαν 14 τρισεκατομμύρια δολάρια και πρόσφατα σχεδόν το διπλάσιο ποσό από ό,τι οι πέντε επόμενες πιο βαριά εξοπλισμένες χώρες μαζί. Αύξησαν το μερίδιό τους στο παγκόσμιο εμπόριο όπλων σε 7,1 τρις. δολ. το 1998, που συμπεριλαμβάνει μια απότομη αύξηση της εξαγωγής όπλων στις χώρες που κρατούνται σε κατάσταση υπανάπτυξης. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι τα συμφέροντα των έξι μεγαλύτερων επιχειρησιακών συγκροτημάτων της εξοπλιστικής βιομηχανίας επηρεάζουν άμεσα τις αποφάσεις της εξωτερικής πολιτικής, του Πενταγώνου και του Λευκού Οίκου.

Είναι κοινό μυστικό ότι η διατήρηση της παγκόσμιας πρωτιάς σε όλους τους τομείς - διπλωματία, στρατός, οικονομία - αποτελεί το βασικό στόχο της αμερικανικής πολιτικής, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Η επανέκδοση των σχεδίων του "πολέμου των άστρων" και του NMD - του συστήματος πυραύλων που αποσκοπεί στην εκμηδένιση του κινδύνου ρωσικής επίθεσης με πυρηνικά όπλα - ο πόλεμος του Κόλπου το 1991 μέχρι τη νατοϊκή επίθεση στη Γιουγκοσλαβία και οι συνεχιζόμενοι καθημερινά βομβαρδισμοί του Ιράκ, δείχνουν ότι ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός εντατικοποιεί με το επίσημο τέλος του ψυχρού πολέμου το στρατιωτικό εξοπλισμό του, παρά να το μειώσει. Από τη σκοπιά των αμερικανικών κυβερνήσεων, το κύριο πρόβλημα είναι με ποιον

1) Τα περισσότερα προαναφερόμενα στοιχεία βρίσκονται σε μερικά άρθρα της εφημερίδας Socialist Action, όπως:

- Lynn Henderson, Globalisation: The Achilles Heel of Capitalism (Παγκοσμιοποίηση: Η αχίλλεια πτέρνα του καπιταλισμού), Soc.Action, Oct.1999

- Sylvia Weinstein: We are born naked and hungry, then it gets worse (Γεννιόμαστε γυμνοί και πεινασμένοι, μετά η κατάσταση χειροτερεύει), Soc.Action, May 2000

2) Carole Seligman, Capitalism and War (Καπιταλισμός και πόλεμος), Soc.Action, Sept.1999

3) Ειδικά στα βιβλία του Ε.Μαντέλ: Ο Υστερος Καπιταλισμός, Αθήνα, και Long Waves of Capitalist Development (Τα μακρά κύματα της καπιταλιστικής εξέλιξης), Cambridge University Press, 1980

4) Mandel, Long Waves..., εδώ σύμφωνα με τη γερμανική έκδοση: Die langen Wellen des Kapitalismus, Frankfurt 1983, σελ.18-20

τρόπο όλοι οι πραγματικοί ή εν δυνάμει αντίπαλοι των ΗΠΑ, δηλαδή η Δυτική Ευρώπη, η Ρωσία, η Ιαπωνία, μάλλον και η Κίνα, μπορούν να υποχρεωθούν σε μόνιμη "συνεργασία" μαζί τους, χωρίς να διαμορφωθεί ένας διεθνής συσχετισμός δυνάμεων που θα μπορούσε να διακινδυνεύσει την αμερικανική υπεροχή στο στρατιωτικό ή οικονομικό τομέα. Με αυτή την έννοια, η διαβεβαίωση του Κλίντον, πρόσφατα, στη ρωσική Δούμα, ότι "οι ΗΠΑ θέλουν μια ισχυρή Ρωσία" μπορεί να μην ήταν εντελώς ανειλικρινής.

Το πιο ανησυχητικό είναι μάλλον ότι η αμερικανική αστική τάξη και οι διαχειριστές των συμφερόντων της - πολιτικοί, στρατιωτικοί, αξιωματούχοι κ.ά. - αντιλαμβάνονται όλον τον πλανήτη Γη, περισσότερο από ποτέ, ως σφαίρα τυχόν επεμβάσεων για να ηττηθούν "δικτάτορες", "τρομοκρατία", "αναρχία", προς όφελος, δήθεν, της δημοκρατίας, της ελευθερίας, της προστασίας απειλούμενων λαών κλπ και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, σύμμαχοι και αντίπαλοι των ΗΠΑ, κινούνται σε αυξανόμενο βαθμό στην ίδια κατεύθυνση.

Μακρά οικονομικά κύματα

Αποφασιστικός παράγοντας για τη μελλοντική πορεία της υπερδύναμης των ΗΠΑ θα είναι η παραπέρα εξέλιξη της κρίσης της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας, μέσα στην οποία η αμερικανική παίζει σημαντικότατο ρόλο. Για την κατανόηση αυτού του ζητήματος, η εξέταση της εξέλιξης ιδιαίτερα του ανταγωνισμού ανάμεσα στις μεγάλες καπιταλιστικές δυνάμεις στο παρελθόν και κυρίως μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, θα είναι απαραίτητη.

Όπως φαίνεται, η μαρξιστική εκδοχή της θεωρίας των μακρών κυμάτων της οικονομίας προσφέρει την καλύτερη εξήγηση των κρίσιμων εξελίξεων των τελευταίων 25 χρόνων. Λαμβάνοντας υπόψιν μερικά σημαντικά στοιχεία αυτής της θεωρίας, ίσως είναι δυνατό να βγάλει κανείς κάποια συμπεράσματα για την κατάσταση της οικονομίας των ΗΠΑ σήμερα και σε σχέση με τους κύριους ανταγωνιστές στην παγκόσμια αγορά και κεφαλαιαγορά, δηλαδή με την Ε.Ε. και το ανατολικοασιατικό μπλοκ κάτω από γιαπωνέζικη ηγεσία.

Ο μαρξιστής θεωρητικός που ανέπτυξε, από τα τέλη της δεκαετίας του 1960, με τη μεγαλύτερη συνέπεια και συστηματικότητα τη θεωρία των μακρών κυμάτων ήταν ο Ε. Μαντέλ, στα βιβλία του οποίου αναφερόμαστε στα ακόλουθα.(3) Η θεωρία των μακρών κυμάτων ασχολείται με το ζήτημα ότι, πέρα από την "κλασική" θεωρία των υφέσεων και ανακάμψεων της καπιταλιστικής

οικονομίας και πέρα από το ερώτημα αν ο καπιταλισμός αυτοοδηγείται μακροπρόθεσμα στην καταστροφή, χρειάζεται η ανάλυση ενός τρίτου χρονικού πλαισίου στον 19ο και 20ό αιώνα. Αυτό το πλαίσιο είναι τα μακρά κύματα, η ύπαρξη των οποίων μπορεί να θεωρηθεί εμπειρικά αποδεδειγμένη.

Διακρίνονται επεκτατικά μακρά κύματα που χαρακτηρίζονται από ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της βιομηχανικής παραγωγής και των εξαγωγών στην παγκόσμια αγορά, και μακρά κύματα στασιμότητας, ή πολύ αργής ανάπτυξης, όπου παρατηρείται μια πιο έντονη τάση οικονομικών κρίσεων και ύφεσης. Αν και σύμφωνα με το νόμο της άνισης ανάπτυξης, τα μακρά κύματα είναι περισσότερο ή λιγότερο έντονα στις αντίστοιχες πιο αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, μέσα στο πέρασμα των διαφόρων περιόδων, ο χρονικός καθορισμός της διάρκειας των κυμάτων είναι μάλλον αναμφισβήτητος.

Πρόκειται για μια ανάλυση του αντίστοιχου ύψους του μέσου ποσοστού κέρδους στις περιόδους της οικονομικής εξέλιξης. Σύμφωνα με το Μαντέλ, επεκτατικά μακρά κύματα οικονομικής ανάκαμψης χρονολογούνται στις περιόδους 1848-73, 1894-1913 και 1940 (για τις ΗΠΑ) ή 1948 (για τη Δυτική Ευρώπη και την Ιαπωνία) μέχρι το 1968, ενώ μακρά κύματα στασιμότητας για τα 1874-93, 1914-1939 και από το 1968 μέχρι τώρα άγνωστο τέλος.(4) Η θεωρία των μακρών κυμάτων είναι μαρξιστικής καταγωγής και αναπτύχθηκε πρώτα από τον Πάρβους, τον Κάουτσκι, τον Τρότσκι - στην ενημέρωσή του στο 3ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς το 1921 - και το Βαν Γκέλντερεν, ενώ αργότερα μερικοί αστοί οικονομολόγοι, όπως ο Κοντράτιεφ και ο Σούμπετερ, ανέπτυξαν τις δικές τους εκδοχές αυτής της θεωρίας. Από μαρξιστική άποψη, ένα βασικό πρόβλημα υπάρχει με αυτή τη θεωρία. Όπως ο Μαρξ ανέλυσε στον τρίτο τόμο του "Κεφαλαίου", ο νόμος της μακροπρόθεσμης πτώσης του μέσου ποσοστού κέρδους ενυπάρχει στην καπιταλιστική οικονομία, αφού η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου αυξάνεται σταδιακά, εξαιτίας της τάσης το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό να αντικαθίσταται όλο και περισσότερο από μηχανές.

Το επεκτατικό μακρύ κύμα μετά το 1940

Ετσι φαίνεται λογικό το μέσο ποσοστό κέρδους να πέφτει μακροπρόθεσμα όλο και περισσότερο και οι κρίσεις υπερσυσώρευσης και αξιοποίησης του κεφαλαίου να οξύνονται βαθμιαία. Ετσι, η τάση προς τη στασιμότητα και την όξυνση μακρών

κυμάτων ύφεσης και κρίσεων, εξηγείται χωρίς μεγάλες δυσκολίες. Το πρόβλημα συνίσταται στο πώς εξηγείται στο πλαίσιο της μαρξιστικής θεωρίας η εμφάνιση των επεκτατικών μακρών κυμάτων μετά το 1848, το 1873 και το 1940(48).

Η λύση αυτού του προβλήματος έχει να κάνει με το ότι ενδογενείς παράγοντες του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, δηλαδή οι εσωτερικοί νόμοι της, καθορίζουν κατ' αρχήν την πορεία των οικονομικών εξελίξεων στα μακρά κύματα στασιμότητας, ενώ εξωγενείς παράγοντες, που οι ίδιοι δεν μπορούν να αναχθούν στις "κανονικές" οικονομικές εξελίξεις, παίζουν ρόλο-κλειδί για τη στροφή από τη στασιμότητα προς ένα επεκτατικό μακρύ κύμα. Τέτοιοι εξωγενείς παράγοντες μπορούν να είναι ορισμένες αποφασιστικές αλλαγές του συσχετισμού δυνάμεων σχετικά με τον ενδοϊμπεριαλιστικό ανταγωνισμό, με πολέμους, επαναστάσεις ή αντεπαναστάσεις και τη συγκεκριμένη πορεία των ταξικών αγώνων.

Αυτοί οι μη οικονομικοί παράγοντες που μπορούν να εξηγήσουν τη μεταβολή προς το επεκτατικό μακρύ κύμα το 1940 και 1948 είναι οι ιστορικές ήττες της εργατικής τάξης στις δεκαετίες του '30 και '40, όπως ο φασισμός, ο πόλεμος, ο ψυχρός πόλεμος και η εποχή του ΜακΚάρθυ στις ΗΠΑ. Η αύξηση του ποσοστού υπεραξίας ανήλθε στη Γερμανία, Ιαπωνία, Ιταλία, Γαλλία και Ισπανία, κατά 100% μέχρι και 300% και ήταν σημαντική και στις ΗΠΑ. Εξαιτίας της πτώσης των σχετικών τιμών των πρώτων υλών μετά το 1951, το ποσοστό αύξησης της οργανικής σύνθεσης κεφαλαίου επιβραδύνθηκε και το σταθερό (fix) κεφάλαιο έγινε πιο φθινό. Η συχνότητα κύκλου επιταχύνθηκε εξαιτίας βελτισώσεων στην τηλεπικοινωνία, στην πίστωση, στη γέννηση μιας πραγματικά διεθνούς κεφαλαιαγοράς, στην αύξηση των πολυεθνικών και λόγω της δυνατότητας οι μεγάλες εταιρίες να επενδύουν πλεονάζοντα κεφάλαια στην εξοπλιστική βιομηχανία με κρατικά εγγυημένα κέρδη. Το επεκτατικό μακρύ κύμα μπορούσε να διατηρηθεί

και να συνεχιστεί επειδή η εφαρμογή σημαντικών τεχνολογικών καινοτομιών επηρεάζει όλους τους τομείς της παραγωγής και διανομής και αποθέματα χρημάτων και κεφαλαίων, που εξαιτίας των μέτριων προσδοκιών κέρδους, νωρίτερα είχαν αποταμιευθεί, επενδύονται τώρα. Στο ευνοϊκό, για την αύξηση του ποσοστού κέρδους, κλίμα προστίθεται ότι στην πρώτη φάση του επεκτατικού μακρού κύματος τα υπερκέρδη των κλάδων πρωτοπορίας της τεχνολογικής επανάστασης είναι ιδιαίτερα ψηλά, ενώ η εργατική τάξη, τουλάχιστον στην αρχή ενός τέτοιου κύματος, δυσκολεύεται ακόμα να επωφελείται από τη γενική άνοδο των κερδών. Επομένως, οι σχετικοί μισθοί πέφτουν στην πρώτη φάση, έτσι ώστε το ποσοστό υπεραξίας ανεβαίνει.(5)

Συγκρίνοντας τα δύο επεκτατικά μακρά κύματα των 1893-1923 και των 1940(48)-68, υπάρχει ωστόσο μια σημαντική διαφορά. Ο καπιταλισμός πριν από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο κατόρθωσε με τις δικές του δυνάμεις να ξεπεράσει το μακρύ κύμα στασιμότητας, ενώ μετά τον πόλεμο και μετά τη μεγάλη οικονομική κρίση των 1929-32 δεν είχε πια αυτή την ικανότητα. Για το νέο ξεκίνημα του 1940(48) χρειάστηκε τεχνητές παροτρύνσεις, όπως ο διαρκής πληθωρισμός, η αυξανόμενη κρατική επέμβαση, ο διαρκής εξοπλισμός κ.ά.(6) Ο διεθνής καπιταλισμός έπλευσε σε μια θάλασσα χρεών στην ανάπτυξη.

Το μακρύ κύμα στασιμότητας μετά το 1968

Η αμερικανική κυβέρνηση πήρε, μετά το 1945, την απόφαση να επιτρέψει και να προωθήσει την ανοικοδόμηση του γερμανικού και γιαπωνέζικου καπιταλισμού. Η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ υπαγορευόταν από τότε, ως γνωστό, σε μεγάλο βαθμό από τις συνθήκες του ψυχρού πολέμου. Τα συμφέροντα του ίδιου του αμερικανικού κεφαλαίου συνέβαλαν όμως σημαντικά σε αυτή την απόφαση, αφού ένα μεγάλο πλεόνασμα κεφαλαίου αναζητούσε δυνατότητες μαζικής εξαγωγής και επενδύθηκε κυρίως στη Δυτική Ευρώπη και στην Ιαπωνία. Έτσι το μερίδιο των κερδών των αμερικανικών ανώνυμων εταιριών, το οποίο προερχόταν από επενδύσεις στο εξωτερικό, ανέβηκε από 10% το 1950 σε 24% το 1964.

Η τεράστια εξαγωγή αμερικανικού κεφαλαίου οδήγησε όμως ταυτόχρονα σε μια ραγδαία ανάπτυξη του γερμανικού και γιαπωνέζικου καπιταλισμού, σε υψηλότατο τεχνολογικό επίπεδο, οι οποίοι από τη δεκαετία του '60 έγιναν οι πιο ισχυροί ανταγωνιστές του αμερικανικού καπιταλισμού στην παγκόσμια αγορά.(7) Έτσι, η απόλυτη

5) Ο.π., σελ.28-30

6) Ο.π., σελ.72

7) Ε.Μαντέλ, ΕΟΚ: Ανταγωνισμός Ευρώπης-Αμερικής, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα 1977,σελ 16-17

8) Ε.Μαντέλ, Die langen Wellen...., ο.π.,σελ 78-90. Ο Μαντέλ αναλύει 8 αιτίες που οδήγησαν στο μακρύ κύμα στασιμότητας.

9) Συμβολές σε αυτήν τη συζήτηση είναι π.χ.:

- Robert Brenner, The Economics of Global Turbulence (Μπρέννερ, Η οικονομία του παγκόσμιου στροβιλισμού), New Left Review 229 (1998)

- R. Brenner, The Looming Crisis of World Capitalism: From Neoliberalism to Depression? (Μπρέννερ, Η κυρίαρχη κρίση του παγκοσμίου καπιταλισμού: Από το νεοφιλελευθερισμό στην ύφεση;) σε: Against the Current (ATC) 78, Jan/Feb 1999.

- Peter Camejo, On Brenner's Theory of Crisis, ATC 80, May/June 1999, σελ.26-31

- Loren Goldner, A Reply to Robert Brenner, ATC 80, σελ.31-34

διεθνής κυριαρχία του αμερικανικού κεφαλαιου τελειώνει στη δεκαετία του '60 και μετατρέπεται σε μια εύθραυστη σχετική υπεροχή. Το διεθνές νομισματικό σύστημα του Bretton Woods, το οποίο είχε βασιστεί στο δολάριο ως αναμφισβήτητο ηγετικό νόμισμα, καταρρέει και το δολάριο υποτιμάται δραστικά στα επόμενα χρόνια έναντι του μάρκου και του γεν, με στόχο την ενίσχυση της θέσης των αμερικανικών προϊόντων στην παγκόσμια αγορά.

Το αποτέλεσμα ήταν μια παραπέρα όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού των παραγωγών και ο αυξημένος κορεσμός των αγορών, έτσι ώστε η τάση προς την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και την υπερπαραγωγή έγινε αναπόφευκτη. Αυτή είναι η βασική αιτία της μετάβασης προς το μακρύ κύμα στασιμότητας μετά το 1968. Η οργανική σύνθεση του κεφαλαίου ανέβηκε πάλι από τη δεκαετία του '60. Η μισή αυτοματοποίηση της παραγωγής, η ευρεία εφαρμογή της τεχνολογικής προόδου και η ασταμάτητη μαζική παραγωγή έκαναν τις τιμές να πέσουν. Η πτώση των τιμών των πρώτων υλών η οποία χαρακτηρίζε τα 1951-71, σταμάτησε και αναστράφηκε, έτσι ώστε το κόστος ενέργειας ανέβηκε. Αυξάνονταν οι δυσκολίες να κρατηθεί το μεγάλο ποσοστό κέρδους και ταυτόχρονα η υπερπαραγωγή, ο κίνδυνος της οποίας κατά τη διάρκεια του επεκτατικού μακρού κύματος είχε αυξηθεί συνεχώς, δεν μπορούσε πια να αποφευχθεί. Η σπειροειδής επέκταση του πληθωρισμού δεν μπορούσε πια να προχωρήσει απεριόριστα.(8)

Κεϋνσιανισμός και νεοφιλελευθερισμός

Τα τελευταία χρόνια, μια συζήτηση για τις προοπτικές της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας ξεκίνησε μέσα στη διεθνή μαρξιστική Αριστερά, στην οποία οι συμβολές του Robert Brenner παίζουν σημαντικό ρόλο. (9) Θέλουμε να παρουσιάσουμε εδώ μερικά σημεία αυτής της συζήτησης.

Η πρώτη αντίδραση των κυβερνήσεων των ιμπεριαλιστικών κρατών στην κρίση υπερπαραγωγής και αυξανόμενων δυσκολιών αξιοποίησης του κεφαλαίου, η οποία οφειλόταν στην όξυνση του ανταγωνισμού στην παγκόσμια αγορά, ήταν η εφαρμογή μιας κεϋνσιανικής πολιτικής στη δεκαετία του 1970. Αυτή η πολιτική, όμως, δεν έφερε, από τη σκοπιά του μεγάλου κεφαλαίου και των κυβερνήσεων, ικανοποιητικά αποτελέσματα. Ο κεϋνσιανισμός ήταν ακατάλληλος να κατεβάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τους μισθούς σε σχέση με τα κέρδη και οι επιχειρήσεις με χαμηλό ποσοστό

κέρδους έτσι δεν μπορούσαν να αναγκασθούν σε χρεοκοπία. Συνεπώς, ο μέσος όρος του ποσοστού κέρδους δεν μπορούσε να ανέβει ποιοτικά και αποδείχθηκε ότι ο κεϋνσιανισμός δεν προσέφερε διέξοδο από την κρίση αξιοποίησης του κεφαλαίου.

Από το τέλος της δεκαετίας του '70, οι κυβερνήσεις όλο και περισσότερο ακολούθησαν τις συνταγές της νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Τα πλεονεκτήματά της για τα συμφέροντα των αρχουσών τάξεων είναι σαφή: Η κυριαρχία του χρηματιστικού κεφαλαίου και των πολυεθνικών αυξήθηκε σημαντικά, τα ποσά και τα ποσοστά των κερδών ανέβηκαν επιτέλους, αν και σε βάρος των βασικών οικονομικών υποδομών όπως και των θέσεων εργασίας και των μισθών, τα εμπόδια του εθνικού κράτους, που είχαν περιφύγει την κινητικότητα του κεφαλαίου, κατεδαφίστηκαν παντού, τα κρατικά χρέη και ο πληθωρισμός μειώθηκαν και η παραγωγικότητα των επιχειρήσεων βελτιώθηκε ραγδαία, ιδιαίτερα στη Δυτική Ευρώπη και τη Ιαπωνία.

Τα ολοφάνερα μειονεκτήματα αυτής της πολιτικής, που συνίστανται κυρίως στην αυξανόμενη αναρχία των οικονομικών εξελίξεων και στη σχεδόν πλήρη έλλειψη σχεδιασμού οικονομικής ανάπτυξης, μπορούσαν να παραμεληθούν από τη σκοπιά των ελίτ και της εξουσίας. Ωστόσο φάνηκε πολύ γρήγορα ότι η πολιτική του νεοφιλελευθερισμού όχι μόνο δεν αποτελούσε διέξοδο από την κρίση αλλά, αντίθετα, επιτάχυνε το ανοιχτό ξέσπασμά της.

Ανατολικοασιατική ύφεση και αμερικανική ανάκαμψη

Το 1985 σημάδεψε μια νέα καμπή του συσχετισμού δυνάμεων στον παγκόσμιο ενδοκαπιταλιστικό ανταγωνισμό όταν το δολάριο υποτιμήθηκε εκ νέου και η πίεση στις γερμανικές/δυτικοευρωπαϊκές και ιαπωνέζικες εξαγωγές αυξήθηκε ακόμα περισσότερο. Η είσοδος των "χωρών-τίγρεων", που, συνδυάζοντας υψηλότερη παραγωγικότητα με χαμηλότερους μισθούς, ακολούθησαν επιτυχώς το παλιότερο ιαπωνέζικο παράδειγμα, συνεπαγόταν επιπλέον την όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού. Το αποτέλεσμα ήταν ότι και στις δεκαετίες του '80 και '90 η διαρκής τάση προς τον κορεσμό των αγορών χειροτέρευε αντί να έψαχνε το κεφάλαιο για άλλους πιο παραγωγικούς τομείς επένδυσης που όμως προφανώς δεν υπήρχαν.

Η ιαπωνέζικη οικονομία βρισκόταν το 1995 τελικά στα πρόθυρα μιας μεγάλης κρίσης, αφού οι ανταγωνιστές των άλλων ανατολικοασιατικών χωρών, τα νομίσματα των οποίων ήταν συνδεδεμένα με την τιμή του δολαρίου, προσέφεραν επί

χρόνια τα προϊόντα τους φθηνότερα από τις ιαπωνέζικες επιχειρήσεις. Για να σωθεί η ιαπωνέζικη οικονομία ανατιμήθηκαν το δολάριο αλλά και τα άλλα νομίσματα σε σχέση με το γεν. Αυτό, όμως, οδήγησε στη συνέχεια σε απώλειες κέρδους των άλλων ανατολικοασιατικών επιχειρήσεων και σε αυτήν την κατάσταση φάνηκε ξαφνικά μια από τις καταστρεπτικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Όταν τα ποσοστά κέρδους των παραγωγών-“τίγρων” άρχισαν να πέφτουν, τεράστια ποσά κεφαλαίου, που είχαν επενδυθεί εκεί, αποσύρθηκαν σε πολύ σύντομο διάστημα και οι ανατολικοασιατικές χώρες αφέθηκαν μόνες τους με υψηλότερα ποσά χρεών.

Με την επέμβαση του ΔΝΤ, η κρίση μετατράπηκε σε πτώση στην άβυσσο. Ως πιστό όργανο των μεγάλων τραπεζών και των πολυεθνικών του δυτικού ιμπεριαλισμού, το ΔΝΤ επέβαλε μια πολιτική λιτότητας, της “εξυγίανσης των προϋπολογισμών με στόχο να καταστρέψει ιδιαίτερα στην Κορέα το σύστημα ελέγχου και προστασίας της εθνικής οικονομίας αντικαθιστώντας το με τους νόμους του “ελεύθερου” απορρυθμισμένου καπιταλισμού. Ταυτόχρονα και η ιαπωνέζικη οικονομία με τις μεγάλες επενδύσεις της στις άλλες ανατολικοασιατικές χώρες γλίστρησε στην ύφεση. (10)

Μόνο στη δεκαετία του '90, με πρόεδρο τον Κλίντον, ο νεοφιλελευθερισμός και ο μονεταρισμός ανέτρεψαν και στις ΗΠΑ τον κενόστανισμό των αστρονομικών κρατικών δαπανών για τους εξοπλισμούς τον οποίο είχε ακολουθήσει ο Ρέγκαν. Είναι πολύ πιθανό ότι αυτή η οικονομική πολιτική του Ρέγκαν είχε καθυστερήσει το ξέσπασμα ανοιχτών κρίσεων για αρκετά χρόνια. Ο Κλίντον κατάφερε να εξισορροπήσει τον αμερικανικό προϋπολογισμό και να διατηρήσει μια παρατεταμένη άνοδο της αμερικανικής συγκυρίας, που όμως έμεινε επιφανειακή και τράφηκε πρωτ' απ' όλα από τη στασιμότητα των κύριων ανταγωνιστών των ΗΠΑ, για να μη μιλήσουμε για το συνεχώς αυξανόμενο χάσμα ανάμεσα στις μεγαλύτερες ιμπεριαλιστικές χώρες αφενός και τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής και της Ανατολικής Ευρώπης αφετέρου. Η πολιτική λιτότητας οδηγεί και τις ΗΠΑ πάλι στην ύφεση και τώρα φαίνεται ότι η αμερικανική κυβέρνηση με τη “δοκιμασμένη” επιτάχυνση του εξοπλισμού, τώρα ως NMD, γυρίζει σε κάποιες μορφές

κεϋσιανικών συνταγών. Με όλα αυτά δεν πρέπει να ξεχάσουμε ότι ο νεοφιλελευθερισμός δεν ήταν η πρωταρχική αιτία της κρίσης αλλά το αποτέλεσμα της και μια – αν και ακατάλληλη προσπάθεια να βρεθεί διέξοδος απ' αυτήν.

Η ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας στη δεκαετία του '90 ήταν πιο αδύναμη από κάθε άλλη προηγούμενη μετά το 1945 και η οικονομική κατάσταση έξω από τις ΗΠΑ και τη Δυτική Ευρώπη εξακολουθεί να βρίσκεται σε βαθιά κρίση. Η οικονομία των ΗΠΑ, επί 10 χρόνια η ατμομηχανή της παγκόσμιας οικονομίας, κατευθύνεται στην ύφεση χωρίς να υπάρξουν ενδείξεις για το ποιος θα μπορούσε να αναλάβει το ρόλο της.

Χρηματιστικός τομέας και άλλες δυνάμεις καταστροφής

Ενας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι ότι το έλλειμμα του αμερικανικού ισοζυγίου ανέβηκε από 70 τρισ. δολάρια το 1993 σε 268 τρισ. το 1999 ενώ τα εκκρεμόντα δάνεια καταναλωτών από 789 τρισ. το 1990 σε 1423 τρισ. το 2000. (11) Αυτό σημαίνει ότι στις ΗΠΑ συσσωρεύονται χρηματιστικά προβλήματα που μέχρι πρόσφατα ήταν χαρακτηριστικά για τις χώρες-χρεώστες του υπανάπτυκτου κόσμου. Αυτά τα τεράστια χρέη χρηματοδοτούνται βασικά από τη συνεχή εισροή κεφαλαίων που προέρχονται από το εξωτερικό. Με άλλα λόγια, η Δυτική Ευρώπη και η Ιαπωνία ανακυκλώνουν διαρκώς κεφάλαια στην οικονομία και στα χρηματιστήρια των ΗΠΑ για να στηρίξουν το δολάριο. Είναι ουσιαστικά υποχρεωμένες να το κάνουν, επειδή αλλιώς θα κατέρρεε αμέσως ένα μεγάλο μέρος των δικών τους εξαγωγών. Η οικονομική πολιτική των αμερικανικών κυβερνήσεων βασίζεται κυρίως σε αυτό το γεγονός. Θα πρέπει να αποδειχθεί όμως για πόσο αυτή η παράξενη και ίσως εύθραυστη ισορροπία μπορεί να διατηρηθεί. Πάντως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο χρηματιστικός τομέας έχει εξελιχθεί σε σχετικά αυτόνομη καταστροφική δύναμη.

Επίσης θα έπρεπε να εξεταστεί περισσότερο τι ακριβώς σημαίνει κανείς όταν μιλάει για άνοδο των κερδών και του ποσοστού κέρδους. Ο Μαρξ ανέφερε ότι αυτό που είναι κερδοφόρο για μια ορισμένη επιχείρηση, δεν είναι αναγκαστικά κέρδος για το κοινωνικό κεφάλαιο. (12) Οι μη παραγωγικά απασχολούμενοι κάνουν συχνά εργασίες που από άποψη κοινωνικής χρησιμότητας είναι περιττές ή ακόμα και επιζήμιες, όπως π.χ. ο στρατός, το σύστημα «δικαιοσύνης», το χτίσιμο φυλακών, η γραφειοκρατία και οι εργασίες που υποστηρίζουν αυτούς τους τομείς. Πρέπει να προστεθούν οι εργασίες που συμβάλλουν στην όλο

10) Brenner, The Looming Crisis..., ο.π.,

11) Der Spiegel (γερμανικό πολιτικό περιοδικό), 29.5.2000, σελ.113

12) Goldner, ο.π., σελ.33

13) Ο.π.

14) Henderson, Globalisation..., ο.π.

και πιο τρομερή καταστροφή των φυσικών βάσεων της ζωής στον πλανήτη μας.

Στις ΗΠΑ η υπονόμηση της αναπαραγωγής παραγωγικών δυνάμεων, η πιο σημαντική των οποίων είναι η εργατική τάξη, έχει πάρει επικίνδυνες διαστάσεις. Οι εργατικές οικογένειες πληρώνουν αντί για το 15%, όπως το 1950, τώρα 40-50% των μισθών τους για το νοίκι. Σήμερα οι εργάτες χρειάζονται μέχρι και τρεις δουλειές, για να καλύπτουν τα τρέχοντα έξοδα. Οι πραγματικοί μισθοί έπεσαν σε σχέση με το 1965 μάλλον κατά 10-20%, το μέσο εβδομαδιαίο ωράριο ανέρχεται σε 47 ώρες (13)

Η βασική αντίφαση του καπιταλιστικού συστήματος εξακολουθεί να έγκειται στο ότι το κεφάλαιο χρειάζεται το ζωντανό εργατικό δυναμικό για να αποκτούν τα εμπορεύματα αξία, ενώ υπάρχει, κάτω από την πίεση του ανταγωνισμού, η συνεχής τάση να απωθείται η ζωντανή εργασία από την παραγωγή.

Η μεγάλη κρίση του διεθνούς καπιταλιστικού συστήματος μετά το 1913 και το 1929 οδήγησε σε μια τεράστια πτώση αξιών, στη μαζική καταστροφή των δυνάμεων παραγωγής και στη σφαγή δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων. Μόνο έτσι οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις κατάφεραν να καταστήσουν δυνατή μια νέα άνοδο της καπιταλιστικής οικονομίας από το 1940 και 1948. Σήμερα το εργατικό δυναμικό είναι, σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό, τόσο παραγωγικό που δεν μπορεί πια να κρατηθεί στο πλαίσιο των κοινωνικών σχέσεων του υπάρχοντος οικονομικού συστήματος. Η πτώση και η αυξανόμενη καταστροφή των αξιών γίνονται όλο και πιο απαραίτητες για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις μιας νέας οικονομικής επέκτασης και κοινωνικής ισορροπίας. Ο αποκλεισμός και η εξαθλίωση του 10-20% του αμερικανικού πληθυσμού, η οικοδόμηση ενός ειδικού συστήματος φυλάκισης, όπως και οι βομβαρδισμοί της Γιουγκοσλαβίας πρέπει να θεωρηθούν μάλλον ενδείξεις της πρώτης φάσης μιας περιόδου, όπου η μαζική καταστροφή γίνεται όλο και περισσότερο εσωτερική ανάγκη της «τάξης των πραγμάτων».

Υπάρχει διέξοδος;

Μπορεί η αμερικανική άρχουσα τάξη να αποφύγει ένα νέο 1929; Το κραχ του αμερικανικού χρηματιστηρίου το 1987 ήταν ακόμα μεγαλύτερο από τη «μαύρη Παρασκευή» του 1929. Αντίθετα με τότε η αμερικανική κυβέρνηση επενέβη αποφασιστικά και κάλυψε όλες τις σημαντικές επιχειρήσεις σε όλες τις απώλειες που είχαν. Αυτό το γεγονός από μόνο του δείχνει ότι και οι πολιτικές και οι οικονομικές ελίτ των ΗΠΑ θεωρούν τη

θεωρία της «ελεύθερης και ανεμπόδιστης κυριαρχίας των δυνάμεων της αγοράς» καθαρή προπαγάνδα που στις κρίσιμες στιγμές δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματική πορεία των εξελίξεων. (14) Παρ' όλα αυτά οι κυβερνήσεις και οι σύμβουλοί τους να μην μπορούσαν να καθυστερήσουν το ξέσπασμα της μεγάλης ύφεσης με τις προχωρημένες μεθόδους μεταχείρισης κρίσεων αλλά όχι να εμποδίσουν το βάθεμα της κρίσης. Απ' αυτήν την άποψη τόσο ο κενσινιανισμός όσο και ο νεοφιλελευθερισμός δεν μπόρεσαν παρά να αποτύχουν.

«Στο παρελθόν η Αμερική πέρασε περισσότερα από ένα θυελλώδη ξεσπάσματα επαναστατικών ή μεσοεπαναστατικών μαζικών κινημάτων. Κάθε φορά έχανε γρήγορα τη δύναμή του, αφού κάθε φορά η Αμερική έμπαινε σε νέα περίοδο οικονομικής ανάκαμψης αλλά επίσης επειδή τα ίδια τα κινήματα χαρακτηρίζονταν από καθαρό εμπειρισμό και θεωρητική αμηχανία.

Αυτοί οι δύο όροι ανήκουν στο παρελθόν. Μια νέα οικονομική άνοδος στην Αμερική, που δεν μπορούμε να τη θεωρήσουμε αδύνατη εκ των προτέρων, θα πρέπει να βασιστεί όχι στην εσωτερική ισορροπία αλλά στο σημερινό χάος της παγκόσμιας οικονομίας. Ο αμερικανικός καπιταλισμός θα μπει σε μια εποχή τερατώδους ιμπεριαλισμού, ασταμάτητης αύξησης των εξοπλισμών, της επέμβασης στις υποθέσεις όλου του κόσμου, στρατιωτικών συγκρούσεων και αναταραχών.» Αυτό έγραψε ο Τρότσκι το 1931.

Βέβαιο είναι ότι ο αμερικανικός και ο παγκόσμιος καπιταλισμός βρίσκονται σε μια τροχιά κρίσης, από την οποία δεν υπάρχει εύκολη ή γρήγορη διέξοδος. Ο δρόμος προς όλο και οξύτερες ταξικές συγκρούσεις, ακόμα και στις ιμπεριαλιστικές χώρες, είναι προγραμματισμένος. Για τις αστικές τάξεις, η «λύση» του προβλήματος μπορεί να είναι μόνο μια μακροχρόνια περίοδος μαζικών καταστροφών, για τους εργαζόμενους και τους συμμάχους τους μόνο η ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και ο σοσιαλισμός. Η λογική του «Μεταβατικού Προγράμματος» έχει γι' αυτό σήμερα μεγαλύτερη σημασία από ποτέ πριν.

Αντρέας Κλόκε

ΗΠΑ:

Η μηχανή του θανάτου

Σχόλιο του Mumia Abu-Jamal



Ολα τα πράγματα του κόσμου έχουν το ρυθμό τους, μπορούμε να πούμε μια συχνότητα κύματος που δείχνει την άμπωτη και την παλίνρροιά τους.

Το ίδιο θα μπορούσε να ειπωθεί για την αμερικανική μηχανή του θανάτου, αυτό το σπασμένο και χαλασμένο πολιτικό εργαλείο εξόντωσης που είναι τόσο καθαρά αμερικανικό κι ακόμα έτσι εξακολουθεί να συναρπάζει και να κλονίζει τους ευρωπαίους ξαδέρφους της Αμερικής στη Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία και Μεγάλη Βρετανία.

Αυτό είναι έτσι επειδή κανένα ευρωπαϊκό κράτος των ημερών μας δεν επιβάλλει τη θανατική ποινή και τα περισσότερα απ' αυτά την κατάργησαν επίσημα. Απ' αυτήν τη σκοπιά, με την εμπειρία μερικών γενιών χωρίς τις κρεμάλες, η αμερικανική όρεξη για θάνατο τους φαίνεται εντελώς μακάβρια.

Δεν μπορούν να κατανοήσουν το φάντασμα του Τζορτζ "Ντιούμπια" Μπους (1), έναν κυβερνήτη που έστειλε περισσότερους ανθρώπους στις κρεμάλες από κάθε άλλο σύγχρονο κυβερνήτη των Ηνωμένων Πολιτειών και σίγουρα σε όλη την ιστορία του Τέξας. Με το αινιγματικό χαμόγελο αυταρέσκειάς του και με σπασμένο συντακτικό, ο "Ντιούμπια" μπορεί δικαιολογημένα να ονομασθεί "Κυβερνήτης Θάνατος" αφού αγκάλιασε τόσο πρόθυμα το αμερικανικό καθεστώς της εξόντωσης.

Το Τέξας έχει γίνει το σύμβολο του σκοτεινού πάθους της Αμερικής για το θάνατο. Περισσότερο από ποτέ, το Τέξας έχει γίνει ένα είδος υπερμεγέθους, γιγαντιαίας καρικατούρας του αμερικανικού πολιτισμού του θανάτου λειτουργώντας με ένα σύστημα που αποστέλλει τους φτωχούς, τους Αφροαμερικανούς και τους Μεξικανούς στον άλλο κόσμο μετά από δίκες όπου οι συνήγοροι παίρνουν ένα υπνάκι όταν κάθονται στην καρέκλα τους καθώς υπερασπίζονται, υποτίθεται, τα συμφέροντα των κατηγορουμένων.

Μόνο στο Τέξας, η δικαιοσύνη ενός λεγόμενου ανώτατου δικαστηρίου ήταν σε θέση να δικαιολογήσει μια τέτοια διαδικασία ισχυριζόμενη ότι «το Σύνταγμα μπορεί να εγγυάται ότι ο κατηγορούμενος έχει δικηγόρο αλλά δεν υπάρχει εγγύηση ότι ο δικηγόρος είναι άγρυπνος.» Είναι τέτοιου είδους «υπερασπίσεις» που έχουν ως αποτέλεσμα ότι οι φτωχοί καταλήγουν στις κρεμάλες που αποτελούν απογόνους των δέντρων λυντσαρίσματος.

Αυτές οι απόψεις περί δικαιοσύνης όπως και πολλές άλλες παρόμοιες που είναι δημοφιλείς παντού στις ΗΠΑ ικανοποιούν την εγχώρια και την

Σημειώσεις

1) Ο George Bush jr. είναι γιος του πρώην προέδρου των ΗΠΑ. Ως κυβερνήτης (governor) της Πολιτείας του Τέξας είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση πάνω από 130 καταδικασμένων, γεγονός που αποτελεί και στις ΗΠΑ μοναδικό ρεκόρ. Ο George Bush jr. θα είναι το φθινόπωρο υποψήφιος του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος στις εκλογές προέδρου.

2) Οι συνομοσπονδιακοί (Confederates) ήταν οι σύμμαχοι του αμερικανικού νότου και επιχείρησαν την απόσχιση από την ομοσπονδία των ΗΠΑ, μεταξύ άλλων επειδή αρνήθηκαν να καταργήσουν τη δουλεία των μαύρων. Ηττήθηκαν όμως στον αμερικανικό εμφύλιο πόλεμο (1861-65) και αναγκάστηκαν να γυρίσουν στην ομοσπονδία.

πολιτική κατανάλωση και δεν κάνουν καμία προσπάθεια να βρουν την κατανόηση ενός παγκοσμίου ακροατηρίου. Αφού ξεφεύγουν από κάθε διεθνή επιτήρηση, μέσα σε αυτό το κενό σιωπής μπορεί κανείς να προβάλλει κάθε είδους μάταιες διεκδικήσεις σχετικά με την «κυριαρχία του νόμου» ή το καθαγιασμένο «δικαίωμα διαβούλευσης» ή οποιοδήποτε άλλο υποτιθέμενο συνταγματικό «δικαίωμα».

Αλήθεια, ποιο δικαίωμα μπορεί να υπάρχει χωρίς το θεμελιώδες δικαίωμα ζωής; Όταν κανείς μιλάει για τα δικαιώματα στους φτωχούς ανθρώπους, αυτό δε σημαίνει παρά να χρησιμοποιεί μια γλώσσα που οι άλλοι δεν ξέρουν και δεν μπορούν να αποκρυπτογραφήσουν.

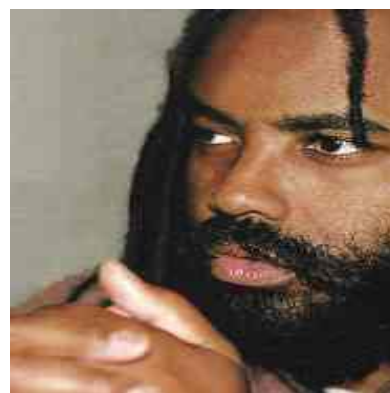
Ενώ οι αστοί και μικροαστοί μαύροι βγάζουν παράπονα γιατί η σημαία των «συννομοσπονδιακών» (2) ανυψώθηκε σε μια νότια Πολιτεία, διεξάγεται καθημερινά μια μακροχρόνια εκστρατεία νόμιμου μακελειού ενάντια στους φτωχούς των πόλεων από ακτή σε ακτή κάτω από την αμερικανική σημαία στις δικαστικές αίθουσες.

Αυτοί δε φοβούνται τον αναχρονιστικό συμβολισμό της πεθαμένης νότιας συμμαχίας αλλά τα πολύ πραγματικά χαστούκια και τις επιθέσεις στη ζωή και την αξιοπρέπεια των μαύρων στους δρόμους, στα καταστήματα, στα αστυνομικά τμήματα και στα δικαστήρια της χώρας. Είμαστε όλοι εξασκημένοι να λοξοκοιτάζουμε τις άσπρες κουκούλες και στολές, ενώ διδαχθήκαμε να κοιτάζουμε με σεβασμό ακριβώς το ίδιο άτομο όταν φοράει μαύρη τήβεννο μπροστά από την κόκκινη, άσπρη και μπλε σημαία και το σύμβολο του κράτους.

Με τη βοήθεια των δικαστηρίων του και των νόμιμων δηλώσεων, το νόμιμο σύστημα καθιερώνει ένα είδος σύγχρονης δουλείας το οποίο εκμεταλλεύεται όχι την εργασία αλλά την ίδια τη ζωή των μαύρων αντρών και γυναικών. Είναι αυτός

ο κοινωνικός παράγοντας που δημιουργεί ενδιαφέρον για τα σχέδια του βιομηχανικού συγκροτήματος φυλακών.

Αυτό το έθνος υπάρχει μόνο εξαιτίας του εμπορίου σκλάβων, των Ούνιτσεστερ, της κρεμάλας και των γκέτο του κοινωνικού αποκλεισμού. Το αμερικανικό σύστημα του θανάτου λειτουργεί τώρα ως σύγχρονη αντανάκλαση της βίαιης και εφιαλτικής φρίκης που συνόδευε τη γέννηση του έθνους. Είναι συστατικό μέρος ενός μηχανισμού του τρόμου, του πόνου και της καταπίεσης ο οποίος



αναπτύχθηκε με τη διαμόρφωση του αμερικανικού έθνους.

Οι ξένοι που εξακολουθούν να θαυμάζουν το σημερινό κύμα αμερικανικού μεθυστικού αίματος, χρειάζεται μόνο να μελετήσουν την αληθινή ιστορία της χώρας.

Το κείμενο του Μούμια Αμπού-Ντζαμάλ μεταφράστηκε από τη Socialist Action, Μάη 2000 – <http://www.socialistaction.org/>.
Websites αλληλεγγύης με το Μούμια:
[/www.freemumia.org/](http://www.freemumia.org/) & [/www.mumia.org/](http://www.mumia.org/)

ΗΠΑ:

Ο αγώνας για τη ζωή του Μούμια Αμπού-Τζαμάλ



Σε πολλές πόλεις των ΗΠΑ και όλου του κόσμου, μεγάλες διαδηλώσεις υποστήριξαν στις 13 Μαΐου την επανάληψη της δίκης του Μούμια Αμπού-Ντζαμάλ. Ήταν μάλλον οι πιο μαζικές διαδηλώσεις για τα δικαιώματα ενός αμερικανού πολιτικού φυλακισμένου στα τελευταία 50 χρόνια. Οι κεντρικές απαιτήσεις είναι: «Σταματήστε την εκτέλεση του Μούμια!» και «Για μια νέα δίκη τώρα!»

Στα τέλη Μάη, 1100 αντιπρόσωποι του Διεθνούς Σωματείου των Υπαλλήλων των Υπηρεσιών (SEIU) το οποίο έχει 1.4 εκ. μέλη αποφάσισαν ομόφωνα να υποστηρίξουν τον αγώνα για τη ζωή του Μούμια. Ανοίξαν έτσι και τη δυνατότητα να συμμετάσχει και η ομοσπονδία των αμερικανικών συνδικάτων AFL-CIO με 14 εκ. μέλη στην καμπάνια για το Μούμια. Η μεγαλύτερη διαδήλωση έγινε στο Σαν Φρανσισκο με 6000 συμμετέχοντες και την πλατιά υποστήριξη των τοπικών συνδικάτων.

Ο Μούμια Αμπού-Νταμάλ είναι αγωνιστής του απελευθερωτικού κινήματος των Αφροαμερικανών και βραβεύτηκε για τη δουλειά του. Βάσει μιας σκευωρίας καταδικάστηκε το 1982 για τη δολοφονία του αστυνόμου αξιωματικού Ντάνιελ Φώκνερ από τη Φιλαδέλφια σε θάνατο. Εδώ και 18 χρόνια είναι φυλακισμένος και βρίσκεται αντιμέτωπος με το ενδεχόμενο της εκτέλεσής του.

Η υπόθεση του Ντζαμάλ προκάλεσε την προσοχή όλου του κόσμου αφού αποκαλύπτει τη ρατσιστική και διεφθαρμένη φύση του συστήματος «δικαιοσύνης» στις ΗΠΑ. Το ενδιαφέρον εστιάζεται εξάλλου στο αναπτυσσόμενο συγκρότημα βιομηχανικής εκμετάλλευσης των κρατουμένων.

Δεν μπορούμε να παρουσιάσουμε εδώ όλες τις νομικές λεπτομέρειες της υπόθεσης. Γεγονός είναι ότι ένας λεγόμενος «αντιτρομοκρατικός» νόμος, που ονομάζεται «Αποτελεσματικός νόμος της θανατικής

ποινή» και υπογράφηκε το 1996 από τον Κλίντον, χειροτέρευσε σημαντικά την ευκαιρία των καταδικασμένων να αποφεύγουν την εκτέλεσή τους ενώ πριν το 1996 το 40% των θανατικών καταδικών στις Πολιτείες ανατράπηκε από τα ομόσπονδα δικαστήρια.

Η εφημερίδα της «Σοσιαλιστικής Δράσης» (Socialist Action) επισημαίνει: «Ο καινούργιος νόμος προβλήθηκε από την άρχουσα τάξη των ΗΠΑ για να γίνουν οι αποφάσεις των δικαστηρίων των Πολιτειών, τα οποία επιβάλλουν τη θανατική ποινή, 'αποτελεσματικές'. Αυτό σημαίνει ότι οι καταδικασμένοι εκτελούνται πριν να μπορέσουν να μαζέψουν πρόσθετο υλικό αποδείξεων της αθωότητάς τους.» Έτσι και η υπόθεση του Ντζαμάλ βρίσκεται στην κόψη του ξυραφιού.

Η «Σοσιαλιστική Δράση» γράφει: «Ούτε ο Μούμια και οι συνήγοροί του ούτε το αυξανόμενο μαζικό κίνημα που κινητοποίησε δεκάδες και εκατοντάδες χιλιάδες σε όλο τον κόσμο, δεν έχουν αυταπάτες ότι η μοίρα του Μούμια θα καθορισθεί από νομικές λεπτομέρειες ή ορισμένες ερμηνεύσεις του 'νόμου'. Αντίθετα, βασικά όλοι που ασχολήθηκαν με τα γεγονότα της υπόθεσης έχουν καταλάβει ότι η παρουσίαση των παράνομων πράξεων, που έγιναν για να μη εφαρμοσθούν τα δημοκρατικά δικαιώματα του Ντζαμάλ, θα μπορούσε να εγγυηθεί μια νέα δίκη, για να μη μιλήσουμε για την άμεση απελευθέρωσή του.

Η υπόθεση θα κριθεί στ' αλήθεια στους δρόμους, στον αγώνα να γίνει το αντίτιμο της 'νόμιμης' δολοφονίας του Μούμια τόσο ακριβό σχετικά με την αξιοπιστία του ίδιου του εγκληματικού συστήματος 'δικαιοσύνης' που δε θα εκτελεσθεί.» (Socialist Action, Μάης 2000).

AK